

καπό [το] ουσιαστικό

☑ Το **καπό** είναι το κάλυμμα της μηχανής του αυτοκινήτου και βρίσκεται στο μπροστινό μέρος.

🎵 κα-πό

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

καπρίτσιο [το] ουσιαστικό (καπρίτσια)

☑ Όταν κάνεις **καπρίτσια**, θυμώνεις και κάνεις φασαρία για να ικανοποιηθούν όλες σου οι επιθυμίες.

🍷 Οι αδελφές της Σταχτοπούτας είναι πολύ **κακομαθημένες**, όλο **καπρίτσια**.

🎵 κα-πρί-τσιο

καράβι [το] ουσιαστικό (καράβια)

☑ Με το **καράβι** ταξιδεύουμε στη θάλασσα. ○ πλοίο 🎵 κα-ρά-βι

Καραγκιόζης [ο] ουσιαστικό

☑ Στο **θέατρο σκιών** ο **Καραγκιόζης** είναι μία φιγούρα από χαρτόνι που την κουνάει κάποιος πίσω από άσπρο σεντόνι για ν' αφήνει τη σκιά της. Είναι πολύ φτωχός και οι ιστορίες που ζει μας κάνουν να γελάμε. Άλλες φιγούρες είναι ο Χατζιαβάτης, ο μπαρμπα-Γιώργος και το Κολλητήρι. **Καραγκιόζη** λέμε και κοροϊδευτικά κάποιον που γίνεται ρεζίλι και προκαλεί γέλιο.

🍷 Ο Νίκος κάνει τον **καραγκιόζη** για να γελάσει η Αθηνά.

🎵 Κα-ρα-γκιό-ζης

καραμέλα [η] ουσιαστικό (καραμέλες)

☑ Οι **καραμέλες** είναι φτιαγμένες από ζάχαρη, έχουν ευχάριστη γεύση και διάφορα σχήματα και χρώματα.

🎵 κα-ρα-μέ-λα

🍷 'το πάρτι'

καράτε [το] ουσιαστικό

☑ Το **καράτε** είναι ένα ιαπωνικό άθλημα πάλης. 🎵 κα-ρά-τε

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

καράφα [η] ουσιαστικό (καράφες)

☑ Η **καράφα** είναι μία γυάλινη κανάτα για το νερό ή το κρασί. Την **καράφα** την έχουμε στο τραπέζι.

○ κανάτα

🎵 κα-ρά-φα

καρβέλι [το] ουσιαστικό (καρβέλια)

☑ Ένα **καρβέλι** ψωμί είναι ένα ψωμί με στρογγυλό σχήμα.

🎵 καρ-βέ-λι

κάρβουνο [το] ουσιαστικό (κάρβουνα)

☑ Το **κάρβουνο** βγαίνει από τ' **ανθρακωρυχεία**. Είναι καμένο ξύλο, μοιάζει όμως με μαύρη πέτρα και μπορεί να καίει για πολλή ώρα και να μας ζεσταίνει. Το χρησιμοποιούμε και στις ψησταριές για να ψήνουμε το κρέας.

✓ Όλα έγιναν **κάρβουνο** μετά την πυρκαγιά στο σπίτι δίπλα στο μαγαζί του κυρίου Δημήτρη. Ευτυχώς

έλειπαν όλοι. Όλα κήκαν.

♫ κάρ-βου-vo

καρδιά [η] ουσιαστικό (καρδιές)

☑ Η **καρδιά** βρίσκεται αριστερά στο στήθος μας και είναι απαραίτητη για να κυκλοφορεί το αίμα στο σώμα μας.

✓ «Αυτό το παιδί το έχω στην **καρδιά μου**» είπε η δασκάλα για την Αθηνά. Το αγαπάω πολύ.

◇ Όταν είμαστε λαχανιασμένοι ή ταραγμένοι, αρχίζει το **καρδιοχτύπι**, δηλαδή η καρδιά μας χτυπάει πολύ γρήγορα. Όταν έχουμε πρόβλημα με την καρδιά μας, πάμε στον **καρδιολόγο**.

♫ καρ-διά

καρδιολόγος [ο], [η] ουσιαστικό

(καρδιολόγοι) → καρδιά

καρδιοχτύπι [το] ουσιαστικό

(καρδιοχτύπια) → καρδιά

καρέκλα [η] ουσιαστικό (καρέκλες)

☑ Όταν μελετάς, κάθεται στην **καρέκλα** του γραφείου σου. Η **καρέκλα** είναι ένα κάθισμα για να καθόμαστε.

◇ **καρεκλίτσα, καρεκλάκι**

♫ κα-ρέ-κλα

καρναβάλι [το] ουσιαστικό

(καρναβάλια)

☑ Το **καρναβάλι** είναι μία μεγάλη γιορτή που γίνεται τις Αποκριές. Στο **καρναβάλι** ντυνόμαστε μασκαράδες και βγαίνουμε στους δρόμους.

✎ Ο Νίκος πήγε να δει το **καρναβάλι** της Πάτρας και γύρισε ενθουσιασμένος.

✓ **Καρναβάλι** λέμε κι αυτόν που ντύνεται μασκαράς.

♫ καρ-va-βά-λι

καρό επίθετο

☑ Ένα **καρό** ύφασμα έχει διακοσμητικά τετράγωνα ή ρόμβους στο σχέδιό του. ♫ κα-ρό

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

Η Αθηνά φοράει την **καρό** της φούστα.

καρότο [το] ουσιαστικό (καρότα)

☑ Το **καρότο** είναι ένα πορτοκαλί λαχανικό. Τη ρίζα του την τρώμε ωμή ή βραστή. Είναι η αγαπημένη τροφή των κουνελιών. ♫ κα-ρό-το

καρότσι [το] ουσιαστικό (καρότσια)

☑ Με το **καρότσι** για τα ψώνια μεταφέρουμε τα πράγματα που αγοράσαμε. Το **καρότσι** έχει τέσσερις ρόδες και το σπρώχνουμε με τα χέρια.

- ✓ Ένας ανάπηρος άνθρωπος μπορεί και μετακινείται, γιατί κάθεται σε αναπηρικό **καρότσι**. Χωρίς αυτό δε θα πήγαινε πουθενά. ○ καρέκλα
- ✓ Η θεία Μαργαρίτα βάζει στο **καρότσι** το μωρό της για να το βγάλει βόλτα.
- καρτσάκι 🎵 κα-ρό-τσι

- σάρκα και μαύρα μικρά κουκούτσια.
- 🎵 καρ-πού-ζι

κάρτα [η] ουσιαστικό (κάρτες)

- ☑️ Όταν πηγαίνουμε κάπου για διακοπές, στέλνουμε σε φίλους και γνωστούς **κάρτες** με φωτογραφίες από τα μέρη που επισκεφτήκαμε.
- ✓ Κάθε επιχείρηση, οι γιατροί, οι υδραυλικοί και οι δικηγόροι δίνουν στους πελάτες τους μικρές **κάρτες** με το τηλέφωνο, το όνομα και τη διεύθυνσή τους.

- ✓ Μερικές **κάρτες** τις χρησιμοποιούμε για να παίρνουμε λεφτά από την τράπεζα ή να πληρώνουμε κάτι που αγοράσαμε.
- ◇ Όταν δεν είμαστε στο σπίτι, μπορούμε να τηλεφωνήσουμε από **καρτοτηλέφωνο** με την **τηλεκάρτα**. Τα **καρτοτηλέφωνα** βρίσκονται συνήθως έξω στο δρόμο, στους τηλεφωνικούς θάλαμους. **καρτέλα**
- 🎵 κάρ-τα

καρπαζιά [η] ουσιαστικό (καρπαζιές)

- ☑️ Όταν δίνεις μία **καρπαζιά** σε κάποιον, τον χτυπάς στο σβέρκο με την παλάμη σου. 🎵 *Ο Κώστας έφαγε μία καρπαζιά από ένα μεγαλύτερο παιδί στο σχολείο.*
- σφαλιάρα, χαστούκι
- 🎵 καρ-πα-ζιά

καρπός [ο] ουσιαστικό (καρποί)

- ☑️ Αυτό που παράγει ένα φυτό το λέμε **καρπό**. Πολλά φυτά παράγουν **καρπούς** που τρώγονται, όπως είναι τα σύκα, τα μήλα και οι ντομάτες. Ο **καρπός** της μηλιάς είναι το μήλο, της καρυδιάς το καρύδι, της ελιάς η ελιά και της ντοματιάς η ντομάτα.
- ◇ Τα καρύδια, τα φουντούκια, οι σταφίδες και τ' αμύγδαλα είναι **ξηροί καρποί**. Είναι καρποί που έχουμε ξεράνει. 🎵 καρ-πός

καρπούζι [το] ουσιαστικό (καρπούζια)

- ☑️ Το **καρπούζι** είναι ένα ζουμερό, μεγάλο καλοκαιρινό φρούτο με χοντρή πράσινη φλούδα, κόκκινη

καρτοτηλέφωνο [το] ουσιαστικό (καρτοτηλέφωνα) → κάρτα

- Είμαι φρούτο και τρώγομαι το καλοκαίρι. Τι είμαι;

.....

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καρτέλα [η] ουσιαστικό (καρτέλες)

☑ Στις **καρτέλες** γράφουμε τα στοιχεία που μας ενδιαφέρουν για να τα βάλουμε σε τάξη.

✍ *Γιατί πρέπει να γράφουμε τις λέξεις στην **καρτέλα** που υπάρχει στο βιβλίο της γλώσσας;» παραπονέθηκε ο Κώστας. «Για να τις έχουμε μαζεμένες εκεί και να τις διαβάζουμε όποτε ξεχνάμε την ορθογραφία τους» απάντησε η δασκάλα. ♦ **κάρτα***

🎵 καρ-τέ-λα

καρύδι [το] ουσιαστικό (καρύδια)

☑ Το **καρύδι** είναι ένας στρογγυλός καρπός με χοντρή εξωτερική φλούδα, το **τσόφλι**. Τα **καρύδια** τα καθαρίζουμε και τρώμε το εσωτερικό τους. ♦ Το καρύδι είναι ο καρπός ενός μεγάλου δένδρου, της **καρυδιάς**. Με το ξύλο της **καρυδιάς** που είναι πολύ γερό φτιάχνουμε έπιπλα και πατώματα. 🎵 κα-ρύ-δι

καρφί [το] ουσιαστικό (καρφιά)

☑ Το **καρφί** είναι ένα μικρό κομμάτι μέταλλο, μυτερό από τη μία μεριά και μ' ένα μικρό κεφάλι από την άλλη. **Καρφώνουμε** ένα **καρφί** με το σφυρί σε μία επιφάνεια κι έτσι στερεώνουμε ή κρεμάμε κάτι.

♦ **καρφίτσα, καρφώνω, κάρφωμα**

🎵 καρ-φί

καρφίτσα [η] ουσιαστικό (καρφίτσες)

☑ Η **καρφίτσα** είναι ένα πολύ λεπτό κομμάτι μέταλλο, πολύ μυτερό από τη μία μεριά και μ' ένα μικρό κεφάλι από

την άλλη. Με την **καρφίτσα** στερεώνουμε υφάσματα μεταξύ τους πριν τα ράψουμε. Μοιάζει με βελόνα που το κεφάλι της δεν έχει τρύπα.

♦ **καρφί, καρφώνω, κάρφωμα**

🎵 καρ-φί-τσα

καρφώνω, καρφώνομαι ρήμα (κάρφωσα, θα καρφωθώ)

☑ Όταν χτυπάμε το καρφί με το σφυρί, το **καρφώνουμε** πάνω σε κάτι. ✍ *Η Αθηνά είδε από το παράθυρο τον κύριο Μιχάλη να **καρφώνει** δύο σανίδες μεταξύ τους.*

✓ Ο κύριος Μιχάλης σήκωσε το κεφάλι του. Το βλέμμα του **καρφώθηκε** στην Αθηνά, κι αυτή έκλεισε τρομαγμένη το παράθυρο. Το βλέμμα του στάθηκε, έμεινε ακίνητο πάνω στο πρόσωπο της Αθηνάς.

♦ Κάτι που πρέπει να **καρφώσουμε**, θέλει **κάρφωμα**.

καρφί, καρφίτσα 🎵 καρ-φώ-νω

καρχαρίας [ο] ουσιαστικό (καρχαρίες)

☑ Ο **καρχαρίας** είναι ένα πολύ μεγάλο ψάρι της θάλασσας με μεγάλα μυτερά δόντια κι ένα **περύγιο** σαν τρίγωνο στην πλάτη. Μπορεί να γίνει πολύ επικίνδυνος και να κάνει επίθεση στον άνθρωπο.

🎵 καρ-χα-ρί-ας ✍ 'η θάλασσα'

κάσα [η] ουσιαστικό (κάσες)

☑ Η **κάσα** είναι ένα μεγάλο ξύλινο κουτί, φτιαγμένο από σανίδες για να

φυλάμε ή να μεταφέρουμε τρόφιμα ή άλλα πράγματα.

✍ Η Αθηνά κοίταξε πάλι από το παράθυρο κι είδε ότι με τις σανίδες που κάρφωνε ο κύριος Μιχάλης κατάφερε κι έφτιαξε μία κάσα.

Τι ήθελε να βάλει μέσα;

○ κιβώτιο, κασόνι 🎵 κά-σα

κασέτα [η] ουσιαστικό (κασέτες)

✔ Η **κασέτα** είναι μία μικρή πλαστική θήκη που έχει μέσα της ταινία. Στην ταινία της **κασέτας** μπορούμε να γράψουμε μουσική για να την ακούμε μετά στο **κασετόφωνο** ή εικόνες για να τις βλέπουμε στο βίντεο. Τώρα πια δε χρησιμοποιούμε συχνά κασέτες αλλά σιντί και ντιβιντί.

◇ **βιντεοκασέτα, κασετόφωνο**

🎵 κα-σέ-τα **Δες σιντί**

κασετίνα [η] ουσιαστικό (κασετίνες)

✔ Η **κασετίνα** είναι μία ξύλινη, πλαστική ή υφασμάτινη θήκη για τα μολύβια, τα σιλό, τις γόμες και τις ξύστρες. Κάθε μαθητής έχει στη σχολική του τσάντα την **κασετίνα** του.

🎵 κα-σε-τί-να **Δες σιλό**

✍ 'η τάξη'

κασόνι [το] ουσιαστικό (κασόνια)

✔ Το **κασόνι** είναι ένα μεγάλο κουτί, φτιαγμένο με σανίδες για να φυλάμε ή να μεταφέρουμε πράγματα.

◇ **κάσα, κιβώτιο** 🎵 κα-σό-νι

κάστανο [το] ουσιαστικό (κάστανια)

✔ Τα **κάστανια** είναι μικροί καρποί με σκληρή, καφετιά φλούδα. Τα τρώμε ζεστά το χειμώνα ψήνοντάς τα στη φωτιά ή αγοράζοντάς τα από τον **καστανά** στο δρόμο.

Τα ξεφλουδίζουμε και τρώμε το εσωτερικό τους. ◇ Το δέντρο που κάνει **κάστανια** είναι η **καστανιά**, ένα μεγάλο δέντρο που μας δίνει πολύ καλό ξύλο για πατώματα και έπιπλα.

🎵 κά-στα-νο

καστανός, καστανή, καστανό επίθετο (καστανοί, καστανές, καστανά)

✔ Όταν κάποιος είναι **καστανός**, τα μαλλιά του είναι **καστανά**, έχουν δηλαδή καφέ χρώμα, το χρώμα του κάστανου.

✍ Η Αθηνά είναι καστανή κι η φίλη της η Ελένη ξανθιά. ◇ **κάστανο**

🎵 κα-στα-νός

κάστορας [ο] ουσιαστικό (κάστορες)

✔ Ο **κάστορας** είναι ένα μικρό ζώο με πολύ ωραία γούνα και πλατιά ουρά που ζει κοντά σε λίμνες και ποτάμια. Ροκανίζει τα δέντρα για να φτιάξει φράγματα στο νερό. ◇ Το δέρμα του, το **καστόρι**, είναι πολύ μαλακό και αδιάβροχο και μ' αυτό φτιάχνουμε **καστόρινα** παπούτσια, παλτά και ζώνες. 🎵 κά-στο-ρας

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

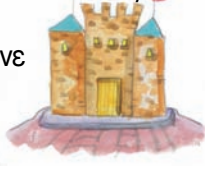
α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καστόρι [το] ουσιαστικό → κάστορας

κάστρο [το] ουσιαστικό (κάστρα)

✓ Στο Μεσαίωνα τα **κάστρα** ήταν ψηλά, γερά, πέτρινα τείχη που προστάτευαν χωριά και πόλεις. Από ψηλά έβλεπε κανείς ποιος έμπαινε μέσα στα τείχη.

♫ κά-στρο

καταβρέχω, καταβρέχομαι ρήμα

(κατάβρεξα, θα καταβρέξω)

✓ Όταν **καταβρέχεις** κάποιον, τον βρέχεις με πολύ νερό.

○ μουσεύω

◇ βροχή, βρέχω

♫ κα-τα-βρέ-χω

καταβροχθίζω ρήμα (καταβρόχθισα,

θα καταβροχθίσω)

✓ Όταν **καταβροχθίζεις** κάτι, το τρως γρήγορα, γιατί πεινάς πολύ.

♫ κα-τα-βρο-χθί-ζω

κατάγομαι ρήμα → καταγωγή

καταγωγή [η] ουσιαστικό

✓ Η **καταγωγή** σου είναι ο τόπος και η οικογένεια απ' όπου προέρχεσαι, απ' όπου **κατάγεσαι**. *Η καταγωγή του Ίγκλι είναι από την Αλβανία, ζει και μεγαλώνει όμως στην Ελλάδα.*

◇ **κατάγομαι**

♫ κα-τα-γω-γή

καταδέχομαι ρήμα (καταδέχτηκα, θα

καταδεχτώ)

- Ξέρεις που υπάρχουν κάστρα στην Ελλάδα;

✓ Όταν **καταδέχεσαι** κάποιον, δέχεσαι να κάνεις παρέα μαζί του, είσαι φιλικός μαζί του.

*«Τι έχει και δε μας **καταδέχεται** η Αθηνά σήμερα; Δε μας είπε ούτε **καλημέρα**» είπε ο Νίκος.*

✓ Όταν **δεν καταδέχεσαι** κάτι, δε θέλεις να το χρησιμοποιήσεις, γιατί πιστεύεις πως δεν είναι αρκετά καλό για σένα.

*«Όταν η θεία Έλλη έρχεται στην Αθήνα, **δεν καταδέχεται** το λεωφορείο, κυκλοφορεί μόνο με ταξί.*

● περιφρονώ ◇ δέχομαι

♫ κα-τα-δέ-χο-μαι

καταδικάζω, καταδικάζομαι ρήμα

(καταδίκασα, θα καταδικάσω)

✓ Όταν το δικαστήριο **καταδικάζει** κάποιον, αποφασίζει πως πρέπει να πληρώσει πρόστιμο ή να μείνει για κάποιον καιρό στη φυλακή, γιατί είναι ένοχος για κάτι και πρέπει να τιμωρηθεί γι' αυτό.

*Στο έργο που είδε η θεία Κατερίνα ο κλέφτης **καταδικάστηκε** σε πέντε χρόνια φυλακή.* ◇ Όταν **καταδικάζεται**

κάποιος, το δικαστήριο αποφασίζει ποια θα είναι η **καταδίκη** του.

Λέμε **κατάδικο** αυτόν που είναι στη φυλακή, γιατί είναι ένοχος για κάτι.

δικάζω ♫ κα-τα-δι-κά-ζω

καταδιώκω, καταδιώκομαι ρήμα

(καταδίωξα, θα καταδιώξω)

✓ Στο έργο οι αστυνομικοί **καταδίωξαν** τους ληστές, εκείνοι όμως κατάφεραν να ξεφύγουν.

Οι αστυνομικοί κυνήγησαν τους ληστές για να τους πιάσουν.

*Κρίμα που οι ληστές **δεν πιάστηκαν**. Η **καταδίωξη** απέτυχε.*

♫ κα-τα-δι-ώ-κω

καταιγίδα [η] ουσιαστικό (καταιγίδες)

☑ Η **καταιγίδα** είναι η ξαφνική βροχή που ξεσπάει με αστραπές, βροντές κι αέρα. 🎵 κα-ται-γί-δα

μαλώνει ο κύριος Μιχάλης με τα παιδιά. Δεν μπορεί να το εξηγήσει.

- καταννώ, αντιλαμβάνομαι
- 🎵 κα-τα-λα-βαί-νω

κατάκαρδα επίρρημα

☑ Η Αθηνά το πήρε **κατάκαρδα** που έφυγε η Ροζαλία. Είναι πολύ στενοχωρημένη. ◆ καρδιά
🎵 κα-τά-καρ-δα

καταλήγω ρήμα (κατέληξα, θα καταλήξω)

☑ Ο δρόμος μπροστά στο σπίτι του θείου Αλέκου **καταλήγει** σε αδιέξοδο. Δεν μπορεί να πάει πιο πέρα.

- τελειώνω, φτάνω
- αρχίζω, ξεκινάω
- ✓ Στο έργο η έρευνα **κατέληξε** σε αποτυχία. Η αστυνομία ποτέ δε βρήκε ποιος έκλεψε τα χρήματα. Τελείωσε με αποτυχία.
- ✓ Όταν **καταλήγεις** σε κάποιο συμπέρασμα, σε κάποια λύση ή σε κάποια απόφαση, το κάνεις μετά από σκέψη. ◆ Πολλές λέξεις όταν μπαίνουν σε πρόταση, αλλάζουν **κατάληξη**, δηλαδή αλλάζουν στο τέλος. Να ένα παράδειγμα: ο **άνθρωπος**, οι **άνθρωποι**. Η **κατάληξη** μίας ιστορίας είναι το τέλος της.
- 🎵 κα-τα-λή-γω

κατακτώ, κατακτέμει ρήμα

(κατάκτησα/κατέκτησα, θα κατακτήσω)

☑ Όταν μία χώρα **κατακτά** μία άλλη, την κάνει δική της με τη βία.

🎵 Οι Ρωμαίοι ήθελαν να **κατακτήσουν** το χωριό του Αστεριξ και του Οβελίξ αλλά δεν τα κατάφεραν.

✓ Όταν κάποιος **κατακτά** κάτι, το κερδίζει μετά από μεγάλη προσπάθεια, γιατί το αξίζει.

🎵 Η ομάδα του Κώστα **κατάκτησε** το πρωτάθλημα μετά από μεγάλους αγώνες. ◆ Ο Μέγας Αλέξανδρος ήταν ένας από τους μεγαλύτερους **κατακτητές**. **Κατάκτησε** πολλές χώρες. Κάτι που κατακτά κάποιος είναι **κατάκτησή** του. 🎵 κα-τα-κτώ

κατάληξη [η] ουσιαστικό (καταλήξεις)

→ καταλήγω

καταλαβαίνω ρήμα (κατάλαβα, θα καταλάβω)

☑ Όταν **καταλαβαίνεις** κάτι, ξέρεις καλά τι σημαίνει, τι θέλει να πει.

🎵 Ο πατέρας του Ίγκλι αγόρασε ένα λεξικό, γιατί θέλει να **καταλαβαίνει** τη σημασία όλων των ελληνικών λέξεων.

- καταννώ, αντιλαμβάνομαι
- ✓ Ο Κώστας **καταλαβαίνει** την Αθηνά που είναι στενοχωρημένη από τότε που χάθηκε η Ροζαλία.
- νιώθω
- ✓ Η Αθηνά δεν **καταλαβαίνει** γιατί

κατάλληλος, κατάλληλη, κατάλληλο

επίθετο (κατάλληλοι, κατάλληλες, κατάλληλα)

☑ Όταν κάτι είναι **κατάλληλο**, έχει ό,τι χρειάζεται για το σκοπό μας.

🎵 Όταν η Αλίκη περπατάει, **φοράει τα**

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

κατάλληλα παπούτσια για να μην κουράζεται. ● ακατάλληλος
🎵 κα-τά-λη-λος

κατάλογος

 [ο] ουσιαστικό (κατάλογοι)

☑ Ο **κατάλογος** είναι ονόματα πραγμάτων ή ανθρώπων, γραμμένα στη σειρά. **Κατάλογο** λέμε κι ένα φύλλο χαρτί με ονόματα πραγμάτων ή ανθρώπων, γραμμένα στη σειρά για να τα βρίσκουμε, όταν τα χρειαζόμαστε. ✍ *Η Αθηνά και η μαμά της κάνουν έναν κατάλογο για τα ψώνια πριν πάνε στα μαγαζιά.*

○ λίστα ◊ **Στον τηλεφωνικό κατάλογο** βρίσκουμε ονόματα, διευθύνσεις και τηλέφωνα ανθρώπων που ζουν σε μία περιοχή.
🎵 κα-τά-λο-γος

κατάματα

 επίρρημα

☑ Όταν κοιτάς κάποιον **κατάματα**, τον κοιτάς ακριβώς μέσα στα μάτια του.
🎵 κα-τά-μα-τα

καταναλώνω, καταναλώνομαι

 ρήμα (κατανάλωσα, θα καταναλώσω)

☑ Όταν **καταναλώνεις** κάτι, το χρησιμοποιείς, γιατί το χρειάζεσαι για να καλύψεις τις ανάγκες σου.

✍ *Ο θεός Αλέκος είναι ψηλός και χοντρός και καταναλώνει μεγάλες ποσότητες φαγητού.*

◊ Όταν καταναλώνεις κάτι, κάνεις **κατανάλωση**. Αυτός που ξοδεύει χρήματα για ν' αγοράσει κάτι λέγεται **καταναλωτής**.

🎵 κα-τα-να-λώ-νω

καταντώ

 και **καταντάω** ρήμα (κατάνησα, θα κατανήσω)

☑ Ο **διπλανός** του Κώστα από καλός

μαθητής που ήταν **κατάνησε** να είναι ο χειρότερος μαθητής στην τάξη. *Μα τι του συμβαίνει;* Από καλός μαθητής που ήταν έφτασε στο σημείο να είναι ο χειρότερος μαθητής στην τάξη.

✓ *«Πώς τα κατάνησες έτσι τα βιβλία σου, Κώστα;»* ρώτησε ο Νίκος. *«Όλο μουτζούρες και τσαλακωμένα φύλλα.»* Πώς τα έκανες έτσι τα βιβλία σου;
🎵 κα-τα-ντώ

καταπιάνομαι

 ρήμα (καταπιάστηκα, θα καταπιαστώ)

☑ Όταν **καταπιάνεσαι** με κάτι, ξοδεύεις πολύ από το χρόνο σου για ν' ασχοληθείς μ' αυτό. ✍ *Η θεία Κατερίνα κατάφερε να γίνει γνωστή ζωγράφος, γιατί καταπιάστηκε με τη ζωγραφική από πολύ νωρίς.*
🎵 κα-τα-πιά-νο-μαι

καταπιέζω, καταπιέζομαι

 ρήμα (καταπίεσα, θα καταπιέσω)

☑ Όταν **καταπιέζεις** κάποιον, τον υποχρεώνεις να κάνει αυτό που θέλεις εσύ χωρίς να ζητάς τη γνώμη του. ✍ *«Μαμά, μη με καταπιέζεις άλλο, άφησέ με να φορέσω τα ρούχα που θέλω»* είπε η Αλίκη.

◊ *«Σιγά την καταπίεση»* είπε η θεία Έλλη. *«Αλήθεια, ξέρεις ότι κάποτε οι γυναίκες ήταν πολύ καταπιεσμένες;»* συνέχισε.

🎵 κα-τα-πι-έ-ζω

καταπίνω, καταπίνομαι

 ρήμα (κατάπια, θα καταπιώ)

☑ Όταν **καταπίνεις** κάτι που τρώγεται ή που πίνεται, το κατεβάζεις από το στόμα σου στο στομάχι σου.

✓ Όταν κάποιος δε μιλάει καθόλου, λέμε ότι **κατάπια** τη γλώσσα του.
🎵 κα-τα-πί-νω

καταπληκτικός, καταπληκτική, καταπληκτικό *επίθετο* (καταπληκτικοί, καταπληκτικές, καταπληκτικά)

☑ Όταν κάτι μας αρέσει πολύ, λέμε πως είναι **καταπληκτικό**.

🎵 κα-τα-πλη-κτι-κός

κατάρα [η] *ουσιαστικό* (κατάρες)

☑ Όταν λες μία **κατάρα** για κάποιον, εύχεσαι να του τύχει κάτι κακό. Τον **καταριέσαι**. ✍ «Την κατάρα μου να έχει η Χιονάτη!» φώναξε θυμωμένη η βασίλισσα. ● ευχή ◆ *Κι έτσι η Χιονάτη ήταν καταραμένη για πολύ καιρό. Την είχε καταραστεί η κακιά βασίλισσα. Καταραμένο λέμε και κάποιον ή κάτι που μας ενοχλεί ή μας κάνει κακό. «Καταραμένη Χιονάτη!» είπε η βασίλισσα.*

🎵 κα-τά-ρα

καταργώ, καταργούμαι *ρήμα* (κατάρησα, θα καταργήσω)

☑ Όταν σταματάς κάτι που γίνεται ή που κάνεις συνήθως, το **καταργείς**. ✍ *Ο γιατρός είπε στο θείο Αλέκο πως για ν' αδυνατίσει, πρέπει να καταργήσει το βούτυρο και τα γλυκά.*

🎵 κα-ταρ-γώ

καταριέμαι *ρήμα* (καταράστηκα, θα καταραστώ) → κατάρα

καταρράκτης [ο] *ουσιαστικό* (καταρράκτες)

☑ Ο **καταρράκτης** είναι το νερό ενός ποταμού που πέφτει με ορμή από ψηλά μέσα από κάποιο βουνό.

🎵 κα-ταρ-ρά-κτης

-Ξέρεις πού έχει καταρράκτες στην Ελλάδα; Στην Αμερική;

κατάρτι [το] *ουσιαστικό* (κατάρτια)

☑ Το **κατάρτι** ενός πλοίου είναι το κοντάρι που στηρίζει τα πανιά του.

🎵 κα-τάρ-τι

κατασκευάζω, κατασκευάζομαι *ρήμα* (κατασκεύασα, θα κατασκευάσω)

☑ Όταν **κατασκευάζεις** κάτι, το φτιάχνεις με τα χέρια σου ή με εργαλεία και μηχανές. ✍ *Ο θείος Τάκης κατασκεύασε μία σχεδία για να παίζουν ο Κώστας κι η Αθηνά στη θάλασσα. ◆ Η κατασκευή της σχεδίας του πήρε πολύ χρόνο.*

🎵 κα-τα-σκευ-ά-ζω

κατασκηνώνω *ρήμα* (κατασκηνώσα, θα κατασκηνώσω)

→ κατασκήνωση

κατασκήνωση [η] *ουσιαστικό* (κατασκηνώσεις)

☑ Η **κατασκήνωση** είναι το μέρος όπου στήνουμε τη σκηνή μας στις διακοπές. ○ κάμπινγκ

✓ Όταν πας **κατασκήνωση**, περνάς λίγες μέρες με άλλα παιδιά στην εξοχή και κοιμάσαι μαζί τους στη σκηνή. **Κατασκηνώνεις**.

◆ **κατασκηनोंω, σκηνή**

🎵 κα-τα-σκή-νω-ση

- Ποια λέξη φτιάχνουμε με τις συλλαβές: τα- κός- πλη- κα- κτι

.....

κατασκοπεύω ρήμα (κατασκόπευσα, θα κατασκοπεύσω)
→ κκατάσκοπος

κατάσκοπος [ο], [η] ουσιαστικό
(κατάσκοποι)

☑ Οι **κατάσκοποι** πληρώνονται από μία χώρα για να κλέψουν τα μυστικά άλλων χωρών.

◇ Όταν **κατασκοπεύεις** κάποιον, τον παρακολουθείς για να μάθεις τα μυστικά του.
♫ κα-τά-σκο-πος

κατάσταση [η] ουσιαστικό
(καταστάσεις)

☑ Όταν ρωτάμε για την **κατάσταση** κάποιου ανθρώπου ή πράγματος, ρωτάμε πώς είναι αυτή τη στιγμή.
✍ «Όταν φτιάξουμε το ποδήλατό σου, θα είναι πάλι σε καλή **κατάσταση** και θα μπορέσεις να πας βόλτα» είπε ο κύριος Γιάννης στην Αθηνά.
♫ κα-τά-στα-ση

κατάστημα [το] ουσιαστικό
(καταστήματα)

☑ Στα **καταστήματα** βρίσκουμε τα πράγματα που θέλουμε ν' αγοράσουμε. Σ' ένα **κατάστημα** ρούχων αγοράζουμε μόνο ρούχα και σ' ένα **κατάστημα** παιχνιδιών μόνο

- Αν μου βγάλεις δύο συλλαβές, μπορείς να κοιμηθείς πάνω μου. Τι είμαι;

παιχνίδια, όμως σ' ένα **πολυκατάστημα** μπορούμε ν' αγοράσουμε διάφορα πράγματα.
○ μαγαζί ♫ κα-τά-στη-μα

καταστρέφω, καταστρέφομαι ρήμα
(κατάστρεψα/κατέστρεψα, θα καταστρέψω)

☑ Όταν **καταστρέφεις** κάτι, το κάνεις τόσο μεγάλες ζημιές, ώστε να είναι άχρηστο. ✍ *Φέτος το χειμώνα ο πάγος **κατέστρεψε** τα περισσότερα φυτά της κυρίας Μαργαρίτας.*

○ χαλάω ● γλιτώνω ◇ Ο πάγος ήταν **καταστρεπτικός** για τα φυτά της. «Τι **καταστροφή!**» μурμουούρισε η κυρία Μαργαρίτα.
♫ κα-τα-στρέ-φω

κατάστρωμα [το] ουσιαστικό
(καταστρώματα)

☑ Το **κατάστρωμα** ενός πλοίου είναι το εξωτερικό πάνω μέρος του όπου καθόμαστε για να βλέπουμε τη θάλασσα και να πάρουμε καθαρό αέρα ή για να μαυρίσουμε.
♫ κα-τά-στρω-μα

καταστρώνω ρήμα (κατέστρωσα, θα καταστρώσω)

☑ Ο Κώστας και η Αθηνά άρχισαν να **καταστρώνουν** σχέδια για τις διακοπές τους. Άρχισαν να σκέφτονται με προσοχή τι θα κάνουν στις διακοπές τους.
♫ κα-τα-στρώ-νω

καταφέρνω ρήμα (κατάφερα, θα καταφέρω)

☑ Όταν **καταφέρνεις** κάτι, το κάνεις καλά και πετυχαίνεις το σκοπό σου.
✍ *Ο Ίγκλι μελέτησε πολύ και **κατάφερε** να μάθει ελληνικά πολύ*

γρήγορα. ○ κατορθώνω

● αποτυχαίνω

✓ Όταν **καταφέρνεις** κάποιον, τον πείθεις να κάνει αυτό που θέλεις.

✍ *Τελικά ο Κώστας **κατάφερε** τον Νίκο να έρθει στο σπίτι του μετά το σχολείο για να παίξουν.*

🎵 κα-τα-φέρ-νω

καταφεύγω ρήμα (κατέφυγα, θα καταφύγω)

✓ Όταν **καταφεύγεις** σ' ένα μέρος, πηγαίνεις εκεί για να νιώσεις ασφάλεια και σιγουριά. ✍ *Η Ροζαλία **κατέφυγε** στην αποθήκη για να γεννήσει τα μωρά της.*

◇ *Η αποθήκη έγινε από τότε το **καταφύγιο** της Ροζαλίας.*

🎵 κα-τα-φεύ-γω

καταφύγιο [το] ουσιαστικό (καταφύγια) → καταφεύγω

κατάψυξη [η] ουσιαστικό (καταψύξεις)

✓ Στην **κατάψυξη** του ψυγείου βάζουμε τρόφιμα για να παγώσουν, ώστε να τα κρατήσουμε πολύ καιρό. Η **κατάψυξη** είναι το πιο κρύο μέρος του ψυγείου. ◇ *Τα τρόφιμα που φυλάμε στην κατάψυξη είναι **κατεψυγμένα**.* 🎵 κα-τά-ψυ-ξη

κατεβάζω ρήμα (κατέβασα, θα κατεβάσω)

✓ Όταν **κατεβάζεις** κάτι ή κάποιον από κάπου, αλλάζεις τη θέση τους και τα φέρνεις από πάνω προς τα κάτω.

✍ *Η Αθηνά **κατέβασε** όλα τα βιβλία της στο πάτωμα για να ξεσκονίσει καλά τη βιβλιοθήκη της.*

● ανεβάζω

✓ Όταν **κατεβάζεις** το κεφάλι σου, σκύβεις και το χαμηλώνεις.

○ χαμηλώνω ● ανεβάζω

✓ Όταν **κατεβάζεις** την τιμή κάποιου πράγματος, την κάνεις πιο μικρή.

○ χαμηλώνω ● ανεβάζω

◇ **κατέβασμα, κάτω**

🎵 κα-τε-βά-ζω

κατεβαίνω ρήμα (κατέβηκα, θα κατέβω)

✓ Όταν **κατεβαίνεις** από κάπου, αλλάζεις θέση, πας από πάνω προς τα κάτω. ✍ *«Αθηνά, **κατέβα** γρήγορα από τη σκάλα, θα πέσεις!»* είπε ο Κώστας. ● ανεβαίνω

✓ Όταν οι τιμές ή η θερμοκρασία **κατεβαίνουν**, γίνονται πιο χαμηλές.

○ πέφτω

● ανεβαίνω

🎵 κα-τε-βαί-νω

Ο Νίκος κατεβαίνει τη σκάλα.

κατεργάρης, κατεργάρα, κατεργάρικο επίθετο (κατεργάρηδες, κατεργάρες, κατεργάρικα)

✓ Όταν κάποιος είναι **κατεργάρης**, κάνει πονηριές και κόλπα για να πετύχει το σκοπό του.

✍ *Πολύ **κατεργάρα** είναι η Ροζαλία. Όταν όλοι γυρίζουν την πλάτη, ανεβαίνει στο τραπέζι για να δει αν μπορεί να φάει κάτι.*

○ πονηρός ◇ *Ο κατεργάρης κάνει **κατεργαριές**, δηλαδή πονηριές.*

🎵 κα-τερ-γά-ρης

κατευθείαν επίρρημα

✓ «*Να πάρουμε το πλοίο των οκτώ που πάει **κατευθείαν** στην Κρήτη*» είπε

ο θεός Τάκης. Δε σταματάει σε άλλα νησιά, δεν κάνει άλλες στάσεις.

- ✓ Να πας **κατευθείαν** για ύπνο, Κώστα! ○ αμέσως
- ♪ κα-τευ-θεί-αν

κατεύθυνση [η] ουσιαστικό

(κατευθύνσεις)

- ☑ **Κατεύθυνση** είναι η πορεία που ακολουθούμε για να πάμε κάπου.
- πορεία
- ♪ κα-τεύ-θιν-ση

Το σήμα δείχνει **κατεύθυνση** προς τα δεξιά.

κατέχω ρήμα (κατείχα, θα κατέχω)
→ κάτοχος

κατεψυγμένος, κατεψυγμένη,
κατεψυγμένο μετοχή (κατεψυγμένοι,
κατεψυγμένες, κατεψυγμένα)
→ κατάψυξη

κατηγορώ, κατηγορούμαι ρήμα
(κατηγόρησα, θα κατηγόρησω)
☑ Όταν **κατηγορείς** κάποιον, λες πως έχει κάνει κάτι κακό, πως είναι ένοχος για κάτι. ✍ *Ο κύριος Μιχάλης **κατηγόρησε** τον Ίγκλι πως του έσπασε το τζάμι με την μπάλα του.*
◆ *Η **κατηγορία** του κυρίου Μιχάλη τρόμαξε πολύ τον Ίγκλι. Τι θα πουν οι γονείς του;*
♪ κα-τη-γο-ρώ

κατηφόρα [η] ουσιαστικό (κατηφόρες)
☑ **Κατηφόρα** είναι ο δρόμος που πηγαίνει προς τα κάτω.

Στην **κατηφόρα** ένα ποδήλατο ή ένα αυτοκίνητο κυλάει πολύ γρήγορα, αν δε φρενάρουμε λιγάκι.

- ανηφόρα, ανήφορος
- ♪ κα-τη-φό-ρα

-Λέμε και ο **κατήφορος**.

κατοικία [η] ουσιαστικό (κατοικίες)

- ☑ Η **κατοικία** είναι το μέρος όπου μένουμε. ○ σπίτι
- ◆ Εκεί **κατοικούμε**. Αυτός που μένει σ' ένα σπίτι ή σε μία χώρα είναι ο **κάτοικος** του σπιτιού ή της χώρας.

Τα **κατοικίδια ζώα** είναι τα ζώα που μένουν κοντά στον άνθρωπο και καμιά φορά μέσα στο σπίτι του, όπως ο σκύλος, η γάτα και το καναρίνι.

- ♪ κα-τοι-κί-α

κατοικώ, κατοικούμαι ρήμα (κατοίκησα, θα κατοικήσω) → κατοικία

κατορθώνω ρήμα (κατόρθωσα, θα κατορθώσω)

- ☑ Όταν **κατορθώνεις** κάτι δύσκολο, το πετυχαίνεις, γιατί έχεις προσπαθήσει πολύ γι' αυτό.
- ✍ *Η Χιονάτη έμεινε με τους επτά νάνους κι έτσι **κατόρθωσε** να κρυφτεί από την κακιά βασίλισσα.*
- καταφέρνω ● αποτυχαίνω
- ◆ Όταν **προσπαθείς** πολύ για κάτι και **το πετυχαίνεις**, **κάνεις ένα κατορθώμα**. ♪ κα-τορ-θώ-νω

κάτοχος [ο], [η] ουσιαστικό (κάτοχοι)

☑ Όταν κάτι σου ανήκει, είναι δικό σου, είσαι ο **κάτοχός** του.

✍ Ο κύριος Δημήτρης ρωτούσε ποιος είναι ο **κάτοχος** του διπλανού σπιτιού που έπιασε φωτιά.

○ ιδιοκτήτης ✦ Όταν **κατέχεις** κάτι, είναι δικό σου, σου ανήκει.

🎵 κά-το-χος

κατρακυλώ και **κατρακυλάω** ρήμα (κατρακύλησα, θα κατρακυλήσω)

☑ Όταν **κατρακυλάς**, κυλάς γρήγορα προς τα κάτω.

✍ Ο Κώστας **κατρακύλησε** στις σκάλες κι έσπασε το χέρι του.

✦ Ο Κώστας πήρε μία **κατρακύλα** στις σκάλες, που θα τη θυμάται σε όλη του τη ζωή. **κατρακύλισμα, κυλώ**

🎵 κα-τρα-κυ-λώ

κατσαβίδι [το] ουσιαστικό (κατσαβίδια)

☑ Το **κατσαβίδι** είναι εργαλείο. Με το **κατσαβίδι** βιδώνουμε και ξεβιδώνουμε βίδες.

✦ **βίδα, βιδώνω, ξεβιδώνω**

🎵 κα-τσα-βί-δι ✍ 'τα εργαλεία'

κατσαρίδα [η] ουσιαστικό (κατσαρίδες)

☑ Η **κατσαρίδα** είναι ένα μεγάλο μαύρο ή καφέ έντομο που μπαίνει μερικές φορές στα σπίτια και κυκλοφορεί τη νύχτα.

✦ Αν βρούμε **κατσαρίδες** στο σπίτι, τις κυνηγάμε και τις σκοτώνουμε με το **κατσαριδοκτόνο**. 🎵 κα-τσα-ρί-δα ✍ 'τα έντομα'

κατσαριδοκτόνο [το] ουσιαστικό (κατσαριδοκτόνα) → κατσαρίδα

κατσαρόλα [η] ουσιαστικό (κατσαρόλες)

☑ Η **κατσαρόλα** είναι ένα βαθύ

μεταλλικό σκεύος με χερούλια που το χρησιμοποιούμε στην κουζίνα.

Στην **κατσαρόλα** μαγειρεύουμε φαγητό και βράζουμε γάλα ή νερό.

🎵 κα-τσα-ρό-λα **Δες μαγειρεύω**

κατσαρός, κατσαρή, κατσαρό επίθετο (κατσαροί, κατσαρές, κατσαρά)

☑ Τα **κατσαρά** μαλλιά είναι μαλλιά με πολλές μπούκλες, δεν είναι ίσια.

○ σγουρός ✦ *Μερικές γυναίκες δεν είναι ευχαριστημένες με τα ίσια μαλλιά τους και τα **κατσαρώνουν** στο κομμωτήριο.*

○ σγουραίνω

🎵 κα-τσα-ρός

κατσαρώνω ρήμα (κατσάρωσα, θα κατσαρώσω) → κατσαρός

κατσίκα [η] ουσιαστικό (κατσίκες)

☑ Η **κατσίκα** είναι ένα θηλυκό ζώο με κέρατα και μακρύ τρίχωμα. Την αρμέγουμε για να πιούμε το γάλα της και να φτιάξουμε τυρί.

✦ Ο **τράγος** είναι το αρσενικό της κατσίκας και το **κατσικάκι** το μικρό της. Όταν φωνάζει η κατσίκα, **βελάζει**. 🎵 κα-τσί-κα

✍ 'το αγρόκτημα'

κατσούφης, κατσούφα, κατσούφικο επίθετο (κατσούφηδες, κατσούφες, κατσούφικα)

☑ Όταν είσαι **κατσούφης**, δείχνεις ότι δεν έχεις καλή διάθεση, πως είσαι θυμωμένος. ✍ «Κώστα, Αθηνά, πολύ **κατσούφηδες** είστε και οι δύο σήμερα, τι συμβαίνει;» ρώτησε ο κύριος Γιάννης. «Ενώ μας

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

υποσχέθηκες σινεμά, τελικά δε θα πάμε, να γιατί!» απάντησαν.

◊ Ο Κώστας και η Αθηνά **κατσούφιασαν**, όταν έμαθαν πως ο μπαμπάς τους δεν είχε χρόνο να τους πάει σινεμά. 🎵 κα-τσού-φης

κάτω επίρρημα

☑ Όταν πατάς κάτι, αυτό βρίσκεται **κάτω** από το πόδι σου.

● πάνω από

✓ Όταν κατεβαίνεις τις σκάλες, πας **κάτω**. Όταν κάθεται στο πάτωμα, κάθεται **κάτω**. ● πάνω

✓ Όταν κάτι κοστίζει **κάτω** από 20 ευρώ, κοστίζει λιγότερο από 20 ευρώ.

✓ Όταν κάτι κοστίζει **πάνω κάτω** 20 ευρώ, κοστίζει περίπου 20 ευρώ.

✓ Όταν το δωμάτιό σου είναι **άνω κάτω**, είναι πολύ ακατάστατο. Όταν δεν το βάζεις **κάτω**, δεν τα παρατάς.

◊ Όταν κάτι είναι **κατώτερο** από κάτι άλλο, είναι λιγότερο καλό, είναι χειρότερο.

● ανώτερος **αποκάτω, κατώτερος, παρακάτω**

🎵 κά-τω

Το αυτοκινητάκι είναι **κάτω** από το κρεβάτι.

κατώτερος, κατώτερη, κατώτερο

επίθετο (κατώτεροι, κατώτερες, κατώτερα) → κάτω

κατώφλι [το] ουσιαστικό (κατώφλια)

☑ Το **κατώφλι** της πόρτας είναι το

σκαλοπάτι κάτω από την πόρτα της εισόδου ενός σπιτιού. 🎵 κα-τώ-φλι

καύσιμα [τα] ουσιαστικό

☑ Τα **καύσιμα** είναι τα υλικά που καίμε για να ζεσταθούμε και για να κάνουμε τις μηχανές να δουλεύουν.

Τα αυτοκίνητα, τα τρένα, τα πλοία και τα αεροπλάνα χρειάζονται **καύσιμα** για να κινηθούν. Το κάρβουνο, το πετρέλαιο, η βενζίνη και το ξύλο είναι **καύσιμα**. 🎵 καύ-σι-μα

-Η λέξη αυτή χρησιμοποιείται μόνο στον πληθυντικό αριθμό.

καυτός, καυτή, καυτό επίθετο (καυτοί, καυτές, καυτά) → καίω

καφέ επίθετο → καφετής

καφές [ο] ουσιαστικό (καφέδες)

☑ Ο **καφές** είναι οι σπόροι ενός θάμνου που φυτρώνει σε πολύ ζεστές χώρες. Τους σπόρους αυτούς τους ψήνουμε και τους αλέθουμε για να φτιάξουμε τον **καφέ** που πίνουμε.

◊ Στο **καφενείο** πηγαίνουν συνήθως οι μεγάλοι για να κουβεντιάσουν, να πιουν καφέ ή να παίξουν τάβλι. Αυτός που έχει το καφενείο είναι ο **καφετζής**. Οι νέοι προτιμούν τις **καφετέριες, καφετήs**. 🎵 κα-φές

καφετής, καφετιά, καφετί επίθετο

(καφετοί, καφετιές, καφετιά)

☑ Όταν κάτι είναι **καφετί**, έχει **καφέ** χρώμα, έχει δηλαδή το χρώμα του καφέ.

✓ (σαν ουσιαστικό) «Αθηνά, ποιο χρώμα προτιμάς το **καφετί** ή το πορτοκαλί;» ρώτησε η Ελένη.

○ καφέ ◊ **καφέ, καφές, καφετζής, καφενείο, καφετέρια** 🎵 κα-φε-τής

καχύποπος, καχύποπτη, καχύποπο επίθετο (καχύποποι, καχύποπτες, καχύποπα)
 ☑ Όταν κάποιος είναι **καχύποπος**, δεν έχει εμπιστοσύνη στους άλλους και σκέφτεται συνέχεια πως έχουν κάνει κάτι κακό. ✍ *Ο κύριος Μιχάλης είναι καχύποπος απέναντι σε όλα τα παιδιά.* ✨ *Έχει μεγάλη καχυποψία.*
 🎵 κα-χύ-πο-ππος

ΚΕΪΚ [το] ουσιαστικό
 ☑ Το **κέικ** είναι γλυκό που ψήνεται στο φούρνο μέσα σε μικρό ταψάκι, τη φόρμα. Γίνεται με αλεύρι, αυγά και βούτυρο και καμιά φορά με κακάο ή φρούτα. ✍ *Η Αθηνά τρελαίνεται για κέικ σοκολάτα.* 🎵 κέικ
 -Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κείμενο [το] ουσιαστικό (κείμενα)
 ☑ Το **κείμενο** είναι γραμμένες λέξεις και προτάσεις, σ' ένα βιβλίο, ένα τετράδιο ή ένα χαρτί. ✍ *Η Αλίκη διαβάζει πια βιβλία χωρίς εικόνες, μόνο με κείμενο.* 🎵 κεί-με-νο

κελαηδώ και **κελαηδάω** ρήμα (κελήδησα, θα κελαηδήσω)
 ☑ Όταν τα πουλιά βγάζουν ήχους, **κελαηδούν**. ✍ *Ο Πιτσικόκος, το καναρίνι του Κώστα, αρχίζει να κελαηδάει μόλις ξημερώσει.*
 ✨ *Το κελάηδημα είναι ο ήχος που βγάζουν τα πουλιά.* 🎵 κε-λαη-δώ

κελί [το] ουσιαστικό (κελιά)
 ☑ Το **κελί** της φυλακής είναι το μικρό δωμάτιο όπου ζει κλεισμένος ο φυλακισμένος.
 ✓ Στα μοναστήρια οι καλόγεροι και οι καλόγριες κοιμούνται σε **κελιά**.
 🎵 κε-λί

ΚΕΝΌ [το] ουσιαστικό (κενά)
 ☑ Στο **κενό** δεν υπάρχει τίποτα.
 ✍ *«Κώστα, όταν αρχίσεις το γράμμα για το θείο Τάκη, άφησε κενό στην αρχή της σελίδας, θέλω να του ζωγραφίσω κάτι» είπε η Αθηνά.*
 🎵 κε-νό

κέντημα [το] ουσιαστικό (κενήματα)
 → κεντώ

κεντρί [το] ουσιαστικό (κεντριά)
 ☑ Με το **κεντρί** του ένα έντομο τσιμπάει τον εχθρό του και του ρίχνει δηλητήριο. ✍ *Οι μέλισσες και οι σφήκες σε τσιμπάνε με κεντρί τους. Αν το κεντρί μείνει μέσα στο δέρμα σου, πονάς πολύ.*
 🎵 κε-ντρί

κέντρο [το] ουσιαστικό (κέντρα)
 ☑ Το **κέντρο** είναι το σημείο που βρίσκεται στη μέση ενός πράγματος ή ενός χώρου. ○ μέσο, μέση
 ● άκρη
 ✓ Το **κέντρο** είναι το μέρος της πόλης που μαζεύει τον περισσότερο κόσμο και τη μεγαλύτερη κίνηση.
 ✓ Στα **κέντρα** πηγαίνει ο κόσμος για να διασκεδάσει, να φάει, να χορέψει, ν' ακούσει ζωντανή μουσική. Στα εμπορικά **κέντρα** βρίσκουμε μαζεμένα όλων των ειδών τα μαγαζιά. ✨ *Όταν κάτι βρίσκεται στο κέντρο, το λέμε κεντρικό.*
 🎵 κέ-ντρο

Το βέλος είναι στο **κέντρο** του στόχου.

ΚΕΝΤΩ και κεντάω, κεντέμαι ρήμα
(κέντησα, θα κεντήσω)

☑ Όταν **κεντάς** ένα ύφασμα, το στολίζεις με σχέδια που κάνεις με βελονιές. ◊ *Της θείας Έλλης της αρέσει πολύ το **κέντημα**, δηλαδή της αρέσει να κεντάει. Το **κέντημα** όμως που έχει πάνω στο τραπέζι της είναι δώρο της κυρίας Μαργαρίτας.*

🎵 κε-ντώ

κεραία [η] ουσιαστικό (κεραίες)

☑ Πολλά έντομα και σκουλήκια, όπως οι πεταλούδες και τα σαλιγκάρια, έχουν δυο **κεραίες** στο κεφάλι τους για να επικοινωνούν με τον κόσμο γύρω τους και να καταλαβαίνουν πού πηγαίνουν.

✓ Η **κεραία** είναι το λεπτό σύρμα που έχουν οι τηλεοράσεις και τα ραδιόφωνα για να μπορούν να μεταδίδουν τα προγράμματα των σταθμών. 🎵 κε-ραί-α

Δες έντομο, σαλιγκάρι

Οι τάρτσες στις πολυκατοικίες είναι γεμάτες **κεραίες**.

κεραμίδι [το] ουσιαστικό (κεραμίδια)

☑ Τα **κεραμίδια** είναι οι πήλινες πλάκες που βάζουμε στις σκεπές των σπιτιών. 🎵 κε-ρα-μί-δι

Μία σκεπή από **κεραμίδια**.

κεράσι [το] ουσιαστικό (κεράσια)

☑ Το **κεράσι** είναι ένα μικρό κόκκινο στρογγυλό φρούτο με κουκούτσι και μακρύ κοτσάνι. ◊ Η **κερασιά** είναι το δέντρο που κάνει κεράσια.

Την άνοιξη βγάζει άσπρα λουλούδια και με το ξύλο της κάνουμε έπιπλα.

🎵 κε-ρά-σι

κέρατο [το] ουσιαστικό (κέρατα)

☑ Ο ταύρος, το ελάφι και η κασίκα έχουν **κέρατα** στο κεφάλι τους.

🎵 κέ-ρα-το

κεραυνός [ο] ουσιαστικό (κεραυνοί)

☑ Ο **κεραυνός** είναι μεγάλη δόση ηλεκτρικού ρεύματος που πέφτει όταν έχει καταιγίδα και μπορεί να προκαλέσει μεγάλες καταστροφές. Όταν **πέφτει** ένας κεραυνός, βλέπουμε μία λάμψη και ακούμε μία βροντή. 🎵 κε-ραυ-νός

κερδίζω ρήμα (κέρδισα, θα κερδίσω)

☑ Όταν **κερδίζεις** χρήματα, παίρνεις χρήματα για τη δουλειά που κάνεις.

✓ Όταν **κερδίζεις** ένα βραβείο, αμείβεσαι για κάτι που το έχεις προσπαθήσει πολύ. Όταν όμως **κερδίζεις** ένα λαχείο, το κερδίζεις από τύχη.

✓ Όταν **κερδίζεις** έναν αγώνα, δείχνεις πως είσαι καλύτερος, δυνατότερος από τον αντίπαλό σου.

● χάνω ◊ Όταν **κερδίζεις** κάτι, έχεις **κέρδος**. ○ όφελος **Κέρδη** λέμε και τα χρήματα που κερδίζει κανείς.

♪ κερ-δί-ζω

Ο αθλητής **κέρδισε** τον αγώνα.

κέρδος [το] ουσιαστικό (κέρδη)

→ κερδίζω

κερί [το] ουσιαστικό (κεριά)

☑ Το **κερί** ανάβει από το φωτιά και λιώνει σιγά σιγά από τη φωτιά. Παλιότερα, όταν ο κόσμος δεν είχε ηλεκτρικό ρεύμα, το άναβε το βράδυ για να βλέπει. Τώρα ανάβουμε **κεριά** στην εκκλησία ή τα έχουμε στο σπίτι για να το κάνουμε πιο όμορφο.

◊ Τα **κεριά** τα **στερεώνουμε** σε **κηροπήγια**.

♪ κε-ρί

Ο Πινόκιο δεν έβλεπε στο σκοτάδι κι άναψε ένα **κερί**.

κερκίδα [η] ουσιαστικό (κερκίδες)

☑ Στις **κερκίδες** κάθονται οι θεατές, όταν παρακολουθούν έναν αγώνα στο στάδιο ή στο γήπεδο. Οι **κερκίδες** είναι σειρές από καθίσματα.

♪ κερ-κί-δα

κέρμα [το] ουσιαστικό (κέρματα)

☑ Το **κέρμα** είναι νόμισμα φτιαγμένο από μέταλλο. Συνήθως έχει μικρότερη αξία από το χαρτονόμισμα.

♪ κέρ-μα

Ο Δημητράκης αδειάζει τα **κέρματα** από το πορτοφόλι του μπαμπά του.

κερνώ και **κερνάω**, **κερνίεμαι** ρήμα (κέρασα, θα κεράσω)

☑ Όταν **κερνάς** κάποιον, του προσφέρεις κάτι να φάει ή να πιει και πληρώνεις εσύ γι' αυτό. ✍ **Η Αθηνά κέρασε** όλα τα παιδιά της τάξης **γλυκά**, γιατί είχε τη **γιορτή** της.

◊ Είχε φέρει ένα μεγάλο κουτί με **κεράσματα**. «**Τα γλυκά είναι κέρασμα** για τη **γιορτή** μου» είπε. ♪ κερ-νώ

κέτσαπ [το] ουσιαστικό

☑ Το **κέτσαπ** είναι έτοιμη σάλτσα από ντομάτα. Το βάζουμε σε μαγειρεμένα φαγητά για να τα κάνουμε πιο νόστιμα. ♪ κέ-τσαπ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

✍ 'το πάρτι'

κεφαλαία [τα] ουσιαστικό

☑ Τα **κεφαλαία** είναι τα μεγάλα

γράμματα της αλφαβήτας.
Με **κεφαλαία** αρχίζουν οι προτάσεις,
τα ονόματά μας και τα ονόματα των
πόλεων. ● μικρά

◇ **κεφάλι** 🎵 κε-φα-λαί-α

-Ποια άλλα ονόματα αρχίζουν με κεφαλαία;

κεφάλας [ο] ουσιαστικό (κεφάλες)
→ κεφάλι

κεφάλι [το] ουσιαστικό (κεφάλια)

☑ Το **κεφάλι** είναι το πάνω μέρος του
σώματος των ανθρώπων και των
ζώων όπου βρίσκονται τα μάτια, το
στόμα, η μύτη και τα αυτιά.

✓ Λέμε ότι κάποιος είναι **κεφάλι**,
όταν είναι πολύ έξυπνος άνθρωπος.
Επίσης λέμε ότι κάνεις του **κεφαλιού**
σου, όταν κάνεις αυτό που θέλεις
χωρίς να ζητήσεις τη γνώμη κανενός.

◇ Όταν κάποιος έχει μεγάλο κεφάλι,
λέμε πως έχει **κεφάλια** ή πως είναι ο
ίδιος **κεφάλας**. Όταν πονάει το
κεφάλι σου, έχεις **πονοκέφαλο**.

Όταν χτυπάς κάτι με το κεφάλι σου,
του δίνεις **κεφαλιά**.

🎵 κε-φά-λι 🎵 'το σώμα μας'

κεφαλιά [η] ουσιαστικό (κεφαλιές)
→ κεφάλι

κέφι [το] ουσιαστικό (κέφια)

☑ Όταν είμαστε χαρούμενοι, έχουμε
καλή διάθεση και γελάμε, έχουμε
κέφια. 🎵 Στα κέφια του είναι σήμερα
ο κύριος Μιχάλης. Είτε καλημέρα σε
όλους χαμογελώντας.

◇ Είναι **κεφάτος**. 🎵 κέ-φι

κεφτές [ο] ουσιαστικό (κεφτέδες)

☑ Οι **κεφτέδες** είναι μικρές μπάλες
από κιμά, ψωμί, αυγά, λάδι, κρεμμύδι
και μπαχαρικά που τηγανίζονται σε
καυτό λάδι ή ψήνονται στο φούρνο.

🎵 κε-φτές

κηδεμόνας [ο], [η] ουσιαστικό
(κηδεμόνες)

☑ **Κηδεμόνες** είναι αυτοί που είναι
υπεύθυνοι για ένα παιδί, δηλαδή οι
γονείς του ή κάποιοι άλλοι, αν το
παιδί έχει μείνει χωρίς γονείς ή
μένουν μακριά. 🎵 κη-δε-μό-νας

κήπος [ο] ουσιαστικό (κήποι)

☑ Ο **κήπος** είναι ο φραγμένος χώρος
έξω από ένα σπίτι. Στον **κήπο**
φυτεύουμε λουλούδια, δέντρα και
καμιά φορά και λαχανικά.

◇ Ο **κηπουρός** πληρώνεται για να
φροντίζει τους κήπους των
ανθρώπων. Στο **ζωολογικό κήπο**
βρίσκονται μαζεμένα πολλά ζώα από
άλλες χώρες, κι έτσι μπορούμε να τα
δούμε από κοντά. **ανθόκηπος**,
λαχανόκηπος 🎵 κή-πος

κηπουρός [ο], [η] ουσιαστικό
(κηπουροί) → κήπος

κηροπήγιο [το] ουσιαστικό
(κηροπήγια) → κερί

κιάλια [τα] ουσιαστικό

☑ Με τα **κιάλια**
βλέπεις πιο καλά τα
αντικείμενα ή τα
μέρη που
βρίσκονται μακριά.

🎵 κιά-λια

κιθάρα [η] ουσιαστικό (κιθάρες)

✓ Η **κιθάρα** είναι ένα ξύλινο μουσικό όργανο με έξι χορδές.

Την **κιθάρα** την παίζουμε με τα δάχτυλα. ◊ Ο **κιθαρίστας** κερδίζει **λεφτά παίζοντας κιθάρα για τους άλλους**. 🎵 κι-θά-ρα

🎸 'τα μουσικά όργανα'

κιλό [το] ουσιαστικό (κιλά)

✓ Όταν ζυγίζομαστε, βλέπουμε το βάρος μας σε **κιλά**. Ένα **κιλό** είναι χίλια γραμμάρια. 🎵 κι-λό

κιμωλία [η] ουσιαστικό (κιμωλίες)

✓ Στο σχολείο όταν κάποιος γράφει στον πίνακα, γράφει με **κιμωλία**. Με **κιμωλία** γράφουμε στους μαύρους πίνακες και με **μαρκαδόρο** στους άσπρους πίνακες. 🎵 κι-μω-λί-α

κινδυνεύω ρήμα (κινδύνευσα, θα κινδυνεύσω)

✓ Όταν **κινδυνεύεις** από κάτι ή να πάθεις κάτι, μπορεί να γίνει κάτι πολύ κακό σε σένα. 🎸 «*Αν πηγαίνεις με το ποδήλατο σε δρόμους με πολλά αυτοκίνητα, **κινδυνεύεις** να σε χτυπήσουν*» είπε ο θείος Αλέκος στην Αθηνά. ◊ *Αν ξεχάσεις να κλείσεις το μάτι της κουζίνας, ο **κίνδυνος** να πιάσει φωτιά το σπίτι είναι μεγάλος, **επικίνδυνος***

🎵 κιν-δυ-νεύ-ω

κίνδυνος [ο] ουσιαστικό (κίνδυνοι)

→ κινδυνεύω

κινηματογράφος [ο] ουσιαστικό (κινηματογράφοι)

✓ Ο **κινηματογράφος** είναι η τέχνη του να κάνει κανείς ταινίες, δηλαδή να φτιάχνει ιστορίες με εικόνες,

ηθοποιούς και μουσική.

🎸 *Ο μπαμπάς του Νίκου έχει σε βίντεο πολλές ταινίες του παλιού ελληνικού **κινηματογράφου**.*

✓ Ο **κινηματογράφος** είναι και ο χώρος όπου πηγαίνουμε για να δούμε ταινίες. 🎸 *Συχνά τις Κυριακές ο Κώστας και η Αθηνά πηγαίνουν στον **κινηματογράφο** ή το θέατρο.*

○ σινεμά 🎵 κι-νη-μα-το-γρά-φος

κίνηση [η] ουσιαστικό (κινήσεις)

✓ Η Ροζαλία παρακολουθούσε τις **κινήσεις** του Πιτσικόκου μέσα στο κλουβί, δηλαδή παρακολουθούσε πώς το καναρίνι άλλαζε θέση μέσα στο κλουβί.

✓ Ο Κώστας χωρίς να το θέλει έκανε μία απότομη **κίνηση** κι έριξε το βάζο της μαμάς του. Κούνησε ένα μέρος του σώματός του.

✓ Στο κέντρο της πόλης έχει πάντα πολλή **κίνηση**. Έχει πολύ κόσμο, αυτοκίνητα και φασαρία.

● ηρεμία, ησυχία ◊ Όταν κάποιος αλλάζει θέση, **κινείται**. **κουνώ, κινητό, ακίνητος, κινούμενα σχέδια, αυτοκίνητο** 🎵 κί-νη-ση

κινητό [το] ουσιαστικό (κινητά)

✓ Το **κινητό** είναι τηλέφωνο χωρίς καλώδιο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί κι έξω από το σπίτι.

● σταθερό (τηλέφωνο)

◊ **κίνηση, κινώ**

🎵 κι-νη-τό

-Λέμε και το **κινητό τηλέφωνο**.

κινούμενα σχέδια [τα] ουσιαστικό

✓ Τα **κινούμενα σχέδια** είναι ταινίες για τον κινηματογράφο ή την τηλεόραση. Οι ήρωές τους είναι

σχέδια που κινούνται.

◇ **κίνηση, κινώ**

♫ κι-νού-με-να σχέ-δι-α

Η Αθηνά και ο Δημητράκης βλέπουν **κινούμενα σχέδια** στην τηλεόραση.

ΚΙΝΩ, κινούμαι ρήμα (κίνησα, θα κινήσω) → κίνηση

ΚΙΤΡΙΝΙΖΩ ρήμα (κιτρίνισα, θα κιτρινίσω) → κίτρινος

ΚΙΤΡΙΝΟΣ, κίτρινη, κίτρινο επίθετο (κίτρινοι, κίτρινες, κίτρινα)

☑ Το ώριμο λεμόνι είναι **κίτρινο**.

Κίτρινος είναι και ο κρόκος του αυγού.

✓ (σαν ουσιαστικό) Το **κίτρινο** είναι το αγαπημένο χρώμα της Ελένης.

✓ Λέμε ότι κάποιος γίνεται **κίτρινος** από το φόβο του.

◇ Όταν κάποιος **κιτρινίζει**, γίνεται **κίτρινος**. ♫ κί-τρι-νος

✍ 'τα χρώματα'

κλαδί [το] ουσιαστικό (κλαδιά)

☑ Τα **κλαδιά** ενός δέντρου βγαίνουν από τον κορμό του. Πάνω σ' αυτά βγαίνουν τα φύλλα, τα λουλούδια και οι καρποί του δέντρου.

○ κλαρί, κλωνάρι

♫ κλα-δί

Δες δέντρο

κλαίω, κλαίγομαι ρήμα (έκλαψα, θα κλάψω)

☑ Όταν **κλαις**, χύνεις δάκρυα γιατί είσαι λυπημένος, συγκινημένος ή τρομαγμένος.

✓ Όταν **κλαίγεις**, όλο παραπονιέσαι για κάτι που στην πραγματικότητα δεν είναι σοβαρό.

◇ Όταν **βάζεις τα κλάματα**, κλαις.

Όταν κλαις συνέχεια, σε λένε

κλαψιάρη. ♫ κλαί-ω

κλάμα [το] ουσιαστικό (κλάματα)
→ κλαίω

κλαρί [το] ουσιαστικό (κλαριά)

☑ Το **κλαρί** είναι το κλαδί του δέντρου ή του θάμνου.

○ κλαδί, κλωνάρι ♫ κλα-ρί

κλαψιάρης, κλαψιάρα, κλαψιάρικο

επίθετο (κλαψιάρηδες, κλαψιάρες, κλαψιάρικα) → κλαίω

κλέβω ρήμα (έκλεψα, θα κλέψω)

☑ Όταν **κλέβεις**, παίρνεις από κάποιον κάτι που δε σου ανήκει.

✍ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα μπήκαν **κλέφτες** σ' ένα κοσμηματοπωλείο κι **έκλεψαν** πολλά κοσμήματα.

◇ Αυτοί που **κλέβουν** είναι **κλέφτες** κι αυτό που κάνουν λέγεται **κλοπή** ή **κλεψιά**. ♫ κλέ-βω

κλειδαράς [ο] ουσιαστικό (κλειδαράδες) → κλειδί

κλειδαριά [η] ουσιαστικό
(κλειδαριές) → κλειδί

κλειδί [το] ουσιαστικό (κλειδιά)

☑ Με το **κλειδί** κλείνουμε την πόρτα έτσι ώστε να μην ανοίγει χωρίς το **κλειδί**.

Την **κλειδώνουμε**. **◇** Όταν κλείνεις ένα συρτάρι, ένα ντουλάπι ή μία πόρτα με κλειδί, τα **κλειδώνεις**. Για να **κλειδώσεις** μία πόρτα, βάζεις το κλειδί στην **κλειδαριά** και το στρίβεις.

Αυτός που φτιάχνει κλειδιά λέγεται **κλειδαράς**.
κλειδώμα
♫ κλει-δί

κλειδώνω, **κλειδώνομαι** ρήμα
(κλειδώσα, θα κλειδώσω) → κλειδί

κλείνω, **κλείνομαι** ρήμα (έκλεισα, θα κλείσω)

☑ Έκανε τόσο κρύο, που η Αθηνά **έκλεισε** το παράθυρο για να μην μπαίνει το κρύο μέσα. Ήταν ήδη κρυωμένη και η φωνή της είχε **κλείσει**.

● ανοίγω

✓ Ο Ίγκλι **έκλεισε** το μικρό του αδερφό στο μπάνιο, κι αυτός έβαλε τα κλάματα. ○ κλειδώνω

✓ «**Κλείσε** την τηλεόραση επιτέλους!» φώναξε ο κύριος Μιχάλης στη θεία του.

○ σβήνω ● ανάβω

✓ Η Αθηνά **έκλεισε** τα έξι, δηλαδή έγινε έξι χρονών. **◇** «**Γιατί τα μαγαζιά είναι κλειστά την Κυριακή;**» ρώτησε η Αθηνά. **Γιατί δε λειτουργούν;**

● ανοιχτός ♫ κλεί-νω

κλειστός, **κλειστή**, **κλειστό** επίθετο
(κλειστοί, κλειστές, κλειστά) → κλείνω

κλέφτης [ο], **κλέφτρα** [η] (κλέφτες, κλέφτρες) → κλέβω

κλήμα [το] ουσιαστικό (κλήματα)

☑ Το **κλήμα** είναι το φυτό που βγάζει το σταφύλι. ○ αμπέλι

◇ Η **κληματαριά** είναι το κλήμα που το έχουν αφήσει να μεγαλώσει και το έχουν στερεώσει σε τοίχο, σε φράχτη ή σε στέγη. ♫ κλή-μα

κληματαριά [η] ουσιαστικό
(κληματαριές) → κλήμα

κλήση [η] ουσιαστικό (κλήσεις)

☑ Η **κλήση** είναι το χαρτί που αφήνουν οι τροχονόμοι στ' αυτοκίνητα, όταν είναι παρκαρισμένα σε απαγορευμένο χώρο. Στο χαρτί αυτό σημειώνουν το πρόστιμο που πρέπει να πληρώσει ο οδηγός του αυτοκινήτου.

✓ Όταν δέχεσαι μία τηλεφωνική **κλήση**, κάποιος σε παίρνει τηλέφωνο, ενώ όταν κάνεις μία τηλεφωνική **κλήση**, παίρνεις εσύ κάποιον τηλέφωνο. ♫ κλή-ση

κλίμα [το] ουσιαστικό (κλίματα)

☑ Όταν ρωτάμε τι **κλίμα** έχει μία περιοχή, ρωτάμε τι καιρό κάνει συνήθως σ' αυτήν την περιοχή, δηλαδή αν έχει κρύο ή ζέστη, αν έχει ήλιο ή αν βρέχει και χιονίζει συχνά.

♫ κλί-μα

κλινική [η] ουσιαστικό (κλινικές)

☑ Ένα νοσοκομείο έχει πολλές **κλινικές**. Στην παιδιατρική **κλινική** πηγαίνουν τ' άρρωστα παιδιά.

Στη γυναικολογική **κλινική** πηγαίνουν οι γυναίκες που είναι έτοιμες να γεννήσουν.

✓ Η **κλινική** είναι ένα ιδιωτικό νοσοκομείο. Στην **κλινική** πάμε όταν έχουμε ένα πρόβλημα υγείας που δεν μπορούμε ν' αντιμετωπίσουμε μόνοι μας στο σπίτι. 🎵 κλι-νι-κή

κλίνω, **κλίνομαι** ρήμα (έκλινα, θα κλίνω)

☑ Η δασκάλα της Αθηνάς ρώτησε πώς **κλίνεται** το ρήμα «βγαίνω», δηλαδή ρώτησε πώς αλλάζει σε όλους τους χρόνους. ◊ **Ύστερα έδωσε για το σπίτι μία άσκηση με την κλίση του ουσιαστικού «δάσος», δηλαδή μία άσκηση για το πώς αλλάζει στον ενικό και στον πληθυντικό αριθμό σε όλες τις πτώσεις.** 🎵 κλί-νω

κλίση [η] ουσιαστικό (κλίσεις)

→ κλίνω

κλόουν [ο] ουσιαστικό

☑ Ο **κλόουν** κάνει αστείες γκριμάτσες, αστεία κόλπα κι είναι ντυμένος με πολύχρωμα ρούχα. Το πρόσωπό του είναι έντονα βαμμένο και κάνει τον κόσμο να γελάει, όταν εμφανίζεται στο τσίρκο ή σε παιδικές γιορτές.

🎵 κλόουν

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

Ένας **κλόουν** βγήκε από το κουτί.

κλοπή [η] ουσιαστικό (κλοπές)

→ κλέβω

κλοτσιά [η] ουσιαστικό (κλοτσιές)

☑ Όταν δίνεις μία **κλοτσιά**, χτυπάς κάποιον ή κάτι δυνατά με το πόδι σου.

◊ Όταν δίνεις **κλοτσιά**, **κλοτσάς** κάτι ή κάποιον.

🎵 κλο-τσιά

κλοτσώ και **κλοτσάω** ρήμα (κλότσησα, θα κλοτσήσω)

→ κλοτσιά

κλουβί [το] ουσιαστικό (κλουβιά)

☑ Το **κλουβί** είναι ένας κλειστός χώρος με κάγκελα για μικρά ή μεγάλα ζώα που για κάποιο λόγο δεν μπορούν να ζουν ελεύθερα.

🎵 κλου-βί

Η μαϊμού είναι μέσα στο **κλουβί**.

κλούβιος, **κλούβια**, **κλούβιο** επίθετο (κλούβιοι, κλούβιες, κλούβια)

☑ Ένα **κλούβιο** αυγό είναι τόσο μαγατιάτικο, που είναι σχεδόν άδειο.

✓ Όταν κάποιος είναι ανόητος, λέμε ότι το κεφάλι του είναι **κλούβιο**.

🎵 κλού-βιος

κλωνάρι [το] ουσιαστικό (κλωνάρια)

✓ Τα **κλωνάρια** είναι τα νέα, μικρά και τρυφερά κλαδιά ενός δέντρου ή θάμνου. ○ κλαδί, κλαρί

♫ κλω-νά-ρι Δες δέντρο

κλωστή [η] ουσιαστικό (κλωστές)

✓ Με **κλωστή** και με βελόνα ράβουμε τα ρούχα. ○ νήμα

♫ κλω-στή

κόβω, κόβομαι ρήμα (έκοψα, θα κόψω)

✓ Η κυρία Μαργαρίτα **έκοψε** το ψωμί σε φέτες και τις μοίρασε σε όλους.

○ διαιρώ

✓ Όταν **κόβεις** τα μαλλιά σου, τα κάνεις πιο κοντά. ○ κονταίνω

✓ Η Ελένη δεν πρόσεχε και **κόπηκε** με το μαχαίρι.

○ πληγώνομαι, τραυματίζομαι

✓ Η Αλίκη **έκοψε** τις φωτογραφίες από το περιοδικό. ○ αφαιρώ

✓ Ο κύριος Δημήτρης προσπάθησε και κατάφερε να **κόψει** το κάπνισμα.

○ σταματώ

◇ Η μαμά της Ελένης κοίταξε το πληγωμένο δάχτυλό της και είδε πως το **κόψιμο** ήταν πολύ βαθύ.

Το μαχαίρι ήταν πολύ **κοφτερό**.

κομμάτι ♫ κό-βω

κοιλάδα [η] ουσιαστικό (κοιλάδες)

✓ Η **κοιλάδα** είναι μία μεγάλη επίπεδη πράσινη έκταση ανάμεσα σε βουνά. Συνήθως μέσα από την **κοιλάδα** περνάει ένα ποτάμι.

♫ κοι-λά-δα

κοιλιά [η] ουσιαστικό (κοιλίες)

✓ Η **κοιλιά** είναι το μέρος του σώματος κάτω από τη μέση σου και πάνω από τη λεκάνη σου.

Εκεί πηγαίνει το φαγητό που έχεις φάει. ◇ **κοίλος** ♫ κοι-λιά

✎ 'το σώμα μας'

κοίλος, κοίλη, κοίλο επίθετο (κοίλοι, κοίλες, κοίλα)

✓ Όταν κάτι είναι **κοίλο**, κάνει καμπύλη και μπαίνει προς τα μέσα.

● κυρτός ♫ κοί-λος

κοιμάμαι ρήμα (κοιμήθηκα, θα κοιμηθώ)

✓ Όταν **κοιμάσαι**, είσαι συνήθως ξαπλωμένος στο κρεβάτι σου με κλειστά μάτια και σταματάς να σκέφτεσαι. Σε παίρνει ο **ύπνος**.

Βλέπεις όμως όνειρα και καμιά φορά εφιάλτες. Όταν **κοιμάσαι** ελαφριά, ξυπνάς εύκολα. Όταν **κοιμάσαι** βαριά, δε σε ξυπνάει τίποτα.

● ξυπνώ

✓ Όταν κάποιος είναι ανόητος ή

- Ποιες κοιλάδες ξέρεις στην Ελλάδα;

- Βρες μερικές από αυτές στο χάρτη που υπάρχει στην τάξη σου.

πολύ κουρασμένος και κάνει λάθη, λέμε ότι **κοιμάται** όρθιος.

♦ **κοιμίζω, αποκοιμίζω, αποκοιμιέμαι** 🎵 κοι-μά-μαι

Οι νάνοι **κοιμούνται**.

κοιμίζω ρήμα (κοίμισα, θα κοιμίσω)

☑️ Όταν **κοιμίζεις** κάποιον, τον κάνεις να κοιμηθεί ή τον βάζεις για ύπνο.

✍️ «Πάω να **κοιμίσω** το μωρό. Είναι ήδη αργά» είπε η θεία Κατερίνα.

♦ **κοιμάμαι, αποκοιμίζω, αποκοιμιέμαι** 🎵 κοι-μί-ζω

κοινός, κοινή, κοινό επίθετο (κοινοί, κοινές, κοινά)

☑️ Όταν κάτι είναι **κοινό**, ανήκει σ' όλους, όλοι μπορούν να το χρησιμοποιήσουν. ✍️ Στο ξενοδοχείο ο θεός Τάκης και η θεία Έλλη είχαν δικό τους δωμάτιο αλλά είχαν **κοινό** μπάνιο με τον κύριο Γιάννη και την κυρία Μαργαρίτα.

✓ «Για το **κοινό** καλό ας κρατάμε τους δρόμους και τα πεζοδρόμια καθαρά» είπε η δασκάλα στα παιδιά. Για το καλό όλων μας. ● ατομικός, προσωπικός ♦ **Το κοινό χειροκρότησε μ' ενθουσιασμό τους ηθοποιούς. Κοινό λέμε τους θεατές.** 🎵 κοι-νός

κοιτάζω ή κοιτώ και κοιπάω, κοιπάζομαι

ή **κοιπέμαι** ρήμα (κοίταξα, θα κοιπάξω)

☑️ «**Κοίτα** λίγο, Κώστα, ο κύριος

Μιχάλης κάτι φτιάχνει» είπε η Αθηνά.

○ βλέπω Η Αθηνά **κοίταζε** για πολλή ώρα από το παράθυρο τον κύριο Μιχάλη να περιποιείται τα λουλούδια του. ○ παρατηρώ

✓ «**Να κοιτάς** τη δουλειά σου και να μην ασχολείσαι με τους άλλους» είπε ο κύριος Μιχάλης στην Αθηνά, όταν την είδε. Να ενδιαφέρεσαι για τη δουλειά σου.

✓ «Πάει, δεν είναι καλά ο κύριος Μιχάλης. Να πάει να **κοιπαχτεί** σε κανένα γιατρό» σκέφτηκε η Αθηνά.

○ εξετάζω ♦ Η Αθηνά έριξε ένα **τελευταίο κοιτάγμα** από το παράθυρο και το έκλεισε.

○ ματιά 🎵 κοι-τά-ζω

κοκαλάκι [το] ουσιαστικό

(κοκαλάκια) → κόκαλο

κοκαλιάρης, κοκαλιάρα, κοκαλιάρικο

επίθετο (κοκαλιάρηδες, κοκαλιάρες, κοκαλιάρικα) → κόκαλο

κόκαλο [το] ουσιαστικό (κόκαλα)

☑️ Όλα τα **κόκαλα** μαζί ενός ζώου ή ενός ανθρώπου κάνουν το σκελετό του. Τα **κόκαλα** είναι άσπρα και σκληρά. ♦ Όταν κάποιος είναι πολύ αδύνατος, τον λέμε **κοκαλιάρη** ή λέμε πως είναι πετσι και **κόκαλο**. Κάτι που είναι φτιαγμένο από κόκαλο, είναι **κοκάλινο**. Όταν **κοκαλώνεις** από το κρύο ή από φόβο, δεν μπορείς να κουνηθείς. Η Αθηνά φοράει συχνά **κοκαλάκια** στα μαλλιά της.

🎵 κό-κα-λο

-Ποιο ζώο αγαπάει τα κόκαλα; Δες θάβω

κοκαλώνω ρήμα (κοκάλωσα, θα

κοκαλώσω) → κόκαλο

ΚΟΚΚΙΝΙΖΩ ρήμα (κοκκίνισα, θα κοκκινίσω) → ΚΟΚΚΙΝΟ

ΚΟΚΚΙΝΟΣ, κόκκινη, κόκκινο επίθετο (κόκκινοι, κόκκινες, κόκκινα)

✓ Όταν κάτι είναι **κόκκινο**, έχει το χρώμα της παπαρούνας ή του κερασιού.

✓ (σαν ουσιαστικό) Το **κόκκινο** είναι το αγαπημένο χρώμα της Αλίκης.

◇ Όταν θυμώνει ο κύριος Μιχάλης, **κοκκινίζει ολόκληρος**. 🎵 Κόκ-κι-νος
🖋️ 'τα χρώματα'

Κόκκος [ο] ουσιαστικό (κόκκοι)

✓ Οι σπόροι του ρυζιού και του σιταριού είναι πολύ μικροί και λέγονται **κόκκοι**. 🖋️ Μετά το γάμο της θείας Κατερίνας, τίνιζαν όλοι τους **κόκκους ρυζιού από πάνω τους**.

✓ **Κόκκο** λέμε και κάτι πολύ μικρό που μοιάζει με κόκκο. 🖋️ Οι **κόκκοι της άμμου είναι αμέτρητοι**.

🎵 Κόκ-κος

Κόκορας [ο] ουσιαστικό (κόκορες)

✓ Ο **κόκορας** είναι το αρσενικό της κότας. Σε κάθε κοτέτσι υπάρχει πάντα ένας **κόκορας**. Όταν ξημερώνει, ο **κόκορας** φωνάζει κικιρίκου και μας ξυπνάει. ○ πετεινός

🎵 Κό-κο-ρας

🖋️ 'το αγρόκτημα'

Κολάζ [το] ουσιαστικό

✓ Ο Νίκος φτιάχνει ένα **κολάζ** από χαρτί, ύφασμα και μπογιά για να το κάνει δώρο στη μαμά του που γιορτάζει. Ο Νίκος φτιάχνει έναν πίνακα κολλώντας διαφορετικά υλικά.

🎵 κο-λάζ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

Κολακεύω, κολακεύομαι ρήμα

(κολάκεψα/κολάκευσα, θα κολακέψω/κολακεύσω)

✓ Όταν **κολακεύεις** κάποιον, του λες καλά λόγια χωρίς να τα πιστεύεις για να κερδίσεις κάτι απ' αυτόν.

✓ Όταν **κολακεύεσαι** από κάτι, αισθάνεσαι περήφανος για τους επαίνους που σου κάνουν.

◇ Αυτός που **κολακεύει** συνέχεια κάποιον είναι **κόλακας** και αυτά που λέει είναι **κολακειές**.

🎵 κο-λα-κεύ-ω

Κολάν [το] ουσιαστικό

✓ Το **κολάν** είναι ένα παντελόνι πολύ στενό που κολλάει στο σώμα.

🎵 κο-λάν

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

Κόλαση [η] ουσιαστικό

✓ Η **κόλαση** για τους χριστιανούς είναι εκεί που πηγαίνουν οι ψυχές των κακών ανθρώπων μετά το θάνατό τους. Εκεί υποφέρουν συνέχεια και τιμωρούνται έτσι για το κακό που έκαναν όσο ζούσαν στη γη.

● παράδεισος 🎵 κό-λα-ση

Κολιέ [το] ουσιαστικό

✓ Το **κολιέ** είναι ένα κόσμημα που οι γυναίκες φορούν στο λαιμό τους.

🎵 κο-λιέ Δες κόσμημα

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

Κόλλα [η] ουσιαστικό (κόλλες)

✓ Όταν σπάει ή σκίζεται κάτι, το κολλάμε με **κόλλα**.

✓ Μία **κόλλα** χαρτί είναι ένα φύλλο χαρτί. ◇ **κολλώ, κολλητός**

🎵 κόλ-λα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κολλώ και **κολλάω** ρήμα (κόλλησα, θα κολλήσω)

☑ Όταν **κολλάς** κάτι, το ενώνεις με κάτι άλλο χρησιμοποιώντας κόλλα.

✍ *Η Αθηνά **κόλλησε** τα γραμματόσημα στο γράμμα.*

● **Ξεκολλάω**

✓ Όταν **κολλάς** μία αρρώστια σε κάποιον, του τη μεταδίδεις.

✓ Όταν μία τσίχλα έχει **κολλήσει** στα παπούτσια σου, δε φεύγει εύκολα.

● **Ξεκολλάω** ♦ *Τα σπίτια του κυρίου*

Γιάννη και του κυρίου Μιχάλη είναι

***κολλητά** το ένα*

δίπλα στο άλλο.

*Όμως ο **κολλητός***

του φίλος είναι ο

κύριος Δημήτρης.

♫ **κολ-λώ**

Η Αλίκη **κολλάει** αφίσες.

κολοκύθα [η] ουσιαστικό (κολοκύθες)

☑ Η **κολοκύθα** είναι ένα μεγάλο πορτοκαλί στρογγυλό κολοκύθι.

✍ *Για να μπορέσει η Σταχτοπούτα να πάει στο χορό, η νονά της μεταμόρφωσε μία **κολοκύθα** σε αστραφτερή άμαξα.* ♦ **κολοκύθι**

♫ **κο-λο-κύ-θα**

κολοκύθι [το] ουσιαστικό (κολοκύθια)

☑ Το **κολοκύθι** είναι ο καρπός της **κολοκυθιάς**. Είναι ένα πράσινο μακρόστενο λαχανικό που τρώγεται βραστό, τηγανητό ή γεμιστό.

♦ **κολοκύθα, κολοκυθιά, κολοκυθάκι** ♫ **κο-λο-κύ-θι**

κολόνα [η] ουσιαστικό (κολόνες)

☑ Οι **κολόνες** είναι στενόμακρες και στηρίζουν ένα κτίριο. Μπορεί να είναι μαρμάρινες, ξύλινες ή μεταλλικές. Οι **κολόνες** χρησιμεύουν και για να στερεώνεται πάνω τους κάτι.

✍ *Δίπλα στην είσοδο της πολυκατοικίας του Κώστα υπάρχει μία **κολόνα** της ΔΕΗ.* ♫ **κο-λό-να**

Οι τουρίστες θαυμάζουν τις μαρμάρινες **κολόνες** των αρχαίων ελληνικών ναών.

κόλπο [το] ουσιαστικό (κόλπα)

☑ Όταν κάνεις ένα **κόλπο**, χρησιμοποιείς έναν έξυπνο αλλά όχι πάντα σωστό τρόπο για να καταφέρεις κάτι. ✍ *Η Αλίκη ήθελε να βρει ένα **κόλπο** για να γλιτώσει το διαγώνισμα.*

✓ Ο ταχυδακτυλουργός κάνει **κόλπα** με περιστέρια, χαρτιά και κουνέλια που βγάζει από το καπέλο του.

♫ **κόλ-πο**

κολυμβητήριο [το] ουσιαστικό

(κολυμβητήρια) → κολυμπώ

κολυμβητής [ο], **κολυμβήτρια** [η]

ουσιαστικό (κολυμβητές, κολυμβήτριες) → κολυμπώ

κολυμπώ και **κολυμπάω** ρήμα

(κολύμπησα, θα κολυμπήσω)

☑ Όταν ξέρεις να **κολυμπάς**, ξέρεις να κινείσαι στο νερό χωρίς να

κινδυνεύεις να πνιγείς.

♦ Η Αλίκη ξέρει καλό **κολύμπι**.

Του χρόνου θα πάει και στο **κολυμβητήριο**. Μήπως θέλει να γίνει **κολυμβήτρια**; 🎵 κο-λυ-μπιώ

κόμικς και **κόμικ** [το] ουσιαστικό

☑ Τα **κόμικς** είναι σκίτσα που όλα μαζί διηγούνται μία ιστορία. **Κόμικς** λέμε και το περιοδικό που έχει τέτοια σκίτσα. 🎵 *Ο Αστεριξ είναι το αγαπημένο **κόμικς** του Νίκου.*

🎵 κό-μικς

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κομμάτι [το] ουσιαστικό (κομμάτια)

☑ **Κομμάτι** λέμε το μέρος ενός πράγματος που το έχουμε κόψει, σπάσει, σκίσει ή χωρίσει.

🎵 *Ο Ίγκλι έδωσε μία κλοτσιά στην μπάλα κι έσπασε κατά λάθος το τζάμι του κυρίου Μιχάλη σε χίλια **κομμάτια**. Ο κύριος Μιχάλης έτρωγε εκείνη την ώρα ένα τελευταίο **κομμάτι** πίτσα.*

○ μέρος ♦ Όταν **κομματιάζεις** κάτι, το **κόβεις** σε πολλά κομμάτια. **κόβω**

🎵 κομ-μά-τι

Ένα **κομμάτι** πίτσα.

κομμωτήριο [το] ουσιαστικό

(κομμωτήρια)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα πάει κάθε μήνα

στο **κομμωτήριο** για να **κουρευτεί** και να **χτενιστεί**.

♦ Ο κύριος Νίκος, ο **κομμωτής**, ξέρει όλα τα μυστικά της γειτονιάς, αφού με το ψαλίδι και τη χτένα στο χέρι **κουβεντιάζει** όση ώρα **δουλεύει** με τους πελάτες του.

🎵 κομ-μω-τή-ρι-ο

κομμωτής [ο], **κομμώτρια** [η]

ουσιαστικό (κομμωτές, κομμώτριες)

→ κομμωτήριο

κομπιούτερ [το] και **κομπιούτερ** [ο]

ουσιαστικό

☑ Το **κομπιούτερ** είναι η αγγλική λέξη που χρησιμοποιούμε αντί για τη λέξη **υπολογιστής**. 🎵 κο-μπιού-τερ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κομπλιμέντο και **κοπλιμέντο** [το]

ουσιαστικό (κομπλιμέντα/κοπλιμέντα)

☑ Όταν κάνουμε ένα **κομπλιμέντο**, λέμε κάτι σε κάποιον που τον **κολακεύει**. 🎵 *Η θεία Κατερίνα άκουσε πολλά **κομπλιμέντα** για το καινούριο της φουστάνι.*

🎵 κο-μπλι-μέν-το

κομπολόι [το] ουσιαστικό (κομπολόγια)

☑ Το **κομπολόι** είναι χάντρες περασμένες σε σκοινί. Οι άκρες του σκοινιού ενώνονται με κόμπο. Παλιότερα ήταν το αγαπημένο παιχνίδι των αντρών για ν' απασχολούν τα χέρια τους, όταν δεν έκαναν τίποτα.

♦ **κόμπος**

🎵 κο-μπο-λόι

- Ποιο είναι το αγαπημένο σου κόμικς;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κόμπος [ο] ουσιαστικό (κόμποι)

☑ Ο Κώστας στη βιασύνη του αντί να δέσει φιόγκο τα κορδόνια των παπουτσιών του, τα έδεσε **κόμπο** και τώρα δεν μπορεί να τα λύσει.

◇ **κομπολόι** 🎵 κό-μπος

κομπόστα [η] ουσιαστικό (κομπόστες)

☑ Η **κομπόστα** είναι φρούτα κομμένα σε μικρά κομμάτια και βρασμένα σε νερό και ζάχαρη.

✍ «Μμμ, η θεία Έλλη έφτιαξε ζεστή **κομπόστα** μήλο με κανέλα!» φώναξε η Αθηνά. 🎵 κο-μπό-στα

κομφετί και **κονφετί** [το] ουσιαστικό

☑ Τα **κομφετί** είναι μικρά κομματάκια χρωματιστό χαρτί που πετάμε στις αποκριάτικες γιορτές.

○ χαρτοπόλεμος 🎵 κομ-φε-τί

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κομψός, κομψή, κομψό επίθετο (κομψοί, κομψές, κομψά)

☑ Όταν κάποιος είναι **κομψός**, είναι πάντα περιποιημένος και ντυμένος με γούστο.

✍ Η Αθηνά πιστεύει πως η μαμά της είναι η πιο **κομψή** και όμορφη γυναίκα στον κόσμο. 🎵 κομ-ψός

κονσέρβα [η] ουσιαστικό (κονσέρβες)

☑ Η **κονσέρβα** είναι ένα καλά κλεισμένο μεταλλικό κουτί με τροφή που διατηρείται έξω από το ψυγείο σε καλή κατάσταση για πολύ καιρό. **Κονσέρβα** λέμε και την τροφή που είναι μέσα στην κονσέρβα.

🎵 κον-σέρ-βα

κονσέρτο [το] ουσιαστικό

(κονσέρτα) → κοντσέρτο

κοντά επίρρημα

☑ Όταν κάτι είναι **κοντά**, δε χρειάζεται να περπατήσεις πολύ για να το βρεις. ✍ Το σπίτι του κυρίου Μιχάλη είναι πολύ **κοντά** στο σπίτι του Κώστα. ○ πλάι, δίπλα ● μακριά

✓ «Είναι **κοντά** μεσάνυχτα, όλοι για ύπνο!» είπε η κυρία Μαργαρίτα.

◇ «Άντε, **κοντεύουμε** να φτάσουμε στην παραλία» είπε ο θείος Τάκης. Η πιο **κοντινή** παραλία είναι ένα χιλιόμετρο από εδώ. Αν δεν είστε πολύ κουρασμένοι, παιδιά, μπορείτε να πάτε με τα πόδια». 🎵 κο-ντά

κονταίνω ρήμα (κόντυνα, θα

κοντύνω) → κοντός

κοντάρι [το] ουσιαστικό (κοντάρια)

☑ Το **κοντάρι** είναι ένα κομμάτι ξύλο, ίσιο, μακρύ και λείο για να το πιάνουμε εύκολα. Παλιότερα το **κοντάρι** ήταν όπλο.

✍ «Μαργαρίτα, αύριο είναι εθνική γιορτή, έλα να κρεμάσουμε τη σημαία στο **κοντάρι** και να τη βάλουμε στο μπαλκόνι» είπε ο κύριος Γιάννης.

🎵 κο-ντά-ρι

κοντεύω ρήμα (κόντεψα, θα

κοντέψω) → κοντά

κοντός, κοντή, κοντό επίθετο (κοντοί, κοντές, κοντά)

☑ Όταν κάποιος είναι **κοντός**, είναι μικρότερος σε ύψος από τους άλλους. ✍ Η Χιονάτη είδε ξαφνικά μπροστά της επτά **κοντά** ανθρωπάκια. Ήταν οι επτά νάνοι.

● ψηλός

✓ Όταν κάτι είναι **κοντό**, έχει μικρότερο μήκος απ' όσο πρέπει.

✍️ «Σου είναι **κοντό** το παντελόνι Κώστα, ψήλωσες πολύ φέτος» είπε η μαμά του.

○ μικρός ● μακρύς

◇ Η Ελένη είναι **κοντούλα** αλλά δεν το παραδέχεται. Χθες ζήτησε από τη μαμά της να **κοντύνει** όλες της τις φούστες. «Δεν είναι της μόδας οι μακριές» είπε.

● μακραίνω

🎵 κο-ντός

κοντούλης, κοντούλα, κοντούλικο

επίθετο (κοντούληδες, κοντούλες, κοντούλικά) → κοντός

κοντσέρτο και **κονσέρτο** [το]

ουσιαστικό (κοντσέρτα)

✓ Το **κοντσέρτο** είναι μία συναυλία όπου ακούμε κλασική μουσική.

🎵 κο-ντσέρ-το

κοπάδι [το] ουσιαστικό (κοπάδια)

✓ Ένα **κοπάδι** πρόβατα είναι πολλά πρόβατα μαζί. 🎵 κο-πά-δι

Δες βοσκός

κοπανώ και **κοπανάω, κοπανιέμαι** ρήμα (κοπάνησα, θα κοπανήσω)

✓ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα ο κλέφτης άρχισε να **κοπανάει** με μανία την πόρτα για να τη σπάσει. Της έδινε δυνατά χτυπήματα. ○ χτυπάω, δέρνω
✓ Ένας συμμαθητής της Αλίκης την **κοπανάει** μερικές φορές από το σχολείο χωρίς να τον δει κανείς. Φεύγει κρυφά, το σκάει.

◇ Από τις πολλές **κοπάνες** κινδυνεύει να χάσει τη χρονιά του.

🎵 κο-πα-νώ

κοπέλα [η] ουσιαστικό (κοπέλες)

✓ **Κοπέλα** λέμε την έφηβη και την πολύ νέα γυναίκα.

✍️ Η Αλίκη είναι ολόκληρη **κοπέλα** πια, βοηθάει στις δουλειές του σπιτιού και μελετάει μόνη της.

○ νέα ● γριά, ηλικιωμένη

🎵 κο-πέ-λα

κόπος [ο] ουσιαστικό (κόποι)

✓ Ο **κόπος** είναι η κουραστική προσπάθεια που κάνουμε για να καταφέρουμε κάτι. ✍️ Ο Ίγκλι έμαθε τα ελληνικά χωρίς πολύ **κόπο**.

○ δυσκολία ● ευκολία

🎵 κό-πος

κόρα [η] ουσιαστικό (κόρες)

✓ Η **κόρα** είναι το εξωτερικό μέρος του ψωμιού. Η **κόρα** είναι πιο τραγανή και πιο σκούρα από την ψίχα του ψωμιού. 🎵 κό-ρα

κοράκι [το] ουσιαστικό (κοράκια)

✓ Το **κοράκι** είναι ένα μαύρο πουλί που τρώει το κρέας άλλων ζώων.

🎵 κο-ρά-κι

κορδέλα [η] ουσιαστικό (κορδέλες)

✓ Η **κορδέλα** είναι ένα στενόμακρο κομμάτι ύφασμα, χαρτί ή άλλο υλικό. Με την **κορδέλα** δένουμε, στερεώνουμε ή στολίζουμε κάτι, όπως ένα πακέτο, τα μαλλιά μας ή ένα ρούχο.

🎵 κορ-δέ-λα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κορδόνι [το] ουσιαστικό (κορδόνια)

☑ Τα **κορδόνια** χρησιμεύουν για να δένεις τα παπούτσια σου.

🎵 κορ-δό-νι

κορδώνομαι ρήμα (κορδώθηκα, θα κορδωθώ)

☑ Όταν **κορδώνεσαι**, κρατάς το κεφάλι ψηλά και μιλάς, κινείσαι ή στέκεσαι περήφανα, γιατί νιώθεις πως ξεχωρίζεις από τους άλλους.

✍ *Ο Νίκος **κορδώνεται**, επειδή είναι ο πιο ψηλός στην τάξη.*

🎵 κορ-δώ-νο-μαι

κόρη [η] ουσιαστικό (κόρες)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα έχει μία **κόρη**, την Αθηνά κι ένα γιο, τον Κώστα.

✓ Η **κόρη** του ματιού βρίσκεται στο κέντρο του ματιού κι έχει σκούρο χρώμα. **♦ κορίτσι**

🎵 κό-ρη

κορίτσι [το] ουσιαστικό (κορίτσια)

☑ Η Ελένη και η Αθηνά είναι **κορίτσια**, είναι μικρές ακόμα. Όταν μεγαλώσουν, θα γίνουν γυναίκες.

♦ κόρη 🎵 κο-ρί-τσι

κορμί [το] ουσιαστικό (κορμιά)

☑ Ο Κώστας θαυμάζει τους ποδοσφαιριστές, γιατί έχουν δυνατό, γυμνασμένο **κορμί**. **○ σώμα**

🎵 κορ-μί

κορμός [ο] ουσιαστικό (κορμοί)

☑ Ο **κορμός** του δέντρου είναι το χοντρό ξύλινο μέρος του κάτω από τα κλαδιά και πάνω από τις ρίζες του.

🎵 κορ-μός **Δες δέντρο**

κορνίζα [η] ουσιαστικό (κορνίζες)

☑ Σε **κορνίζα** βάζουμε μία εικόνα,

έναν πίνακα ή μία φωτογραφία.

✍ *Ο κύριος Γιάννης **βάζει σε κορνίζα** τις πιο όμορφες ζωγραφιές της Αθηνάς.* **○ κάδρο**

🎵 κορ-νί-ζα

κοροϊδεύω ρήμα (κοροϊδεψα, θα κοροϊδέψω)

☑ Όταν **κοροϊδεύεις** κάποιον, τον πειράζεις για κάποιο ελάττωμα, κάποια αδυναμία του ή για κάτι ασυνήθιστο που έχει η εμφάνισή του και προσπαθείς να κάνεις τους άλλους να γελάσουν μ' αυτό.

✍ *Τα παιδιά **κοροϊδευαν** τον Ίγκλι για τα λάθη που έκανε στα ελληνικά στην αρχή της χρονιάς κι αυτός στενοχωριόταν.*

✓ Όταν **κοροϊδεύεις** κάποιον, τον κάνεις να πιστέψει κάτι που δεν είναι αλήθεια. ✍ *«Κώστα, μην πιστεύεις το Νίκο που λέει πως ξέρει καράτε, σε **κοροϊδεύει**» είπε η Αθηνά.* **♦ «Μην πιστεύεις ό,τι σου λένε, μην είσαι **κοροϊδο**»** είπε η Αθηνά. Όταν κοροϊδεύεις, μιλάς **κοροϊδευτικά**.

🎵 κο-ροϊ-δεύ-ω

κορόνα [η] ουσιαστικό (κορόνες)

☑ Η **κορόνα** είναι το χρυσό στρογγυλό κόσμημα που βάζουν οι πρίγκιπες και οι βασιλιάδες στο κεφάλι τους. **○ στέμμα**

🎵 κο-ρό-να

κορυφή [η] ουσιαστικό (κορυφές)

☑ Η **κορυφή** είναι το ψηλότερο σημείο ενός βουνού ή ενός λόφου.

● πρόποδες

✓ **Κορυφή** λέμε και το ψηλότερο σημείο ενός δέντρου ή κάποιου άλλου πράγματος.

♫ κο-ρυ-φή **Δες βουνό**

κοσκινίζω ρήμα (κοσκίνισα, θα κοσκινίσω) → κόσκινο

κόσκινο [το] ουσιαστικό (κόσκινα)

✓ Το **κόσκινο** είναι στρογγυλό, συνήθως ξύλινο κι έχει μία βάση με πολύ μικρές τρύπες που σχεδόν δε φαίνονται. Με το **κόσκινο** καθαρίζουμε το αλεύρι. Όταν το αλεύρι περνάει μέσα από τις τρύπες, στο **κόσκινο** μένουν οι πιο χοντροί κόκκοι ή άλλα σκουπιδάκια.

◇ Με το κόσκινο **κοσκινίζουμε** το αλεύρι. ♫ κό-σκι-νο

κόσμημα [το] ουσιαστικό (κοσμήματα)

✓ Τα βραχιόλια, τα κολιέ, τα δαχτυλίδια και τα σκουλαρίκια είναι **κοσμήματα** που τα φοράμε για να στολίσουμε τα χέρια μας, το λαιμό μας και τ' αυτιά μας.

◇ Το **κοσμηματοπωλείο** είναι το κατάστημα που πουλάει ασημένια και χρυσά κοσμήματα.

♫ κό-σμη-μα

Μία πριγκίπισσα με πολλά **κοσμήματα**.

κόσμος [ο] ουσιαστικό (κόσμοι)

✓ «Παντού στον **κόσμο** υπάρχουν φτωχά παιδάκια, ας μην το ξεχνάμε» είπε η δασκάλα. Σ' ολόκληρη τη γη υπάρχουν φτωχά παιδάκια.

✓ Έφτιαξε ο καιρός και πολλές

κόσμος πάει στη θάλασσα για μπάνιο. Πολλοί άνθρωποι πηγαίνουν στη θάλασσα. ♫ κό-σμος

κοστίζω ρήμα (κόσπισα, θα κοστίσω)

✓ «Τι ωραίο ποδήλατο! Πόσο **κοστίζει**» είπε η Αθηνά. Πόσο κάνει;

○ στοιχίζω ♫ κο-στί-ζω

κότα [η] ουσιαστικό (κότες)

✓ Η **κότα** είναι ένα θηλυκό πουλί. Το αρσενικό του είναι ο κόκορας και τα μικρά του τα **κοτοπουλάκια**. Όταν φωνάζει, **κακαρίζει**. Ο άνθρωπος τρώει τα αυγά και το κρέας της **κότας**. ◇ Ο κόκορας, οι κότες και τα **κοτοπουλάκια** κοιμούνται στο **κοτέτσι**. Όταν τρώμε το κρέας της **κότας**, λέμε ότι τρώμε **κοτόπουλο**. ♫ κό-τα 'το αγρόκτημα'

κοτέτσι [το] ουσιαστικό (κοτέτσια)

→ κότα

κοτόπουλο [το] ουσιαστικό

(κοτόπουλα) → κότα

κοτσάνα [η] ουσιαστικό (κοτσάνες)

✓ Όταν λες **κοτσάνες**, λες ανοησίες. «Νίκο, τι **κοτσάνα** ήταν αυτή που πέταξες» είπε η Ελένη. «Είναι δυνατόν η Γαλλία να βρίσκεται στην Αφρική;»

○ βλακεία ♫ κο-τσά-να

κοτσάνι [το] ουσιαστικό (κοτσάνια)

✓ Η Αθηνά κρεμάει στ' αυτιά της τα κεράσια με τα **κοτσάνια** τους σαν σκουλαρίκια. Τα **κοτσάνια** είναι τα λεπτά κλωναράκια απ' όπου κρέμονται τα κεράσια. ♫ κο-τσά-νι

κότσος [ο] ουσιαστικό (κότσοι)

✓ Όταν μία γυναίκα κάνει **κότσο** τα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μακριά μαλλιά της, τα τυλίγει και τα στερεώνει στο πίσω μέρος του κεφαλιού. **κοτσίδα** κό-τσος

κοτσίδα [η] ουσιαστικό (κοτσίδες)

Μερικά κορίτσια κάνουν τα μακριά μαλλιά τους **κοτσίδα**, δηλαδή τα χωρίζουν σε τούφες και τα πλέκουν μέχρι την άκρη τους, όπου τα δένουν με λάστιχο, κορδέλα ή κοκαλάκι.

 Όταν τα μαλλιά της Αθηνάς μακραίνουν πολύ, τα κάνει **κοτσίδα** πίσω ή δυο μικρές **κοτσίδες**, μία από κάθε μεριά του προσώπου.

κότσος, κοτσιδάκι κο-τσι-δα

κουβαδάκι [το] ουσιαστικό (κουβαδάκια) → κουβάς

κουβαλώ και **κουβαλώω, κουβαλιέμαι** ρήμα (κουβάλησα, θα κουβαλήσω)

Όταν παίρνεις στα χέρια σου κάτι βαρύ και το μεταφέρεις κάπου αλλού, το **κουβαλάς**. «Αθηνά, Κώστα, βοηθήστε με λιγάκι, δεν μπορώ να **κουβαλήσω** μόνη μου όλα αυτά τα πράγματα».

μεταφέρω **κουβάλημα** **κ** «Ωχ, από το πολύ **κουβάλημα** πόνεσε η μέση μου» είπε η κυρία Μαργαρίτα.

 κου-βα-λώ

κουβάς [ο] ουσιαστικό (κουβάδες)

Ο **κουβάς** είναι ένα δοχείο από μέταλλο ή πλαστικό. Είναι συνήθως πιο στενός στο κάτω μέρος του, έχει ένα χερούλι και χρησιμεύει για να

κουβαλάμε νερό. **κοτσίδα** **κουδουνίστρα** **κουβαδάκια** και τα φτυάρια τους. κου-βάς 'το αγρόκτημα'

κουβέντα [η] ουσιαστικό (κουβέντες)

«Δε θέλω άλλες **κουβέντες**, θέλω ησυχία» είπε ο κύριος Μιχάλης.

λόγια «Δε θα κάνω καμία **κουβέντα** μαζί σου» είπε στην Αθηνά.

συζήτηση

κουβεντιάζεις, συζητάς με κάποιον. κου-βέ-ντα

κουβεντιάζω ρήμα (κουβένπασα, θα κουβεντιάσω) → κουβέντα

κουβέρτα [η] ουσιαστικό (κουβέρτες)

Η **κουβέρτα** είναι ένα μεγάλο κομμάτι ύφασμα που βάζουμε στο κρεβάτι για να σκεπαζόμαστε. Είναι συνήθως μάλλινη ή βαμβακερή.

 κου-βέρ-τα 'τα ρούχα'

κουδούνι [το] ουσιαστικό (κουδούνια)

Στο χωριό τα πρόβατα και οι κατσίκες φοράνε στο λαιμό τους ένα **κουδούνι**. Το **κουδούνι** μοιάζει με μικρή καμπάνα.

«Χτυπάει το **κουδούνι**, πήγαινε ν' ανοίξεις την πόρτα» είπε η κυρία Μαργαρίτα στην Αθηνά.

κουδουνίζεις, δηλαδή ακούγονται σαν κουδούνι. κου-δού-νι

κουδουνίζω ρήμα (κουδούνισα, θα κουδουνίσω) → κουδούνι

κουδουνίστρα [η] ουσιαστικό (κουδουνίστρες)

Η **κουδουνίστρα** είναι ένα παιχνίδι

για μωρά. Έχει μέσα της διάφορα αντικείμενα που σε κάθε κίνηση κουδουνίζουν ή βγάζουν άλλο παιχνιδιάρικο ήχο.

- ♦ **κουδούνι, κουδουνίζω**
- ♪ κου-δου-νί-στρα

κουζίνα [η] ουσιαστικό (κουζίνες)

☑ Η **κουζίνα** είναι ο χώρος του σπιτιού όπου μαγειρεύουμε και τρώμε.

✓ Η **κουζίνα** είναι μία μεγάλη μεταλλική συσκευή που λειτουργεί με ηλεκτρικό ρεύμα και την έχουμε για να μαγειρεύουμε το φαγητό μας.

♦ Τα **κουζινικά** είναι τα σκεύη που χρησιμοποιούμε για να μαγειρέψουμε στην κουζίνα.

- ♪ κου-ζί-να ✍ 'η κουζίνα'

κουζινικά [τα] ουσιαστικό → κουζίνα

κούκλα [η], κούκλος [ο] ουσιαστικό (κούκλες, κούκλοι)

☑ Η **κούκλα** είναι ένα παιχνίδι που μοιάζει με άνθρωπο. Τα μικρά κορίτσια παίζουν μαζί της το ρόλο των μαμάρων.

✓ **Κούκλα** ή **κούκλο** λέμε και μία γυναίκα ή ένα άντρα που είναι πολύ όμορφοι. ♦ Το **κουκλόσπιτο** είναι ένα μικρό ψεύτικο σπίτι

με πολύ μικρά έπιπλα και μικρά **κουκλάκια** για να παίζουν τα παιδιά.

- ♪ κού-κλα

κουκλόσπιτο [το] ουσιαστικό (κουκλόσπιτα) → κούκλα

κούκος [ο] ουσιαστικό (κούκοι)

☑ Ο **κούκος** είναι ένα πουλί που ζει στο δάσος. Έχει γκρι φτερά με μαύρες ρίγες και είναι μεγάλο όσο ένα περιστέρι. ♪ κού-κος

κουκουβάγια [η] ουσιαστικό

(κουκουβάγιες)

☑ Η **κουκουβάγια** είναι ένα πουλί με μεγάλο κεφάλι και μεγάλα μάτια. Βγαίνει από τη φωλιά της τη νύχτα.

- ♪ κου-κου-βά-για

κουκούλα [η] ουσιαστικό (κουκούλες)

☑ Η **κουκούλα** είναι το κομμάτι του παλτού ή του αδιάβροχου που προστατεύει το κεφάλι μας από τη βροχή και το κρύο. ♪ κου-κού-λα

κουκουλώνω, κουκουλώνομαι ρήμα (κουκούλωσα, θα κουκουλώσω)

☑ Όταν **κουκουλώνεις** κάτι, το σκεπάζεις τελείως με κάτι για να το προστατέψεις ή για να το κρύψεις.

✍ *Η Ελένη **κουκούλωσε** γρήγορα το λερωμένο κάθισμα μ' ένα ύφασμα για να μην το δει κανείς.*

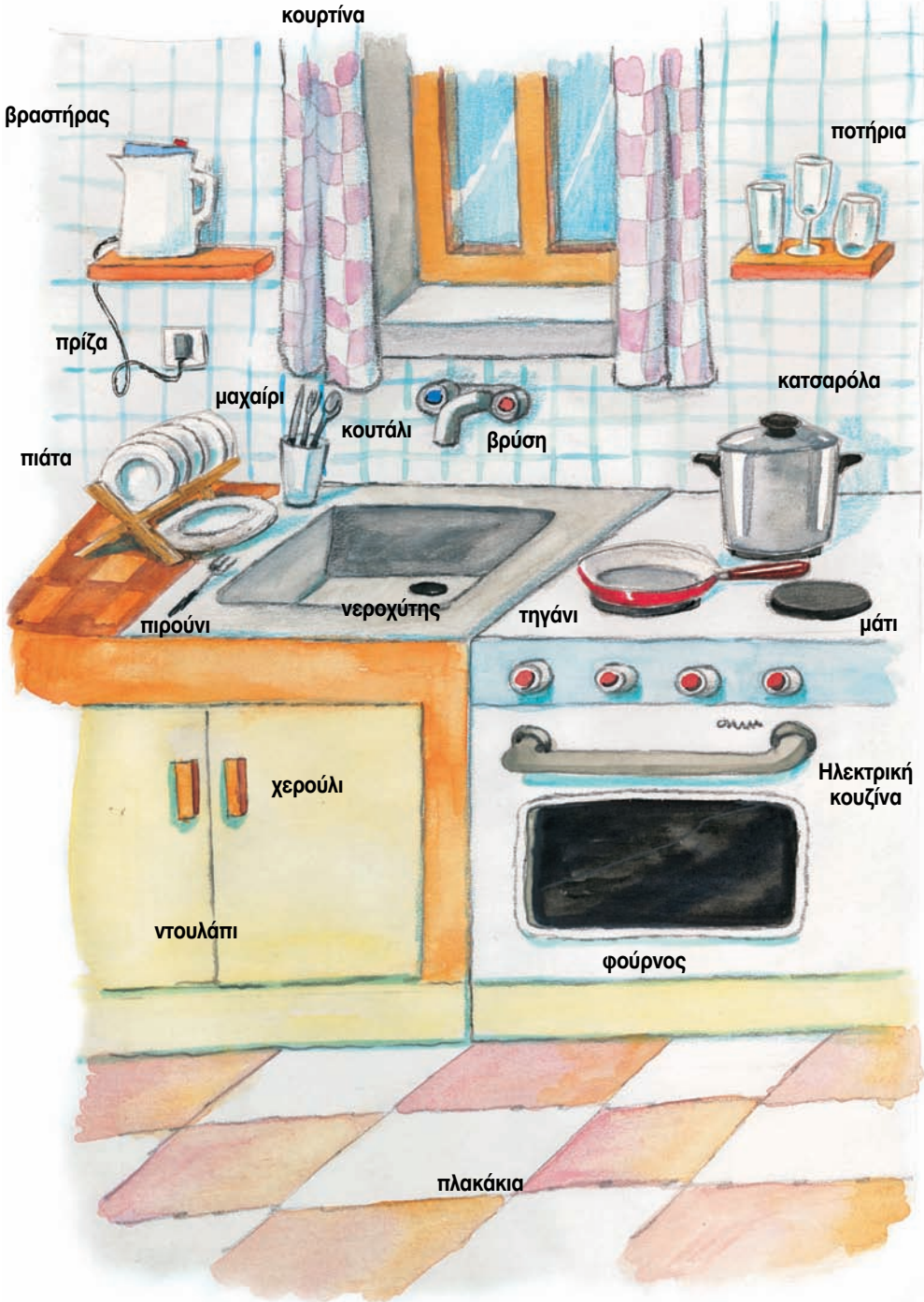
- ♪ κου-κου-λώ-νω

κουκουνάρι [το] ουσιαστικό (κουκουνάρια) → πεύκο

κουκούτσι [το] ουσιαστικό (κουκούτσια)

☑ Πολλά φρούτα έχουν **κουκούτσια**. Άλλα είναι μικρά, όπως του

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σταφυλιού ή του μήλου και άλλα είναι μεγάλα, όπως του βερίκοκου. Όταν τρώμε αυτά τα φρούτα, βγάζουμε από μέσα τα **κουκούτσια** τους, γιατί είναι πολύ σκληρά.

🎵 κου-κού-τσι

κουλούρα [η] ουσιαστικό (κουλούρες)

☑️ Η **κουλούρα** είναι ένα μεγάλο στρογγυλό ψωμί με τρύπα στη μέση. **κουλούρι, κουλουράκι, κουλουριάζω**

🎵 κου-λού-ρα

κουλουράκι [το] ουσιαστικό (κουλουράκια) → κουλούρι

κουλούρι [το] ουσιαστικό (κουλούρια)

☑️ Το **κουλούρι** είναι ένα μικρό στρογγυλό ψωμάκι που έχει μία μεγάλη τρύπα στη μέση. Το **κουλούρι** είναι πασπαλισμένο με πολύ σουσάμι.

📍 Το **κουλουράκι** είναι ένα μικρό γλυκό που μοιάζει με μπισκότο. Συνήθως είναι στρογγυλό ή μοιάζει με κοτσίδα.

🎵 κου-λου-ρά-κι

κουλουριάζω, κουλουριάζομαι ρήμα (κουλούριασα, θα κουλουριάσω)

☑️ Όταν **κουλουριάζεσαι**, λυγίζεις έτσι το σώμα σου, που παίρνει το σχήμα της κουλούρας. Όταν **κουλουριάζεις** κάτι, του δίνεις στρογγυλό σχήμα σαν της κουλούρας. *Μόλις η Αθηνά άνοιξε την πόρτα της αποθήκης, είδε τη*

Ροζαλία κουλουριασμένη γύρω από τα γατάκια της. **κουλούρα, κουλούρι** 🎵 κου-λου-ριά-ζω

κουμπάρας [ο] ουσιαστικό (κουμπάρες)

☑️ Ο **κουμπάρας** είναι ένα δοχείο, συνήθως πήλινο. Έχει μία στενή και μικρή τρύπα για να ρίχνουμε μέσα κέρματα. Στον **κουμπάρα** φυλάμε τις οικονομίες μας και για να τις πάρουμε πρέπει να τον σπάσουμε ή να τον ανοίξουμε με κλειδί.

🎵 κου-μπα-ράς

κουμπάρος [ο], **κουμπάρα** [η] ουσιαστικό (κουμπάροι, κουμπάρες)

☑️ Ο **κουμπάρος** είναι αυτός που παντρεύει ένα ζευγάρι, δηλαδή που αλλάζει τα **στέφανα** στο γάμο που γίνεται στην εκκλησία ή που γίνεται **μάρτυρας** στον γάμο που γίνεται στο δημαρχείο. 🎵 κου-μπα-ρος

κουμπί [το] ουσιαστικό (κουμπιά)

☑️ Τα παλτά, τα σακάκια, τα παντελόνια, τα πουκάμισα και οι ζακέτες έχουν **κουμπιά**. Τα **κουμπιά** είναι ραμμένα πάνω στα ρούχα και χρησιμεύουν για να κλείνουν και ν' ανοίγουν κάποια μέρη των ρούχων, όταν χρειαστεί.

✓ Για ν' αρχίσει να λειτουργεί μία ηλεκτρική συσκευή, όπως η

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τηλεόραση ή το ασανσέρ, πρέπει να πατήσεις το **κουμπί** τους.

◊ Όταν **κουμπώνεις** το παλτό σου, το κλείνεις με τα **κουμπιά**.

● Ξεκουμπώνω Για να **κουμπώσεις** ένα ρούχο, βάζεις τα **κουμπιά** στις **κουμπότρυπες**.

♪ κου-μπί 🖋️ 'η κουζίνα'

κουμπότρυπα [η] ουσιαστικό
(κουμπότρυπες) → κουμπί

κουμπούρας [ο] ουσιαστικό
(κουμπούρες)

☑️ **Κουμπούρα** λέμε τον πολύ κακό μαθητή, αυτόν που δεν είναι καλός στα μαθήματα.

♪ κου-μπού-ρας

κουμπώνω, **κουμπώνομαι** ρήμα
(κούμπωσα, θα κουμπώσω) → κουμπί

κουνέλι [το] ουσιαστικό (κουνέλια)

☑️ Το **κουνέλι** είναι ένα μικρό ζώο με μακριά αυτιά που τρώει χόρτα και καρότα. Το θηλυκό του, η **κουνέλα**, γεννάει πολλά **κουνελάκια**. Ο άνθρωπος τρώει το κρέας του.

◊ **κουνέλα**, **κουνελάκι** ♪ κου-νέ-λι
🖋️ 'το αγρόκτημα'

κούνια [η] ουσιαστικό (κούνιες)

☑️ Η **κούνια** είναι μία σανίδα ή ένα κάθισμα που κρέμεται με σκοινί ή αλυσίδες από κάπου ψηλά. Εκεί κάθονται τα παιδιά και κουνιούνται μπρος πίσω.

✓ Η **κούνια** του μωρού είναι ένα μικρό κρεβάτι που κουνιέται για να νανουρίζεται το μωρό. ◊ **κουνώ**
♪ κού-νια

κουνούπι [το] ουσιαστικό (κουνούπια)

☑️ Το **κουνούπι** είναι ένα πολύ μικρό έντομο με φτερά που του αρέσει η υγρασία και που βουίζει ενοχλητικά. Τσίμπάει τον άνθρωπο και τα ζώα για να ρουφήξει αίμα. Το τσίμπημά του μας κάνει να ξυνόμαστε.

♪ κου-νού-πι 🖋️ 'τα έντομα'

κουνουπίδι [το] ουσιαστικό

(κουνουπίδια)

☑️ Το **κουνουπίδι** είναι στρογγυλό λαχανικό που τ' άσπρα του λουλουδία τρώγονται συνήθως βραστά.

♪ κου-νου-πί-δι

κουνώ και **κουνάω**, **κουνιέμαι** ρήμα
(κούνησα, θα κουνήσω)

☑️ Όταν **κουνάς** κάτι, κάποιον ή ένα μέρος του σώματός σου, τους αλλάζεις θέση. Συνήθως **κουνάς** κάτι που μπορεί να είναι σταθερό από τη μία μεριά του. 🖋️ *Η Ροζαλία κούνησε την ουρά της χαρούμενα, όταν είδε τον Κώστα και την Αθηνά να μπαίνουν στην αποθήκη.*

✓ Όταν κάτι **κουνιέται** ή **κουνάει**, δεν είναι σταθερό. 🖋️ *«Κώστα, το τραπέζι κουνιέται, βάλε ένα χαρτάκι κάτω από το πόδι του» είπε ο κύριος Γιάννης. «Ωραία, τώρα δεν κουνάει πια!»*

✓ Ο κύριος Μιχάλης δεν το **κουνάει** από το σπίτι του. Δε βγαίνει καθόλου έξω. ◊ **κούνια**, **κινώ** ♪ κου-νώ

κούπα [η] ουσιαστικό (κούπες)

☑ Η **κούπα** είναι ένα μπολ ή ένα μεγάλο φλιτζάνι.

✓ Μία **κούπα** αλεύρι είναι το αλεύρι που χωράει μέσα στην κούπα.

✍ Για τη ζύμη η κυρία Μαργαρίτα

χρειάστηκε μία **κούπα** γάλα και δύο **κούπες** αλεύρι.

🎵 ΚΟΥ-ΠΑ

- Ξεκούρατος **κούραση**.
- Ξεκούραση 🎵 κου-ρά-ζω

Η θεία του κυρίου Μιχάλη **κουράστηκε** και στάθηκε λίγο να ξεκουραστεί.

κουπί [το] ουσιαστικό (κουπιά)

☑ Με τα **κουπιά** σπρώχνουμε το νερό προς τα πίσω κι έτσι κάνουμε μία βάρκα να προχωρήσει.

Το **κουπί** είναι μακρύ και ξύλινο και στερεώνεται στη βάρκα για να μην πέσει στο νερό και χαθεί.

◇ **κωπηλασία, κωπηλάτης, κωπηλατώ** 🎵 κου-πί

κούραση [η] ουσιαστικό → κουράζω

κουρδίζω, κουρδίζομαι ρήμα (κούρδισα, θα κουρδίσω)

☑ Όταν **κουρδίζεις** ένα ρολόι ή ένα παιχνίδι, γυρίζεις ένα κουμπί του κι αρχίζει να λειτουργεί, δηλαδή οι δείκτες του ρολογιού προχωρούν και δείχνουν την ώρα, και το παιχνίδι παίρνει μπρος. ◇ Τα **κουρδιστά**

παιχνίδια θέλουν **κούρδισμα**, πρέπει να τα **κουρδίζουμε** κάθε λίγο και λιγάκι. 🎵 κουρ-δί-ζω

–Λέμε και **κουρντίζω**.

κουράγιο [το] ουσιαστικό

☑ Όταν έχεις **κουράγιο**, έχεις τη δύναμη κι αντέχεις μία δύσκολη κατάσταση. ✍ Μετά τη ληστεία στο μαγαζί του, ο κύριος Μιχάλης κάνει **κουράγιο** και περιμένει να βρεθούν οι κλέφτες. 🎵 κου-ρά-γιο

κουρέας [ο] ουσιαστικό (κουρείς) → κουρεύω

κουράζω, κουράζομαι ρήμα (κούρασα, θα κουράσω)

☑ Όταν **κουράζεσαι**, χάνεις τις δυνάμεις σου.

✍ Ο Κώστας **κουράστηκε**, γιατί έπαιζε ποδόσφαιρο με τις ώρες. Γύρισε σπίτι πολύ **κουρασμένος**.

● Ξεκουράζω

✓ «**Κουράστηκα** να σε περιμένω πια, τότε θα έρθεις;» είπε η Αθηνά στην Ελένη. Βαρέθηκα να σε περιμένω.

◇ **κουρασμένος**

κουρέιο [το] ουσιαστικό (κουρεία) → κουρεύω

κουρέλι [το] ουσιαστικό (κουρέλια)

☑ Το **κουρέλι** είναι ένα κομμάτι ύφασμα ή ένα ρούχο που είναι σε πολύ κακή κατάσταση, γιατί έχει παλιώσει ή γιατί έχει σκιστεί.

✍ «Τα έκανες **κουρέλια** τα ρούχα σου Κώστα» είπε η κυρία Μαργαρίτα.

◇ «Τα **κουρέλια** σου τα ρούχα σου. Τα έσκισες τελείως. Πόσες φορές θα

σου πω ν' αλλάξεις ρούχα, όταν παίζεις ποδόσφαιρο;» συνέχισε.
 🎵 κου-ρέ-λι

κουρελιάζω, **κουρελιάζομαι** ρήμα
 (κουρέλιασα, θα κουρελιάσω) → κουρέλι

κουρεύω, **κουρεύομαι** ρήμα (κούρεψα, θα κουρέψω)
 ☑️ Όταν ο κουρέας **κουρεύει** κάποιον, του κόβει τα μαλλιά.
 ⬠ Οι άντρες πηγαίνουν στο **κουρείο** για να τους κουρέψει ή να τους ξυρίσει ο **κουρέας**. Όταν οι γυναίκες θέλουν να κουρευτούν, πηγαίνουν για **κούρεμα** στο κομμωτήριο.
 🎵 κου-ρεύ-ω

κουρνιάζω ρήμα (κούρνιασα, θα κουρνιάσω)
 ☑️ Όταν τα πουλιά **κουρνιάζουν** το βράδυ, μαζεύονται και γίνονται σαν μπαλίτσες για να κοιμηθούν. Μερικές φορές **κουρνιάζουν** και οι άνθρωποι.
 ✍️ *Η Αθηνά κούρνιασε στην αγκαλιά της μαμάς της. Της αρέσουν τα χάρδια πριν πάει για ύπνο.* 🎵 κουρ-νιά-ζω

κούρσα [η] ουσιαστικό (κούρσες)
 ☑️ Σε μία **κούρσα** αυτοκινήτων, τ' αυτοκίνητα αγωνίζονται για το ποιο θα τρέξει πιο γρήγορα και θα φτάσει πιο γρήγορα στο τέρμα. 🎵 κούρ-σα

κουσάρος [ο] ουσιαστικό
 (κουσάροι)
 ☑️ Οι **κουσάροι** παλιότερα λήστευαν πλοία στη θάλασσα.
 ○ πειρατής 🎵 κουρ-σά-ρος
 ✍️ 'τα παραμύθια'

- Πώς λέμε τη γυναίκα που μας κουρεύει;

κουρτίνα [η] ουσιαστικό (κουρτίνες)
 ☑️ Οι **κουρτίνες** είναι μεγάλα κομμάτια από ύφασμα που τα κρεμάμε μπροστά από τα παράθυρα για να μη μας βλέπουν από έξω και για να μη μπαίνει το δυνατό φως της μέρας στο σπίτι.
 🎵 κουρ-τί-να

κουστούμι και **κοστούμι** [το] ουσιαστικό (κουστούμια/κοστούμια)
 ☑️ Το **κουστούμι** είναι ένα παντελόνι κι ένα σακάκι από το ίδιο ύφασμα που φοριούνται μαζί, συνήθως μ' ένα πουκάμισο μέσα από το σακάκι.
 🎵 κου-στού-μι

κούτα [η] ουσιαστικό (κούτες) → κουτί

κουτάβι [το] ουσιαστικό (κουτάβια)
 ☑️ Το **κουτάβι** είναι το μικρό του σκύλου. ✍️ *Χθες ο κύριος Μιχάλης βρήκε μία κούτα με τέσσερα κουτάβια στον κήπο του. Τι θα τα κάνει άραγε;*
 ⬠ **κουταβάκι**
 🎵 κου-τά-βι

κουτάλι [το] ουσιαστικό (κουτάλια)
 ☑️ Με το **κουτάλι** τρώμε σούπα ή σερβίρουμε το φαγητό. Με το **κουτάλι** ή το **κουταλάκι** του γλυκού τρώμε το γλυκό και το παγωτό.
 ⬠ Με το **κουταλάκι** ανακατεύουμε τον καφέ. Μία **κουταλιά** ζάχαρη είναι

η ζάχαρη που χωράει σ' ένα κουτάλι. Με την **κουτάλα** ανακατεύουμε ή σερβίρουμε το φαγητό. Το **γλυκό του κουταλιού** είναι φτιαγμένο από φρούτα και πολλή ζάχαρη.

🎵 κου-τά-λι 🖋️ 'η κουζίνα', 'το πάρτι'

κουταλιά [η] ουσιαστικό (κουταλιές)
→ κουτάλι

κουταμάρα [η] ουσιαστικό
(κουταμάρες) → κουτός

κούτελο [το] ουσιαστικό (κούτελα)
✔️ Το **κούτελο** είναι το μέρος του προσώπου μεταξύ των φρυδιών και των μαλλιών. 🖋️ *Ο Κώστας κοίταζε το θείο του που μάζευε τις ελιές και σκούπιζε τον ιδρώτα από το **κούτελό** του.* ○ μέτωπο 🎵 κού-τε-λο

κουτί [το] ουσιαστικό (κουτιά)
✔️ Το **κουτί** ανοίγει και κλείνει μ' ένα καπάκι. Είναι μικρό ή μεγάλο, τετράγωνο ή στρογγυλό και φτιάχνεται από χαρτόνι, μέταλλο ή ξύλο ή άλλο υλικό. Μέσα στο **κουτί** βάζουμε πράγματα για να τα φυλάξουμε ή να τα μεταφέρουμε.
◇ Για να μεταφέρουμε πράγματα, τα βάζουμε συχνά σε **κούτες**, δηλαδή σε μεγάλα χαρτονένια κουτιά. Τα σπέρτα τα έχουμε σε **σπιρτόκουτα**.
🎵 κου-τί **Δες κλόουν**

κουτός, κουτή, κουτό επίθετο (κουτοί, κουτές, κουτά)
✔️ Ο **κουτός** άνθρωπος δεν μπορεί να σκεφτεί, είναι ανόητος.
○ χαζός ● έξυπνος
◇ Όταν κάποιος δε σκέφτεται πριν μιλήσει, λέει **κουταμάρες**.
○ ανοησία, χαζομάρα 🎵 κου-τός

κουτουλώ και **κουτουλάω, κουτουλιέμαι**
ρήμα (κουτούλησα, θα κουτουλήσω)

✔️ Όταν **κουτουλάς** κάποιον ή κάτι, χτυπάς το μπροστινό μέρος του κεφαλιού σου.

🖋️ *Μέσα στο σκοτάδι η Αθηνά δεν είδε ότι η πόρτα ήταν κλειστή και **κουτούλησε** πάνω της.*

✓ Λέμε ότι **κουτουλάς** από την κούραση, όταν νυστάζεις τόσο πολύ που δεν μπορείς να κρατήσεις το κεφάλι σου όρθιο.

🎵 ΚΟΥ-ΤΟΥ-ΛΩ

κουτρουβάλα [η] ουσιαστικό
(κουτρουβάλες) → κουτρουβαλώ

κουτρουβαλώ και **κουτρουβαλάω, κουτρουβαλιέμαι** ρήμα (κουτρουβάλησα, θα κουτρουβαλήσω)

✔️ Όταν **κουτρουβαλάς**, χάνεις την ισορροπία σου και πέφτεις προς τα κάτω με το κεφάλι.

○ κατρακυλάω ◇ **Παίρνεις κουτρουβάλες.** 🎵 κου-τρου-βα-λώ

κουτσαίνω, κουτσαίνομαι ρήμα
(κουτσάθηκα, θα κουτσαθώ) → κουτσός

κουτσός, κουστή, κουτσό επίθετο
(κουτσοί, κουτσές, κουτσά)

✔️ Όταν κάποιος είναι **κουτσός**, δεν περπατάει καλά, γιατί πονάει το πόδι του ή γιατί είναι ανάπηρος.

◇ *Η Αθηνά **κουτσαίνει**, γιατί πονάει το πόδι της. Είναι σαν να έχει **κουτσαθεί**. Πηγαίνει **κούτσα κούτσα**, σαν **κουστή**. Το **κουτσό** είναι ένα παιχνίδι όπου, αφού σχεδιάσουμε με κιμωλία τετράγωνα στο έδαφος, σπρώχνουμε από το ένα τετράγωνο στο άλλο μία πέτρα πηδώντας στο ένα πόδι.* 🎵 κου-τσός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ΚΟΥΤΣΟΥΛΙΑ [η] ουσιαστικό (κουτσουλιές) → ΚΟΥΤΣΟΥΛΩ

ΚΟΥΤΣΟΥΛΩ και **κουτσουλάω** ρήμα (κουτσούλησα, θα κουτσουλήσω)

☑ Στο μπαλκόνι της κυρίας Μαργαρίτας έρχονται συνέχεια περιστέρια και **κουτσουλάνε**.

◊ **Δε σταματά να καθαρίζει τις κουτσουλιές τους.** 🎵 κου-τσου-λώ

ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ [το] ουσιαστικό (κούτσουρα)

☑ Τα **κούτσουρα** είναι κομμάτια από τον κορμό ενός δέντρου που τα έχουμε αφήσει να ξεραθούν και τα καίμε στο τζάκι.

✓ **Κούτσουρο** λέμε κοροϊδευτικά κάποιον, όταν δεν μπορεί να μάθει κάτι. ○ κουμπούρας 🎵 κού-τσου-ρο

κουφαίνω, κουφαινόμαι ρήμα (κούφανα, θα κουφάνω) → κουφός

κουφάλα [η] ουσιαστικό (κουφάλες) → κούφιος

κουφέτο [το] ουσιαστικό (κουφέτα)

☑ Τα **κουφέτα** είναι καραμέλες από ζάχαρη και αμύγδαλο και τα τρώμε σε γάμους και βαφτίσια. 🎵 κου-φέ-το

ΚΟΥΦΙΟΣ, κούφια, κούφιο επίθετο (κούφιοι, κούφιοις, κούφια)

☑ Όταν κάτι είναι **κούφιο**, είναι άδειο στο εσωτερικό του. 🖋️ «Έσπασα ένα καρύδι αλλά ήταν **κούφιο**, δεν είχε τίποτε μέσα» είπε ο Ίγκλι.

◊ **Η κουφάλα είναι ένα άνοιγμα που γίνεται με το χρόνο στον κορμό ενός γέρικου δέντρου. Εκεί μέσα κρύβονται διάφορα μικρά ζώα όπως ο σκίουρος.** ○ τρύπα 🎵 κού-φιος

ΚΟΥΦΟΣ, κουφή, κουφό επίθετο (κουφοί, κουφές, κουφά)

☑ Όταν κάποιος είναι **κουφός**, δεν ακούει καθόλου.

◊ **Έχει κουφαθεί. Ξεκουφαίνω** 🎵 κου-φός

ΚΟΦΙΝΙ [το] ουσιαστικό (κοφίνια)

☑ Το **κοφίνι** είναι ένα μεγάλο και βαθύ καλάθι όπου βάζουμε φρούτα ή άλλα τρόφιμα για να τα μεταφέρουμε.

🎵 κο-φί-νι

ΚΟΦΤΕΡΟΣ, κοφτερή, κοφτερό επίθετο (κοφτεροί, κοφτερές, κοφτερά) → κόβω

ΚΟΧΥΛΙ [το] ουσιαστικό (κοχύλια)

☑ Τα **κοχύλια** είναι μικρά όστρακα ζώων που ζουν στη θάλασσα.

Τα βρίσκουμε ξεραμένα στην παραλία, γιατί τα έχει βγάλει εκεί το κύμα.

🎵 κο-χύ-λι 🖋️ 'η θάλασσα'

ΚΟΨΙΜΟ [το] ουσιαστικό (κοψίματα) → κόβω

ΚΡΑΓΙΟΝ [το] ουσιαστικό

☑ Το **κραγιόν** είναι ένα γυναικείο καλλυντικό. Με το **κραγιόν** βάφουν οι γυναίκες τα χείλια τους.

🎵 κρα-γιόν

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ΚΡΑΝΟΣ [το] ουσιαστικό (κράνη)

☑ Όταν κάποιος οδηγεί μοτοσικλέτα ή ποδήλατο, πρέπει να φοράει **κράνος** στο κεφάλι.

Αν πάθει ατύχημα, το **κράνος** θα προστατέψει το κεφάλι του από τα χτυπήματα.

🎵 κρά-νος

κρασί [το] ουσιαστικό (κρασιά)

☑ Το **κρασί** είναι ένα ποτό από σταφύλι και αλκοόλ.

Αν κάποιος πει πολύ **κρασί**, ζαλίζεται και πονάει το κεφάλι του. 🎵 κρα-σί

κρατώ και κρατάω, κρατιέμαι ρήμα (κράτησα, θα κρατήσω)

☑ Όταν **κρατάς** κάτι, το έχεις στο χέρι σου και δεν πέφτει κάτω.

● αφήνω

✓ Το λεωφορείο σταμάτησε απότομα και οι επιβάτες **κρατήθηκαν** απ' όπου βρήκαν για να μην πέσουν. Ο κύριος Γιάννης **κράτησε** την Αθηνά από το χεράκι της. ○ πιάνω

✓ Όταν η Αθηνά φεύγει για διακοπές, η Ελένη **κρατάει** τη Ροζαλία. ○ φυλάω

✓ Η καλοκαιρία **κράτησε** τρεις μέρες μόνο. Μετά από τρεις μέρες ο καιρός άλλαξε, χειρότερεψε.

✓ Ο κύριος Μιχάλης προσπάθησε να

κρατήσει το σκύλο του από το λουρί αλλά αυτός του ξέφυγε κι άρχισε να τρέχει.

○ συγκρατώ

🎵 κρα-τώ

κράτος [το] ουσιαστικό (κράτη)

☑ Ένα **κράτος** είναι μία χώρα με την κυβέρνησή της. 🎵 κρά-τος

κραυγή [η] ουσιαστικό (κραυγές)

☑ Η **κραυγή** είναι η δυνατή φωνή που βγάζεις, όταν νιώσεις ξαφνικό πόνο, φόβο ή χαρά. 🎵 κραυ-γή

κρέας [το] ουσιαστικό (κρέατα)

☑ Το **κρέας** είναι η σάρκα των ζώων. Το **κρέας** το μαγειρεύουμε και το τρώμε. ◆ Το **κρέας** το

αγοράζουμε στα **κρεοπωλεία** από τον **κρεοπώλη**. 🎵 κρέ-ας

κρεβάτι [το] ουσιαστικό (κρεβάτια)

☑ Το **κρεβάτι** είναι το έπιπλο που χρησιμοποιούμε για να κοιμόμαστε.

✓ Η θεία του κυρίου Μιχάλη έπεσε στο **κρεβάτι** με σαράντα πυρετό. Αρρώστησε πολύ.

◆ Το **κρεβάτι** βρίσκεται στην **κρεβατοκάμαρα**, δηλαδή στο δωμάτιο όπου κοιμόμαστε.

🎵 κρε-βά-τι

Ο νάνος κρύφτηκε κάτω από το **κρεβάτι**.

κρεβατοκάμαρα [η] ουσιαστικό (κρεβατοκάμαρες) → κρεβάτι**κρέμα** [η] ουσιαστικό (κρέμες)

☑ Ο θείος Αλέκος προτιμάει να φτιάχνει τα μακαρόνια του στο φούρνο με τυρί και **κρέμα** γάλακτος. Η **κρέμα** γάλακτος είναι το πιο παχύ μέρος από το γάλα.

✓ Όταν η κυρία Μαργαρίτα θέλει να φτιάξει **κρέμα** βανίλια, ανακατεύει ζάχαρη, αυγά και βραστό γάλα με βανίλια.

Σε ποιον αφήνει η Αθηνά τη Ροζαλία όταν πηγαίνει διακοπές; Ψάξε στις λέξεις εμπιστεύομαι, κρατώ

- Η Ελλάδα ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Ξέρεις κράτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

✓ Όταν ο ήλιος καίει, η Αθηνά δεν ξεχνάει να βάζει αντηλιακή **κρέμα**.
 🎵 κρέ-μα

κρεμάλα [η] ουσιαστικό (κρεμάλες)
 → κρεμώ

κρεμάστρα [η] ουσιαστικό
 (κρεμάστρες) → κρεμώ

κρεμώ και **κρεμάω**, **κρεμιέμαι** και **κρέμομαι** (κρέμασα, θα κρεμάσω)
 ✓ Όταν **κρεμάς** κάτι από κάπου, το στερεώνεις από το πιο ψηλό του μέρος. 🎨 *Η Αθηνά κρέμασε το παλτό της στη ντουλάπα αλλά το μετάνιωσε.*
 ✓ «Το παλτό μου **κρέμεται** στην ντουλάπα. Μου το φέρνεις, σε παρακαλώ, Κώστα;» είπε η Αθηνά.
 ✓ Ο Νίκος **τρελαίνεται να κρεμιέται** από τα κλαδιά των δέντρων και να πηγαίνει με δύναμη μπρος πίσω. «Είναι πολύ επικίνδυνο!» του λέει πάντα η Ελένη. **Στις κρεμάστρες κρεμάμε ρούχα. Η κρεμάλα είναι παιχνίδι για παιδιά. Στα καουμπόικα έργα οι καλοί κρεμούν τους κακούς από την κρεμάλα.**
 🎵 κρε-μώ

Η γιαγιά **κρεμάει** το ρούχο στην **κρεμάστρα**.

κρεμμύδι [το] ουσιαστικό (κρεμμύδια)
 ✓ Το **κρεμμύδι** έχει έντονη και λίγο καυτερή γεύση. Το βάζουμε

- Πώς αλλιώς λέμε τον κρεοπώλη;
 Το κρεοπωλείο;

στις σαλάτες ωμό ή το μαγειρεύουμε.
 Όταν το καθαρίζουμε, τσούζουν τα μάτια μας. 🎵 κρεμ-μύ-δι

κρεοπωλείο [το] ουσιαστικό
 (κρεοπωλεία) → κρέας

κρεοπώλης [ο] ουσιαστικό
 (κρεοπώλες) → κρέας

κρέπα [η] ουσιαστικό (κρέπες)
 ✓ Η **κρέπα** είναι μία πολύ λεπτή πίτα που γίνεται από ζύμη με αυγά, γάλα και λίγο αλεύρι.
 Την τηγανίζουμε και τη γεμίζουμε με κάτι γλυκό ή αλμυρό.
 Την τυλίγουμε σε ρολό ή στα τέσσερα. 🎵 κρέ-πα

κρίκος [ο] ουσιαστικό (κρίκοι)
 ✓ Ο **κρίκος** είναι στρογγυλός σαν δαχτυλίδι. Οι αλυσίδες είναι φτιαγμένες από πολλούς **κρίκους**.
 🎵 κρί-κος

κροκόδειλος [ο] ουσιαστικό
 (κροκόδελιοι)
 ✓ Ο **κροκόδειλος** είναι ένα πολύ μεγάλο ερπετό που μοιάζει με τεράστια σαύρα αλλά έχει μεγάλα σαγόνια και πολλά και μυτερά δόντια. Ζει σε ποτάμια και λίμνες σε πολύ ζεστές και υγρές χώρες.
 🎵 κρο-κό-δει-λος 🎨 'τα ζώα'

κρόκος [ο] ουσιαστικό (κρόκοι)
 ✓ Ο **κρόκος** του αυγού είναι το εσωτερικό κίτρινο μέρος του.
 🎵 κρό-κος

κρότος [ο] ουσιαστικό (κρότοι)
 ✓ Ο **κρότος** είναι ένας δυνατός σύντομος θόρυβος σαν

πιροβολισμός. *To μωρό της θείας Κατερίνας τρόμαξε από τους κρότους των φωτοβολιδων το Πάσχα κι άρχισε να κλαίει.*

○ βρόντος **◇ χειροκροτώ**
 ♪ κρό-τος

κρουασάν [το] ουσιαστικό

✔ Το **κρουασάν** είναι ένα γλυκό από σφολιάτα σε σχήμα μισοφέγγαρου.

♪ κρου-α-σάν

•Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κρύβω, **κρύβομαι** ρήμα (έκρυψα, θα κρύψω)

✔ Όταν **κρύβεις** κάτι, το βάζεις σ' ένα μέρος που κανείς άλλος δε θα σκεφτεί να ψάξει για να το βρει.

✓ «Γιατί μου **έκρυψες** πως είσαι άρρωστος, Κώστα;» ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα. Γιατί το κράτησες μυστικό;

✓ Όταν **κρύβεις** κάτι, το σκεπάζεις για να μη το δουν οι άλλοι ή μπαίνεις μπροστά του για να μη φαίνεται.

*Τα σύννεφα **έκρυψαν** τον ήλιο. Τι θα γινόταν με την εκδρομή;*

● φανερώνω, δείχνω

◇ Το κρυφτό είναι ένα παιχνίδι. Αυτός που τα φυλάει, ψάχνει να βρει πού κρύφτηκαν οι άλλοι. Η **κρυψώνα**

είναι το μέρος που κρύβουμε κάτι.

κρυφός

♪ κρύ-βω

κρυολόγημα [το] ουσιαστικό (κρυολογήματα) → κρυολογώ

κρυολογώ ρήμα (κρυολόγησα, θα κρυολογήσω)

✔ Όταν **κρυολογείς**, φτερνίζεσαι και τρέχει η μύτη σου.

*«**Κρυολογήσαμε** όλοι στην εκδρομή, γιατί γίναμε μούσκεμα από τη βροχή» είπε ο Ίγκλι.*

◇ Πάθαμε όλοι κρυολόγημα. κρύο, κρυώνω ♪ κρυ-ο-λο-γώ

κρύος, **κρύα**, **κρύο** επίθετο (κρύοι, κρύες, κρύα)

✔ Όταν κάτι είναι **κρύο**, έχει πολύ χαμηλή θερμοκρασία.

*«Η θάλασσα είναι πολύ **κρύα**, πάγωσαν τα πόδια μου» φώναξε η Αθηνά. «Κάνει πολύ **κρύο**. **Κρύωσα**. Τι **κρύο** είναι αυτό!»* ○ παγωμένος, ψυχρός ● ζεστός, θερμός, καυτός

◇ Η Αθηνά άρπαξε ένα κρύωμα κι όλο φτερνίζεται. ○ κρυολόγημα **Είναι πολύ κρυωμένη. κρύο** ● ζέστη **κρυώνω** ● ζεσταίνω, ζεσταίνομαι
 ♪ κρύ-ος

κρύσταλλο [το] ουσιαστικό (κρύσταλλα)

✔ Το **κρύσταλλο** είναι ένα πολύ καθαρό και λαμπερό γυαλί που το αγοράζουμε ακριβά και που βγάζει πολύ ευχάριστο ήχο, όταν το χτυπάμε ελαφρά με κάτι σκληρό.

*Η γιαγιά έδειξε τα ποτήρια από **κρύσταλλο** στην Αθηνά και της υποσχέθηκε να της τα δώσει, όταν*

- Είμαι το αντίθετο του ζεστός. Τι είμαι;

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι

μεγαλώσει.

✓ Η θάλασσα ήταν **κρύσταλλο** σήμερα. Λαμπερή, καθαρή, ήρεμη και κρύα. 🎵 κρύ-σταλ-λο

κρυφός, κρυφή, κρυφό επίθετο (κρυφοί, κρυφές, κρυφά)

☑ Όταν κάτι είναι **κρυφό**, δε φαίνεται και κανείς δεν ξέρει πως υπάρχει.

✍ *Ότι κάνει ο κύριος Μιχάλης το κρατάει κρυφό.* ○ μυστικός

- φανερός ◆ *Καρφώνει κάτι κρυφά, δε θέλει να το μάθουν οι γείτονες.*
- φανερά **κρύβω** 🎵 κρυ-φός

κρυφτό [το] ουσιαστικό → κρύβω

κρυψώνα [η] ουσιαστικό (κρυψώνες) → κρύβω

κρύωμα [το] ουσιαστικό (κρυώματα) → κρύος

κρυώνω ρήμα (κρύωσα, θα κρυώσω) → κρύος

κτήμα [το] ουσιαστικό (κτήματα)
☑ Το **κτήμα** είναι ένα κομμάτι γης που ανήκει σε κάποιον και που αν θέλει, μπορεί να το καλλιεργήσει.
🎵 κτή-μα

κτηνίατρος [ο], [η] ουσιαστικό (κτηνίατροι) → κτήνος

κτήνος [το] ουσιαστικό (κτήνη)
☑ Παλιότερα τα μεγάλα ζώα τα έλεγαν **κτήνη**. Σήμερα λέμε ότι κάποιος είναι **κτήνος** για να δείξουμε πως συμπεριφέρεται πάρα πολύ άσχημα, σαν ζώο. ◆ *Ο κτηνίατρος είναι ο γιατρός που φροντίζει τα ζώα.* ○ *κτηνοτρόφος έχει ζώα που τα*

τρέφει για το γάλα και το κρέας τους.
🎵 κτή-νος

κτηνοτρόφος [ο], [η] ουσιαστικό (κτηνοτρόφοι) → κτήνος

κτίζω ρήμα (έκτισα, θα κτίσω) → χτίζω

κτίριο [το] ουσιαστικό (κτίρια)
☑ Τα σπίτια, τα σχολεία, οι εκκλησίες και το δημαρχείο είναι **κτίρια**. Είναι μεγάλες κατασκευές που τις έχουμε χτίσει μετσιμέντο κι άλλα υλικά
✍ *Το γραφείο του κυρίου Γιάννη βρίσκεται σ' ένα μεγάλο κτίριο με πολλούς ορόφους.* 🎵 κτί-ρι-ο

κυβέρνηση [η] ουσιαστικό (κυβερνήσεις) → κυβερνώ

κυβερνήτης [ο] ουσιαστικό (κυβερνήτες) → κυβερνώ

κυβερνώ και **κυβερνάω** ρήμα (κυβέρνησα, θα κυβερνήσω)
☑ Όταν κάποιος **κυβερνάει** μία χώρα, είναι υπεύθυνος γι' αυτήν, είναι ο αρχηγός της.
✓ Όταν κάποιος **κυβερνάει** ένα καράβι ή ένα αεροπλάνο, το οδηγεί εκεί που πρέπει να πάει. ◆ *Όλοι μαζί οι άνθρωποι που κυβερνούν μία χώρα λέγονται **κυβέρνηση**.* ○ *κυβερνήτης ενός πλοίου είναι ο καπετάνιος του.* 🎵 κυ-βερ-νώ

κύβος [ο] ουσιαστικό (κύβοι)
☑ Ο **κύβος** είναι ένα στερεό σώμα με έξι ίσες τετράγωνα πλευρές. Το ζάρι είναι ένας **κύβος**.
✍ *Ο κύριος Γιάννης πίνει τον καφέ του με δύο **κύβους** ζάχαρης.*
🎵 κύ-βος ✍ 'τα σχήματα'

κυδώνι [το] ουσιαστικό (κυδώνια)

☑ Το **κυδώνι** είναι ένα στρογγυλό χνουδωτό φρούτο με σκούρο κίτρινο χρώμα. Η γεύση του δεν είναι ούτε γλυκιά ούτε πικρή, αλλά ξινούτσικη.

✍ *Ο κύριος Μιχάλης τρώει το **κυδώνι** ψητό με ζάχαρη και κανέλα.*

◊ Το δέντρο που κάνει τα κυδώνια είναι η **κυδωνιά**.

🎵 κυ-δῶ-νι

κύκλος [ο] ουσιαστικό (κύκλοι)

☑ Ο **κύκλος** είναι ένα στρογγυλό σχήμα που μοιάζει με δαχτυλίδι ή με ρόδα. ✍ *Ο Ίγκλι έφτιαξε έναν **κύκλο** με το μολύβι του.* 🎵 κύ-κλος

✍ 'τα σχήματα'

κυκλοφορία [η] ουσιαστικό

(κυκλοφορίες) → κυκλοφορώ

κυκλοφορώ ρήμα (κυκλοφόρησα, θα κυκλοφορήσω)

☑ Όταν ένα αυτοκίνητο **κυκλοφορεί**, κινείται στους δρόμους.

✓ Όταν **κυκλοφορείς** στην πόλη ή στο χωριό, βγαίνεις έξω και περπατάς.

✓ Όταν το αίμα **κυκλοφορεί** στις φλέβες, κυλάει σ' αυτές.

◊ Ο **κώδικας οδικής κυκλοφορίας** μάς λέει πώς πρέπει να κυκλοφορούν στους δρόμους οι άνθρωποι και τ' αυτοκίνητα.

🎵 κυ-κλο-φο-ρώ **Δες κώδικας**

κύκνος [ο] ουσιαστικό (κύκνοι)

☑ Ο **κύκνος** είναι ένα λευκό όμορφο πουλί με ψηλό λαιμό που ζει στις λίμνες. ✍ *Ο θείος Τάκης **δηγήθηκε** στην Αθηνά το παραμύθι με το **ασχημόπαπο** που έγινε **κύκνος**.*

🎵 κύ-κνος

κυλιέμαι ρήμα (κυλίστηκα, θα κυλιστώ)

☑ Όταν **κυλιέσαι** στα χώματα, έχεις ξαπλώσει κάτω και γυρνάς από τη μία και από την άλλη πλευρά.

✍ *Ο Κώστας και η Αθηνά **κυλίστηκαν** στην άμμο και γύρισαν στο σπίτι γεμάτοι χώματα.*

◊ **κυλώ** 🎵 κυ-λιέ-μαι

κυλικείο [το] ουσιαστικό (κυλικεία)

☑ Στο **κυλικείο** μπορείς ν' αγοράσεις κάτι να φας ή να πεις. **Κυλικεία** υπάρχουν στο σχολείο, στο σταθμό ή στο μέρος που δουλεύουμε. 🎵 κυ-λι-κεί-ο

κύλινδρος [ο] ουσιαστικό (κύλινδροι)

☑ Το κουτί της πορτοκαλάδας είναι ένας **κύλινδρος**, έχει το σχήμα του **κύλινδρου**.

🎵 κύ-λιν-δρος ✍ 'τα σχήματα'

κυλώ και **κυλάω** ρήμα (κύλησα, θα κυλήσω)

☑ Όταν ένα πράγμα **κυλάει** σε μία επιφάνεια, κινείται συνέχεια προς τα μπροστά και γύρω από τον εαυτό του.

✍ *Το δαχτυλίδι της Αλίκης **κύλησε** στο πάτωμα. Αμέσως έτρεξε ο Κώστας να το σηκώσει.*

✓ Η Αθηνά ήταν τόσο λυπημένη, που από τα μάτια της **κυλούσαν** δάκρυα. Έτρεχαν δάκρυα.

✓ Η μέρα **κύλησε** ήσυχα. Πέρασε χωρίς φασαρίες. ◊ **κυλιέμαι, κυλιόμενες σκάλες** 🎵 κυ-λώ

κύμα [το] ουσιαστικό (κύματα)

☑ Όταν φυσάει αέρας, η θάλασσα έχει **κύματα**. Το **κύμα** είναι η μάζα

- Μέσα μου μπορείς να βρεις τη λέξη φορώ. Τι κάνω;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

του νερού που ανεβοκατεβαίνει.
✓ Όταν έρχεται ένα **κύμα** κακοκαιρίας, ο καιρός χαλάει για λίγο. **◇** Όταν η σημαία **κυματίζει** από τον αέρα, κουνιέται όπως η θάλασσα που κάνει κύματα. Τα **κυματιστά** μαλλιά δεν είναι ίσια αλλά μοιάζουν με κύματα. 🎵 κύ-μα ✎ 'ο καιρός'

κυματίζω ρήμα (κυμάτισα, θα κυματίσω) → κύμα

κυνηγητό [το] ουσιαστικό (κυνηγητά) → κυνηγώ

κυνήγι [το] ουσιαστικό (κυνήγια) → κυνηγώ

κυνηγός [ο], [η] ουσιαστικό (κυνηγοί) → κυνηγώ

κυνηγώ και **κυνηγάω** ρήμα (κυνήγησα, θα κυνηγήσω)

✓ Όταν **κυνηγάς** κάποιον, τρέχεις από πίσω του για να τον πιάσεις.
✓ Όταν κάποιος **κυνηγάει**, η δουλειά του ή το χόμπι του είναι να σκοτώνει άγρια ζώα. **◇** Στο **κυνηγητό** τα παιδιά κυνηγούν το ένα το άλλο. Ένας **κυνηγός** κυνηγάει ζώα, πηγαίνει δηλαδή για **κυνήγι**.

🎵 κυ-νη-γώ

κυπαρίσσι [το] ουσιαστικό (κυπαρίσσια)

✓ Το **κυπαρίσσι** είναι ένα ψηλό δέντρο με ίσιο κορμό και πλούσια πράσινα φύλλα.
✓ Όταν κάποιος είναι πολύ ψηλός, λέμε πως είναι σαν **κυπαρίσσι**.
🎵 κυ-πα-ρί-σ-σι

κύπελλο [το] ουσιαστικό (κύπελλα)

✓ Το **κύπελλο** είναι ένα χαμηλό και φαρδύ δοχείο με χερούλι για να πίνεις γάλα, καφέ ή τσάι. **○** κούπα
✓ **Κύπελλο** λέμε και το βραβείο που παίρνει ο νικητής σ' ένα διαγωνισμό. **◇** **Κυπελλούχος** είναι η ομάδα που παίρνει το κύπελλο.
🎵 κύ-πελ-λο **Δες βραβείο**

κυπελλούχος [ο], [η] ουσιαστικό (κυπελλούχοι) → κύπελλο

κυριεύω ρήμα (κυρίευσα, θα κυριεύσω) → κύριος

κύριος, **κύρια**, **κύριο** επίθετο (κύριοι, κύριες, κύρια)

✓ Όταν κάτι είναι **κύριο**, είναι μεγαλύτερο ή πιο σημαντικό σε σχέση με άλλα.

✎ Το **κύριο** πρόβλημα του κυρίου Δημήτρη ήταν να βρεθεί ο διαρρήκτης του μαγαζιού του.

○ σημαντικός, βασικός

✓ **Κύρια** λέγονται τα ονόματα των ανθρώπων και των τόπων.

✎ Το όνομα «Μαργαρίτα» είναι ένα **κύριο** όνομα. **◇** Της Αθηνάς της αρέσει **κυρίως** η ζωγραφική, δηλαδή η ζωγραφική της αρέσει περισσότερο από οτιδήποτε άλλο. 🎵 κύ-ρι-ος

κύριος [ο], **κυρία** [η] ουσιαστικό (κύριοι, κυρίες)

✓ **Σήμερα** ήρθαν στο σπίτι ο **κύριος** Δημήτρης και μία **κυρία** από το διπλανό μαγαζί.

✓ **Κυρία** λέμε τη δασκάλα μας στο σχολείο και **κύριο** το δάσκαλό μας.

✓ Ο **κύριος** ενός σπιτιού είναι ο ιδιοκτήτης του. **◇** Όταν ο στρατός **κυριεύει** μία πόλη, πολεμάει και την

κάνει δική του, την κατακτά.

♫ κύ-ρι-ος

διαφορετικός για κάθε πόλη ή χωριό.

♫ κω-δι-κός

κυρτός, κυρπή, κυρτό επίθετο (κυρτοί, κυρτές, κυρτά)

☑ Όταν κάτι είναι **κυρτό**, κάνει μία καμπύλη προς τα έξω. **Κυρτό** λέμε και κάτι που μοιάζει με καμπούρα.

✍ *Η θεία του κυρίου Μιχάλη έχει κυρτή μύτη.* ● κοίλος ♫ κυρ-τός

κώλος [ο] ουσιαστικό (κώλοι)

☑ Ο **κώλος** είναι το πίσω μέρος του σώματος κάτω από τη μέση σου.

○ ποπός, πισινός ✦ Όταν κάνεις **κωλοτούμπα**, έχεις τα χέρια στο πάτωμα και τα πόδια ψηλά και γυρνάς από την άλλη μεριά. ♫ κώ-λος

κύτταρο [το] ουσιαστικό (κύτταρα)

☑ Το **κύτταρο** είναι το μικρότερο μέρος του σώματος όλων των ζωντανών οργανισμών.

♫ κύτ-τα-ρο

κωμωδία [η] ουσιαστικό (κωμωδίες)

☑ Η **κωμωδία** είναι μία ταινία ή ένα σίριαλ που σε κάνει να γελάς.

● τραγωδία ✦ Ένας **κωμικός** ηθοποιός παίζει σε κωμωδίες.

♫ κω-μω-δί-α

κυψέλη [η] ουσιαστικό (κυψέλες)

☑ **Κυψέλη** λέμε το μέρος όπου μένουν οι μέλισσες και φτιάχνουν το μέλι τους.

✓ **Κυψέλη** λέμε και όλες τις μέλισσες που μένουν στο ίδιο μέρος.

♫ κυ-ψέ-λη

κώνος [ο] ουσιαστικό (κώνοι)

☑ Ο **κώνος** είναι ένα στερεό σχήμα.

Το χωνάκι του παγωτού και το καπέλο της μάγισσας είναι **κώνοι**.

♫ κώ-νος ✍ 'τα σχήματα'

κώδικας [ο] ουσιαστικό (κώδικες)

☑ Ο **κώδικας** είναι μία ομάδα από σύμβολα ή γράμματα που τα χρησιμοποιούμε για να στέλνουμε μηνύματα. ✍ *Τα σήματα Μορς είναι ένας κώδικας επικοινωνίας.*

✦ Ο **ταχυδρομικός κώδικας** είναι ένας αριθμός, διαφορετικός για κάθε πόλη που τον γράφεις στη διεύθυνσή σου. Γράφεται και Τ.Κ. Ο **κώδικας οδικής κυκλοφορίας** είναι κανόνες για τους πεζούς και τους οδηγούς. Γράφεται και **Κ.Ο.Κ.**

♫ κώ-δι-κας **Δες κυκλοφορία**

κωπηλάτης [ο], **κωπηλάτρια** [η]

ουσιαστικό (κωπηλάτες, κωπηλάτριες)

☑ Ο **κωπηλάτης** είναι ένας αθλητής που κουνάει τα κουπιά σε μία βάρκα,

δηλαδή **κωπηλατεί**. ✦ **Κωπηλασία** είναι το άθλημα που κάνει ο κωπηλάτης, όταν **κωπηλατεί**. **κουπί**

♫ κω-πη-λά-της

-Λέμε και η κωπηλάτισσα.

- Ποιος είναι ο δικός σου ταχυδρομικός κώδικας;

- Ποιος είναι ο κωδικός τηλεφώνου της περιοχής που μένεις;
.....

- Ποια άλλα κύρια ονόματα ξέρεις;

κωδικός [ο] ουσιαστικό (κωδικοί)

☑ Ο **κωδικός** είναι ένας αριθμός πριν από ένα τηλεφωνικό νούμερο,

Λ λ

λαβράκι [το] ουσιαστικό (λαβράκια)

☑ Το **λαβράκι** είναι ένα στενόμακρο και μεγάλο ψάρι.

✓ Λέμε ότι έπιασες **λαβράκι**, όταν έχεις μία μεγάλη επιτυχία.

🎵 λα-βρά-κι

λαγός [ο], **λαγουδίνα** [η] ουσιαστικό

(λαγοί, λαγουδίνες)

☑ Ο **λαγός** είναι ένα τριχωτό, μικρό ζώο με μακριά αυτιά και κοντή ουρά που τρέχει πολύ γρήγορα.

✓ Όταν τρως **λαγό**, τρως το κρέας του.

✓ Όταν γίνεσαι **λαγός**, φοβάσαι κάτι και φεύγεις τρέχοντας.

🎵 λα-γός 🖋️ το αγρόκτημα

λάδι [το] ουσιαστικό (λάδια)

☑ Το **λάδι** είναι ένα παχύ υγρό που το βγάζουμε από τις ελιές και το χρησιμοποιούμε στο φαγητό.

✓ **Λάδι** βάζουμε και στις μηχανές.

✓ Όταν η θάλασσα είναι **λάδι**, δεν έχει καθόλου κύμα. Όταν βγάζεις το **λάδι** κάποιου, τον ταλαιπωρείς.

◇ Όταν κάτι είναι **λαδί**, έχει το χρώμα του λαδιού. Όταν **λαδώνεις** την πόρτα, της βάζεις λάδι. 🎵 λά-δι

λαδώνω ρήμα (λάδωσα, θα λαδώσω)

→ λάδι

λάθος [το] ουσιαστικό (λάθη)

☑ Όταν κάνεις **λάθος**, κάνεις κάτι που δεν είναι σωστό ή που δεν έχει το

αποτέλεσμα που θα ήθελες.

🖋️ *Η Αλίκη έκανε λάθος και αντί να μπει στην τάξη της μπήκε στην τάξη του Κώστα.* ● σωστό

✓ Όταν κάνω κάτι κατά **λάθος**, το κάνω χωρίς να το θέλω.

🖋️ *Ο Ίγκλι έριξε κατά λάθος τη μπάλα στο τζάμι του κυρίου Μιχάλη.*

✓ (σαν επίθετο) Ο Κώστας πήρε

λάθος αριθμό και σήκωσε το τηλέφωνο ένας άγνωστος κύριος.

● σωστός 🎵 λά-θος

λαθραίος, **λαθραία**, **λαθραίο** επίθετο

(λαθραίοι, λαθραίες, λαθραία)

☑ Όταν ένα εμπόρευμα είναι **λαθραίο**, το έχει φέρει κάποιος κρυφά στη χώρα. 🖋️ *«Στο αεροδρόμιο η αστυνομία έπιασε κάποιον που έφερε λαθραία ρολόγια στην Ελλάδα» είπε ο θεός Τάκης.*

◇ **Λαθρεπιβάτης** είναι αυτός που ταξιδεύει κρυφά χωρίς να πληρώσει εισιτήριο. 🎵 λα-θραί-ος

λαθρεπιβάτης [ο], **λαθρεπιβάτισσα**

[η] ουσιαστικό (λαθρεπιβάτες,

λαθρεπιβάτισσες) → λαθραίος

λαϊκός, **λαϊκή**, **λαϊκό** επίθετο (λαϊκοί,

λαϊκές, λαϊκά)

☑ Όταν κάτι είναι **λαϊκό**, είναι του λαού, έχει σχέση με το λαό.

🖋️ *Οι παροιμίες είναι λόγια της λαϊκής σοφίας.* ◇ Στη **λαϊκή αγορά**,

ψωνίζεις φρούτα και λαχανικά. **λαός**

🎵 λα-ϊ-κός **Δες αγορά**

λαίμαργος, *λαίμαργη, λαιμαργο* επίθετο (λαιμαργοί, λαιμαργες, λαιμαργα)

✔ Όταν είσαι **λαίμαργος**, τρως γρήγορα πολύ φαγητό. ✍ «Ποπό! Έφαγες δύο πιάτα πατάτες μέσα σε πέντε λεπτά! Είσαι πολύ **λαίμαργη**, Αθηνά!» είπε η Ελένη. ✦ Όταν είσαι **λαιμαργος**, έχεις **λαιμαργία**.
🎵 λαι-μαρ-γος

λαιμός [ο] ουσιαστικό (λαιμοί)

✔ Ο **λαιμός** ενώνει το κεφάλι με το υπόλοιπο σώμα σου.
✓ Η κυρία Μαργαρίτα αποφεύγει τις μπλούζες με ψηλό **λαιμό**, γιατί τη σφίγγουν. 🎵 λαι-μός
✍ 'το σώμα μας'

λακκάκι [το] ουσιαστικό (λακκάκια)

→ λάκκος

λάκκος [ο] ουσιαστικό (λάκκοι)

✔ Όταν ανοίγεις ένα **λάκκο**, ανοίγεις μία βαθιά τρύπα στο χώμα μ' ένα φτυάρι. ✍ Η Αθηνά και ο Κώστας ανοίγουν **λάκκους** στην άμμο.
✦ Το **λακκάκι** είναι μία βουλίτσα στο μάγουλό σου.
🎵 λάκ-κος

λακκούβα [η] ουσιαστικό (λακκούβες)

✔ Η **λακκούβα** είναι μία μικρή τρύπα στο χώμα. ✍ Ο κύριος Γιάννης είναι καλός οδηγός και πάντα προσέχει τις **λακκούβες** όταν βρέχει.
🎵 λακ-κού-βα

λαλώ και **λαλάω** ρήμα (λάλησα, θα λαλήσω)

✔ Όταν ένας κόκορας **λαλεί**, κάνει «κικιρίκου». 🎵 λα-λώ

λάμπα [η] ουσιαστικό (λάμπες)

✔ Ανάβεις μία **λάμπα** για να έχει φως στο σκοτάδι. ✍ «Κώστα, ξέρεις ν' αλλάξεις μία **λάμπα** που έχει καεί;» ρώτησε η Αθηνά. ✦ **λάμπω**
🎵 λά-μπα

λαμπάδα [η] ουσιαστικό (λαμπάδες)

✔ Η **λαμπάδα** είναι ένα μεγάλο και χοντρό κερί. ✍ Η Αθηνά πήρε από το νονό της μία **λαμπάδα** με το Φοίβο και την Αθηνά για το Πάσχα.
✦ **λάμπω**
🎵 λα-μπά-δα

λαμπερός, *λαμπερή, λαμπερό* επίθετο

(λαμπεροί, λαμπερές, λαμπερά)
→ λάμπω

λάμπω ρήμα (έλαμψα, θα λάμψω)

✔ Όταν κάτι **λάμπει**, δίνει πολύ φως. ✍ Όταν ο ήλιος **λάμπει**, μας φωτίζει και μας ζεσταίνει.
✓ Όταν **λάμπει** το σπίτι σου, αστράφτει από καθαριότητα.
✓ Λέμε ότι κάποιος **λάμπει**, όταν αστράφτει από υγεία και ομορφιά.
✦ Όταν κάτι είναι **λαμπερό**, **λάμπει**, έχει δηλαδή **λάμψη**. **λάμπα**, **λαμπάδα**
🎵 λά-μπω

λαός [ο] ουσιαστικό (λαοί)

✔ **Λαός** είναι όλοι οι κάτοικοι ενός τόπου. ✍ Ο πρωθυπουργός μίλησε στον ελληνικό **λαό** από την τηλεόραση. 🎵 λα-ός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

λάρυγγας [ο] ουσιαστικό (λάρυγγες)
→ λαρύγγι

λαρύγγι [το] ουσιαστικό (λαρύγγια)
☑ Το **λαρύγγι** είναι το μέσα μέρος του λαιμού σου. ✍ «*Τραγουδούσα συνέχεια και πόνεσε το **λαρύγγι** μου*» είπε η Αθηνά.

✓ Όταν λες σε κάποιον «θα σου στρίψω το **λαρύγγι**», εννοείς πως θα τον πνίξεις. ○ λάρυγγας 🎵 λα-ρύγγι

λάσπη [η] ουσιαστικό (λάσπες)
☑ Η **λάσπη** είναι χώμα ανακατεμένο με νερό. ✍ «*Έβρεχε και οι δρόμοι ήταν γεμάτοι **λάσπη**. Η Αθηνά γύρισε με **λασπωμένα** πόδια.*»

✓ Λέμε ότι τα μακαρόνια έχουν γίνει **λάσπη**, όταν έχουν βράσει περισσότερο απ' όσο πρέπει.
◇ Όταν τα πόδια σου είναι **λασπωμένα**, τα έχεις **λασπώσει** και είναι γεμάτα λάσπες. 🎵 λά-σπη

λασπώνω, **λασπώνομαι** ρήμα
(λάσπωση, θα λασπώσω) → λάσπη

λάστιχο [το] ουσιαστικό (λάστιχα)
☑ Ένα αυτοκίνητο, μία μηχανή ή ένα ποδήλατο έχουν στις ρόδες τους **λάστιχα**.
✓ Το **λάστιχο** σφίγγει ένα ρούχο πάνω σου. ✍ «*Το **λάστιχο** στη φούστα μου έχει χαλάσει*» είπε η Αθηνά.

✓ Η Αθηνά και η Ελένη παίζουν **λάστιχο** στην αυλή του κυρίου Μιχάλη.
◇ **λαστιχάκι** 🎵 λά-στι-χο

λατρεύω, **λατρεύομαι** ρήμα (λάτρεψα, θα λατρέψω)

☑ Όταν **λατρεύεις** κάποιον, τον αγαπάς πολύ. ✍ *Ο Κώστας **λατρεύει** τους γονείς του.*

✓ Όταν **λατρεύεις** το Θεό, πιστεύεις και προσεύχεσαι σ' αυτόν. ◇ Όταν έχεις **λατρεία** για κάποιον, τον λατρεύεις. 🎵 λα-τρεύ-ω

λαχανιάζω ρήμα (λαχάνιασα, θα λαχανιάσω)

☑ Όταν **λαχανιάζεις**, αναπνέεις με δυσκολία, επειδή έχεις κουραστεί.
✍ *Ο Ίγκλι **λαχάνιασε**, επειδή ανέβηκε τρέχοντας τα σκαλιά του σχολείου.*
🎵 λα-χα-νιά-ζω

λαχανικό [το] ουσιαστικό (λαχανικά)

☑ Τα **λαχανικά** είναι φυτά που φυτρώνουν χαμηλά στη γη. Άλλοτε τα τρώμε ωμά και τα κάνουμε σαλάτα κι άλλοτε τα μαγειρεύουμε. Το μαρούλι, η πιπεριά και το λάχανο είναι **λαχανικά**. ◇ **λάχανο**
○ ζαρζαβατικό 🎵 λα-χα-νι-κό

λάχανο [το] ουσιαστικό (λάχανα)

☑ Το **λάχανο** είναι ένα στρογγυλό λαχανικό με ανοιχτά πράσινα ή μοβ φύλλα. ◇ *Ο θεός Τάκης έχει **λαχανόκηπο**. Συχνά κόβει **λαχανόφυλλα** και φτιάχνει **λαχανόρουζο** και **λαχανοντολμάδες**.* Είναι τα αγαπημένα του φαγητά.

🎵 λά-χα-νο

λαχείο [το] ουσιαστικό (λαχεία)

☑ Τα **λαχεία** είναι χαρτάκια με αριθμούς. Αν ο δικός σου αριθμός βγει πρώτος, κερδίζεις πολλά λεφτά.

✍ Ο κύριος Δημήτρης αγοράζει συχνά **λαχεία** με την ελπίδα πως θα κερδίσει. **♦ λαχνός** *♫* λα-χεί-ο

λαχνός [ο] ουσιαστικό (λαχνοί)

Λαχνός είναι ο αριθμός που έχει πάνω του κάθε λαχείο. *✍* Ο τυχερός **λαχνός** του εθνικού λαχείου τελειώνει σε μηδέν. **♦ λαχείο**
♫ λα-χνός

λαχτάρα [η] ουσιαστικό (λαχτάρες)

Ο πρίγκιπας πήρε με **λαχτάρα** στην αγκαλιά του τη Χιονάτη. Ήθελε πάρα πολύ να την αγκαλιάσει.
✓ Η Αλίκη περίμενε με **λαχτάρα** τ' αποτελέσματα των εξετάσεων. Περίμενε με ανυπομονησία.
✓ Ο κύριος Μιχάλης έπαθε μεγάλη **λαχτάρα** σήμερα. Κόντευε να τον χτυπήσει αυτοκίνητο και τρόμαξε πολύ. **♦** Όταν **λαχταράς** κάτι, το θέλεις πολύ. Όταν όμως **λαχταράς** από κάτι, τρομάζεις. *♫* λα-χτά-ρα

λαχταρώ και **λαχταράω** ρήμα (λαχτάρησα, θα λαχταρήσω) → λαχτάρα

λεβέντης [ο], λεβέντισσα [η] ουσιαστικό (λεβέντες, λεβέντισσες)

Όταν κάποιος είναι **λεβέντης**, είναι πολύ γενναίος, τίμιος και δυνατός.
✍ Οι ήρωες του 1821 ήταν **λεβέντες** που πολέμησαν για την πατρίδα τους.
○ παλικάρι **♦** Όταν κάποιος είναι **λεβέντης**, έχει **λεβεντιά**.
♫ λε-βέ-ντης

λέγω ρήμα (είπα, θα πω) → λέω

λείζερ [το] ουσιαστικό (λείζερ)

Το **λείζερ** είναι ένα μηχάνημα που στέλνει λεπτές ακτίνες φωτός. Το

χρησιμοποιούμε για να κάνουμε μία εγχείριση, για να κόβουμε τα μέταλλα και για να τυπώνουν κάποια είδη εκτυπωτών. *♫* λεί-ζερ

λείος, λεία, λείο επίθετο (λείοι, λείες, λεία)

Το δέρμα του μωρού της θείας Κατερίνας είναι **λείο**, δηλαδή όταν το πιάνεις, είναι ίσιο και απαλό.
● τραχύς, ανώμαλος *♫* λεί-ος

λείπω ρήμα (έλειψα, θα λείψω)

Όταν **λείπεις** από κάπου, δεν είσαι εκεί. *✍* Η Αθηνά **έλειπε** από την τάξη για λίγες μέρες, γιατί ήταν άρρωστη.
✓ Όταν κάποιος σου **λείπει**, είναι μακριά, αλλά τον χρειάζεσαι κοντά σου. *✍* Η Αθηνά δεν είναι καλά, γιατί της **λείπει** η Ροζαλία.
✓ Όταν **λείπει** ένα κομμάτι από την τούρτα, δεν είναι ολόκληρη.
✓ Όταν λες «Αυτό μου **έλειπε!**», σου έχει συμβεί κάτι που δεν ήθελες.
♫ λεί-πω

λειρί [το] ουσιαστικό (λειριά)

Το **λειρί** του κόκορα είναι το κόκκινο λοφίο που έχει πάνω στο κεφάλι του. *♫* λει-ρί

λειουργώ ρήμα (λειούργησα, θα λειουργήσω)

Όταν κάτι **λειουργεί**, δουλεύει σωστά. *✍* «Κάθε φορά που το ασανσέρ δε **λειουργεί**, ανεβαίνουμε με τα πόδια. Δυστυχώς η **λειουργία** του σταματάει συχνά» είπε η Αθηνά.
✓ Όταν τα μαγαζιά δε **λειουργούν**, είναι κλειστά.
✓ Όταν ένας παπάς **λειουργεί** σε μία εκκλησία, είναι υπεύθυνος για τη **Θεία Λειτουργία**. **♦ λειτουργία**
♫ λει-τουρ-γώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Λεκάνη [η] ουσιαστικό (λεκάνες)

- ☑ Η **λεκάνη** είναι ένα δοχείο από πλαστικό ή από μέταλλο για να πλένεις τα ρούχα σου.
- ✓ Στο μπάνιο υπάρχει η **λεκάνη** του νιπτήρα και η **λεκάνη** της τουαλέτας.
- ✓ Η **λεκάνη** σου είναι όλα τα κόκαλα του σώματός σου που είναι κάτω από τη μέση και στηρίζουν τα πόδια σου.
- 🎵 λε-κά-νη 🎨 'το μπάνιο'

Λεκές [ο] ουσιαστικό (λεκέδες)

- ☑ Ο **λεκές** είναι το σημάδι που αφήνει το μελάνι από το στυλό στη μπλούζα σου. **Λεκέδες** μπορεί να γίνουν από καφέ, κρασί, σοκολάτα, λάδι ή κάτι άλλο.
- 🎵 λε-κές

Λεμονάδα [η] ουσιαστικό (λεμονάδες)

→ λεμόνι

Λεμόνι [το] ουσιαστικό (λεμόνια)

- ☑ Το **λεμόνι** είναι ένα κίτρινο φρούτο με πολύ ξινή γεύση.
- 🎨 *Το καλοκαίρι ο κύριος Γιάννης πίνει κρύο τσάι με μία φέτα **λεμόνι**.*
- ✓ Λέμε ότι είσαι κίτρινος σαν το **λεμόνι**, όταν είσαι πολύ χλωμός.
- ◊ Η **λεμονάδα** είναι

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

ένα αναψυκτικό με ζάχαρη, λεμόνι και νερό. Το δέντρο που κάνει λεμόνια είναι η **λεμονιά**.

🎵 λε-μό-νι

Λέξη [η] ουσιαστικό (λέξεις)

- ☑ Η **λέξη** «και» έχει τρία γράμματα, ενώ η **λέξη** «γάτα» τέσσερα.
- ✓ Όταν διηγείσαι μία ιστορία **λέξη** προς **λέξη**, τη λες με κάθε λεπτομέρεια.
- ✓ Λέμε ότι δε βγάζεις **λέξη** από ένα κείμενο, όταν δεν καταλαβαίνεις τίποτα. Επίσης λέμε ότι ακολουθείς την τελευταία **λέξη** της μόδας, όταν ντύνεσαι πολύ μοντέρνα. ◊ Το **λεξιλόγιό** σου είναι όλες οι λέξεις που ξέρεις και χρησιμοποιείς στη γλώσσα σου. 🎵 λέ-ξη

Λεξικό [το] ουσιαστικό (λεξικά)

- ☑ Το **λεξικό** εξηγεί τι σημαίνουν οι λέξεις και πώς γράφονται.
- Το βιβλίο που κρατάς στα χέρια σου είναι ένα **λεξικό**. ◊ **λέξη** 🎵 λε-ξι-κό

Λεοπάρδαλη [η] ουσιαστικό

- (λεοπαρδάλεις)
- ☑ Η **λεοπάρδαλη** είναι μία μεγάλη άγρια γάτα της Αφρικής.
- Η **λεοπάρδαλη** έχει κίτρινο τρίχωμα με μαύρες βούλες. ○ πάνθηρας
- 🎵 λε-ο-πάρ-δα-λη

Λέπι [το] ουσιαστικό (λέπια)

- ☑ Τα **λέπια** είναι μικρές σκληρές πλάκες που προστατεύουν το δέρμα των ψαριών. 🎨 *Η κυρία Μαργαρίτα*

καθαρίζει τα **λέπια** των ψαριών προτού τα τηγαρίσει.

♪ λέ-πι

λεπίδα [η] ουσιαστικό (λεπίδες)

✓ Η **λεπίδα** είναι το μακρύ κοφτερό μέρος από ένα μαχαίρι ή ένα σπαθί.

✍ «Κώστα, μη βάζεις το δάχτυλό σου στη **λεπίδα** του μαχαιριού, γιατί θα κοπείς!» φώναξε η Ελένη.

♪ λε-πί-δα

λεπτό [το] ουσιαστικό (λεπτά)

✓ Μία ώρα έχει εξήντα **λεπτά**. Ένα ευρώ πόσα **λεπτά** έχει; ♪ λε-πτό

λεπτός, λεπτή, λεπτό επίθετο (λεπτοί, λεπτές, λεπτά)

✓ Όταν είσαι **λεπτός**, έχεις αδύνατο σώμα. ○ αδύνατος ● παχύς, χοντρός

✓ Όταν κάτι είναι **λεπτό**, δεν έχει μεγάλο όγκο. ✍ Ο Κώστας έκοψε μία **λεπτή** φέτα τυρί, γιατί δεν πεινούσε πολύ. ○ ψιλός ● παχύς, χοντρός
✓ Όταν έχεις **λεπτούς** τρόπους, είσαι ευγενικός. ♪ λε-πτός

λέρα [η] ουσιαστικό (λέρες) → λερώνω

λερώνω, λερώνομαι ρήμα (λέρωσα, θα λερώσω)

✓ Όταν **λερώνεις** κάτι, το κάνεις βρόμικο. ✍ Ο Κώστας δε φοράει άσπρα ρούχα, γιατί **λερώνουν** πολύ εύκολα. Σήμερα όμως **λέρωσε** τη μπλούζα του με σοκολάτα.

○ βρομίζω ✦ Ευτυχώς η μπλούζα του έχει καφέ χρώμα και δε φαίνεται η **λέρα** πάνω της.

○ βρομιά ♪ λε-ρώ-νω

λέσχη [η] ουσιαστικό (λέσχεις)

✓ Η **λέσχη** είναι μία ομάδα ανθρώπων που συναντιούνται σε συγκεκριμένο χώρο συχνά, επειδή έχουν τα ίδια ενδιαφέροντα.

✍ Ο Ίγκλι και ο Κώστας πηγαίνουν στην ίδια **λέσχη** ποδοσφαίρου.

✓ Στη φοιτητική **λέσχη** τρώνε οι φοιτητές.

♪ λέ-σχη

λευκοπλάστης [ο] ουσιαστικό

(λευκοπλάστες)

✓ Με το **λευκοπλάστη** σκεπάζεις ένα κόψιμο ή μία πληγή για να τα κρατήσεις καθαρά. ○ χανζαπλάστ

♪ λευ-κο-πλά-στης

-Λέμε και το **λευκοπλάστ**.

λευκός, λευκή, λευκό επίθετο (λευκοί, λευκές, λευκά)

✓ Όταν κάτι είναι **λευκό**, είναι άσπρο.

✍ Το δέρμα της Χιονάτης είναι **λευκό** σαν χιόνι.

✓ Τα **λευκά** είδη είναι κεντήματα, σεντόνια και πετσέτες.

○ άσπρος ● μαύρος

♪ λευ-κός

λεύκωμα [το] ουσιαστικό (λευκώματα)

✓ Το **λεύκωμα** είναι ένα τετράδιο με σκέψεις δικές σου και των φίλων σου.

✍ Η Αθηνά έγραψε ένα σιχάκι για την αγάπη στο **λεύκωμα** της Ελένης.

✓ Ο θείος Τάκης χάρισε στη γυναίκα του ένα **λεύκωμα** των Ολυμπιακών αγώνων. Ένα βιβλίο με φωτογραφίες από τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

♪ λεύ-κω-μα

λεφτά [τα] ουσιαστικό

✓ **Λεφτά** είναι τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα που πληρώνεις για ν'

αγοράσεις κάτι. ✍ *Αν έχεις πολλά λεφτά, είσαι πλούσιος.*
○ χρήματα 🎵 λε-φτά

λέω και λέγω, λέγομαι ρήμα (είπα, θα πω)

- ☑ Όταν **λες** κάτι, μιλάς.
✍ *Αν ξεκινήσει ο Κώστας να λέει, δεν τον σταματάει κανείς.*
- ✓ «**Με λένε** Αθηνά, το δικό σου όνομα ποιο είναι»;
- ✓ -Τι θα **πει** η λέξη σελήνη, Αθηνά;
-Σημαίνει φεγγάρι.
- ✓ «Τι θα **έλεγες** να πηγαίναμε στη θάλασσα, Κώστα; Θα σου φαινόταν ωραία;» τον ρώτησε ο Νίκος.
- ✓ «**Πες** μας ένα τραγουδί από τον τόπο σου, Ήγκλι!» φώναξαν οι συμμαθητές του.
- ✓ Όταν **λες** το μάθημα απέξω, δεν κοιτάς καθόλου στο βιβλίο.
- ◇ Τα **λόγια** σου είναι οι κουβέντες που **λες**. Όταν βγάζεις **λόγο**, κάνεις μία ομιλία. Λέμε ότι κρατάς το **λόγο** σου, όταν κρατάς την υπόσχεσή σου.
🎵 λέ-ω

λεωφορείο [το] ουσιαστικό
(λεωφορεία)

- ☑ Το **λεωφορείο** είναι ένα μεγάλο αυτοκίνητο που μεταφέρει πολλούς επιβάτες. ✍ *Το σχολικό λεωφορείο μεταφέρει κάθε μέρα το Νίκο στο σχολείο.* ◇ **λεωφόρος**
🎵 λε-ω-φο-ρεί-ο ✍ 'η πόλη'

λεωφόρος [η] ουσιαστικό (λεωφόροι)

- ☑ Η **λεωφόρος** είναι ένας φαρδύς και μεγάλος δρόμος μέσα στην πόλη.
- ◇ **λεωφορείο** 🎵 λε-ω-φό-ρος

- Ξέρεις άλλα θηλυκά ουσιαστικά που τελειώνουν σε -ος;

ληστεύω ρήμα (λήστεψα, θα ληστεύσω)
→ ληστής

ληστής [ο] ουσιαστικό (ληστές)

- ☑ Ο **ληστής** κλέβει χρήματα ή άλλα αντικείμενα και τα κάνει δικά του.
✍ «**Οι ληστές επιτέθηκαν στην τράπεζα μέρα μεσημέρι**» είπε ο κύριος Γιάννης στην κυρία Μαργαρίτα.
- κλέφτης
- ◇ Όταν κάποιος **ληστεύει** μία τράπεζα, κλέβει τα χρήματα της τράπεζας. 🎵 λη-στής

λήγω ρήμα (έληξα, θα λήξω)

- ☑ Όταν κάτι **λήγει**, φτάνει σ' ένα τέλος ή σταματά. ✍ *Ο αγώνας έληξε ισόπαλος 0-0. Ο διαιτητής είχε σφυρίξει τη λήξη του παιχνιδιού.*
- τελειώνω ● αρχίζω
- ◇ Τα γιαούρτια έχουν ημερομηνία **λήξης**, δηλαδή δεν τρώγονται μετά από την ημερομηνία αυτή. 🎵 λή-γω

λιακάδα [η] ουσιαστικό (λιακάδες)

- ☑ Όταν έχει **λιακάδα**, η μέρα είναι ηλιόλουστη. 🎵 λια-κά-δα

λιβάδι [το] ουσιαστικό (λιβάδια)

- ☑ Το **λιβάδι** είναι ένα χωράφι με χόρτα και λουλουδία. Στα **λιβάδια** βόσκουν αγελάδες και πρόβατα.
🎵 λι-βά-δι

λιγάκι επίρρημα → λίγος

λίγος, λίγη, λίγο επίθετο (λίγοι, λίγες, λίγα)

- ☑ Όταν κάτι είναι **λίγο**, είναι μικρό στον αριθμό ή την ποσότητα.
✍ «**Να βάλεις λίγη ζάχαρη στον καφέ, Μαργαρίτα**» είπε ο κύριος Αλέκος.
- πολύς ◇ «**Σε λίγο** θ' αρχίσουν και οι καλοκαιρινές

διακοπές» σκέφτηκε ο θείος Αλέκος.
«Πρέπει να **λιγοστεύω** το φαγητό και να τρώω **λιγότερη** ζάχαρη. Όμως πεινάω, θα ήθελα **λιγάκι** ψωμί ακόμη».
♪ λί-γος

λιγοστεύω ρήμα (λιγόστεψα, θα λιγοστεύω) → λίγος

λιγότερος, λιγότερη, λιγότερο επίθετο (λιγότεροι, λιγότερες, λιγότερα) → λίγος

λιγνός, λιγνή, λιγνό επίθετο (λιγνοί, λιγνές, λιγνά)

☑ Όταν είσαι **λιγνός**, είσαι πολύ αδύνατος. ✍ *Ο Πινόκιο είναι ένα ξύλινο ανθρωπάκι με **λιγνά** ποδαράκια και μεγάλη μύτη.*
● χοντρός ♪ λι-γνός ✍ 'αντίθετα'

λίμα [η] ουσιαστικό (λίμες)
☑ Με τη **λίμα** τρίβεις τα νύχια σου για να τα κάνεις πιο κοντά και λεία.
◇ Τα **λιμάρις**. ♪ λί-μα

λιμάνι [το] ουσιαστικό (λιμάνια)
☑ Στο **λιμάνι** αράζουν τα πλοία για να μην κινδυνεύουν από τα κύματα και την κακοκαιρία. **Λιμάνι** λέμε και μία πόλη που έχει λιμάνι.

✍ *Ο Πειραιάς είναι το μεγαλύτερο **λιμάνι** της Ελλάδας.*
♪ λι-μά-νι

λιμάρω ρήμα (λιμάρα, θα λιμάρω) → λίμα

λίμνη [η] ουσιαστικό (λίμνες)
☑ Η **λίμνη** είναι ένας τόπος γεμάτος γλυκό νερό που δεν ενώνεται με τη θάλασσα. ✍ *Το ασχημόπαπο ζούσε σε μία **λίμνη** ανάμεσα σε καλάμια.*

◇ Η **λιμνοθάλασσα** είναι μία λίμνη με αλμυρό νερό και βρίσκεται κοντά στη θάλασσα. ♪ λί-μνη

λιοντάρι [το], **λιονταρίνα** [η] ουσιαστικό (λιοντάρια, λιονταρίνες)

☑ Το **λιοντάρι** είναι ένα άγριο και δυνατό ζώο. Έχει πλούσια χαιτή και φουντωτή ουρά. Όταν το **λιοντάρι** φωνάζει, **βρυχάται**.
✓ Όταν πολεμάς σαν **λιοντάρι**, είσαι πολύ γενναίος. ♪ λιο-ντά-ρι ✍ 'τα ζώα'
-Λέμε και ο λέων, η λέαινα.

λιπαρός, λιπαρή, λιπαρό επίθετο (λιπαροί, λιπαρές, λιπαρά) → λίπος

λιποθυμώ ρήμα (λιποθύμησα, θα λιποθυμήσω)
☑ Όταν **λιποθυμάς**, χάνεις τις αισθήσεις σου για λίγο. ✍ *Η Αλίκη δεν έφαγε τίποτα όλη τη μέρα και κόντεψε να **λιποθυμήσει** από την πείνα.* ○ λιγοθυμώ
◇ Όταν σου έρχεται **λιποθυμία**, είσαι έτοιμος να λιποθυμήσεις.
♪ λι-πο-θυ-μώ

- Δεν είμαι θάλασσα, αλλά έχω νερό. Τι είμαι;
.....

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

λίπος [το] ουσιαστικό (λίπη)

☑ Το **λίπος** είναι το παχύ άσπρο μέρος του κρέατος. ✍ *Η κυρία Μαργαρίτα τρώει κρέας χωρίς **λίπος**, επειδή δε θέλει να παχύνει.*

✓ **Λίπος** είναι και το λάδι και το βούτυρο που χρησιμοποιείς για να μαγειρέψεις.

✍ *«Ν' αποφεύγεις τα **λίπη** στο φαγητό **Αλέκο**» είπε η κυρία Μαργαρίτα. «**Να κόψεις το πολύ βούτυρο**». ♦ «**Τα λιπαρά φαγητά να τ' αποφεύγεις**».*

🎵 λί-πος

λίστα [η] ουσιαστικό (λίστες)

☑ Όταν κάνεις μία **λίστα**, γράφεις λέξεις ή ονόματα το ένα κάτω από το άλλο. ✍ *Όταν η κυρία Μαργαρίτα πηγαίνει στην αγορά, κρατάει πάντα μία **λίστα** με τα ψώνια που πρέπει να κάνει.* ○ κατάλογος 🎵 λί-στα

λίτρο [το] ουσιαστικό (λίτρα)

☑ Με το **λίτρο** μετράμε όλα τα υγρά. ✍ *Ο Κώστας αγόρασε από το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη ένα **λίτρο** γάλα.*

🎵 λί-τρο

λιχούδης [ο], **λιχούδα** [η] ουσιαστικό (λιχούδηδες, λιχούδες)

☑ Όταν είσαι **λιχούδης**, σου αρέσει πολύ να τρως νόστιμα φαγητά και γλυκά. ○ λαίμαργος ♦ *Οι **λιχουδιές** είναι νόστιμα γλυκά και φαγητά.*

🎵 λι-χού-δης

λιχουδιά [η] ουσιαστικό (λιχουδιές)

→ λιχούδης

λιώνω ρήμα (έλιωσα, θα λιώσω)

☑ Όταν κάτι **λιώνει**, γίνεται υγρό επειδή ζεσταίνεται. Όταν **λιώνεις** κάτι,

το κάνεις υγρό. ✍ *«**Φάε το παγωτό σου να μη **λιώσει****» είπε ο θεός Τάκης στον Κώστα.*

✓ Η κυρία Μαργαρίτα **έλιωσε** μερικές πατάτες με το πιρούνι κι έφτιαξε πουρέ. «Μμμμ!» είπε η Αθηνά «**μυρίζει υπέροχα!**».

✓ Η Αλίκη περπάτησε τόσο πολύ, που τα παπούτσια της **έλιωσαν** από το πολύ περπάτημα, δηλαδή χάλασαν.

♦ **λιώσιμο**

🎵 λιώ-νω

λογαριάζω ρήμα (λογάριασα, θα λογαριάσω)

☑ Όταν **λογαριάζεις**, μετράς. Κάνεις πράξεις της αριθμητικής. ✍ *Ο κύριος Γιάννης άρχισε να **λογαριάζει** πόσο θα κοστίσουν οι καλοκαιρινές διακοπές.*

✓ Ο Κώστας και η Αθηνά **λογαριάζουν** να μείνουν λίγες μέρες ακόμα στο θείο Αλέκο. Σκέφτονται να μείνουν λίγο ακόμα.

✓ «**Δεν είμαι πια τόσο μικρή και θέλω να με παίρνεις σοβαρά και να **λογαριάζεις** τη γνώμη μου**» είπε η Αλίκη στη μαμά της. ○ υπολογίζω

♦ *Κάθε μήνα πρέπει να **πληρώνουμε το λογαριασμό** του τηλεφώνου.*

🎵 λο-γα-ριά-ζω

λογαριασμός [ο] ουσιαστικό

(λογαριασμοί) → λογαριάζω

λόγια [τα] ουσιαστικό → λέω**λογικός, λογική, λογικό** επίθετο (λογικοί, λογικές, λογικά)

☑ Όταν είσαι **λογικός**, σκέφτεσαι

προσεκτικά και κάνεις το σωστό.

✓ «Οι πράξεις μας πρέπει να είναι **λογικές** και δεν πρέπει να κάνουμε ανοησίες» είπε η δασκάλα στην Ελένη και την Αθηνά. Οι πράξεις μας πρέπει να γίνονται με το σωστό τρόπο.

○ συνετός

● παράλογος, επιπόλαιος

◇ «Τι ανοησίες είναι αυτές, Νίκο; Έχεις χάσει τα **λογικά** σου; Έχεις τρελαθεί; Δεν έχεις **λογική**!» είπε η Αθηνά. ♪ λο-γι-κός

λόγος [ο] ουσιαστικό (λόγοι) → λέω

λογοτεχνία [η] ουσιαστικό (λογοτεχνίες)

✓ Τα ποιήματα, τα παραμύθια, τα διηγήματα και τα θεατρικά έργα είναι μέρος της **λογοτεχνίας** ενός λαού ή μίας εποχής. **Λογοτεχνία** λέμε όλα τα έργα που γράφουν οι συγγραφείς.

◇ Ο Ευγένιος Τριβιζάς είναι ένας **λογοτέχνης** που γράφει παραμύθια για παιδιά. ♪ λο-γο-τε-χνί-α

λοξός, **λοξή**, **λοξό** επίθετο (λοξοί, λοξές, λοξά)

✓ Όταν κάτι είναι **λοξό**, δεν είναι ίσιο.

✍ Η Αθηνά φόρεσε ένα φόρεμα με **λοξά** μανίκια.

✓ Όταν ρίχνεις ένα **λοξό** βλέμμα σε κάποιον, τον κοιτάς θυμωμένα ή με κακή διάθεση.

✓ Όταν κάποιος είναι **λοξός**, έχει χάσει τα λογικά του.

○ τρελός

♪ λο-ξός

λότο [το] ουσιαστικό

✓ Το **λότο** είναι ένα τυχερό παιχνίδι με αριθμούς. Αν **κληρωθούν**, δηλαδή

διαλεχτούν κατά τύχη, οι αριθμοί που έχεις επιλέξει, κερδίζεις πολλά χρήματα. ♪ λό-το

λούζω, **λούζομαι** ρήμα (έλουσα, θα λούσω)

✓ Όταν **λούζεις** κάποιον, τον κάνεις μπάνιο. Όταν **λούζεσαι** ή **λούζεις** τα μαλλιά σου, πλένεις τα μαλλιά σου με σαμπουάν και τα ξεπλένεις με νερό.

✓ Η Αθηνά έβλεπε ένα άσχημο όνειρο και ξύπνησε **λουσμένη** στον ιδρώτα. Ήταν μούσκεμα.

◇ Όταν στο κομμωτήριο ζητάς **λούσιμο**, ζητάς να σου λούσουν τα μαλλιά. ♪ λού-ζω

λουκάνικο [το] ουσιαστικό (λουκάνικα)

✓ Το **λουκάνικο** είναι ένα αλλαντικό που έχει σχήμα κυλίνδρου. Είναι φτιαγμένο από κομμένο κρέας και μπαχαρικά, και συνήθως το τρώμε ζεστό. ♪ λου-κά-νι-κο

λουκέτο [το] ουσιαστικό (λουκέτα)

✓ Το **λουκέτο** είναι μία κλειδαριά που τη βάζουμε σε πόρτες, συρτάρια, ντουλάπια ή σάκους.

Το **λουκέτο** είναι συνήθως μικρό και μετακινείται εύκολα.

○ κλειδαριά

✓ Όταν ένα μαγαζί βάζει **λουκέτο**, κλείνει για πάντα.

♪ λου-κέ-το

λουκουμάς [ο] ουσιαστικό (λουκουμάδες)

✓ Ο **λουκουμάς** είναι ένα γλυκό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

φτιαγμένο από ζυμάρι που το έχουμε τηγανίσει στο λάδι και το έχουμε καλύψει με μέλι. 🎵 λου-κου-μάς

Λουκούμι [το] ουσιαστικό (λουκούμια)

☑ Το **λουκούμι** είναι ένα γλυκό από σιρόπι και ζάχαρη σε σχήμα κύβου. Έχει διάφορα χρώματα.
✓ Όταν ένα φαγητό γίνεται **λουκούμι**, γίνεται νόστιμο και τρυφερό. Όταν κάτι σου έρχεται **λουκούμι**, σε βολεύει πολύ.
🍷 *Της Ροζαλίας της ήρθαν λουκούμι τα κόκαλα ψαριών από το μεσημεριανό φαγητό.*
🎵 λου-κού-μι

Λουλούδι [το] ουσιαστικό (λουλούδια)

☑ **Λουλούδι** είναι το μέρος του φυτού που έχει όμορφα και λαμπερά χρώματα και μοσχοβολάει. Το τριαντάφυλλο και η μαργαρίτα είναι **λουλούδια**. ○ άνθος ◇ Ένα **λουλουδένιο** στεφάνι είναι φτιαγμένο από λουλούδια. Μία **λουλουδάτη** φούστα έχει σχέδια με λουλούδια.
🎵 λου-λού-δι 🍷 'τα λουλούδια'

Λούνα παρκ [το] ουσιαστικό

☑ Το **λούνα παρκ** είναι ένα μεγάλο ανοιχτό μέρος, φραγμένο γύρω γύρω που έχει πολλά μηχανικά παιχνίδια και θεάματα. 🍷 *Όταν πηγαίνουν στο λούνα παρκ, ο Ίγκλι και ο Νίκος ανεβαίνουν στα συγκρούμενα αυτοκινητάκια.* 🎵 λού-να παρκ

Λουρί [το] ουσιαστικό (λουριά)

☑ Με **λουρί** δένουμε ή κρατάμε κι

- Το λοφίο του κόκορα τι χρώμα έχει;

ένα σκύλο. **Λουρί** έχουν και οι τσάντες. **Λουρί** λέμε και τη ζώνη που φορούν οι άντρες στο παντελόνι τους. ○ ζώνη 🎵 λου-ρί

λουρίδα και **λωρίδα** [η] ουσιαστικό

(λουρίδες και λωρίδες)
☑ Η **λουρίδα** είναι ένα μακρύ και στενό κομμάτι ύφασμα, χαρτί ή άλλο υλικό. 🍷 *Η Χιονάτη έκοψε το σεντόνι σε λουρίδες κι έφτιαξε ένα σκονί για να το σκάσει από το παλάτι.*
✓ Ένας μεγάλος δρόμος έχει πολλές **λωρίδες** κυκλοφορίας για τα αυτοκίνητα. 🎵 λω-ρί-δα
- **Δε λέμε λουρίδα κυκλοφορίας αλλά λωρίδα κυκλοφορίας.**

λουτρό [το] ουσιαστικό (λουτρά)

☑ Το **λουτρό** είναι το μέρος όπου πλένεις το σώμα σου. ○ μπάνιο
✓ *Η θεία του κυρίου Μιχάλη πήγε φέτος στα λουτρά της Αιδηψού για τα πόδια της που πονούσαν.*
Είχε ακούσει ότι το νερό τους κάνει καλό. 🎵 λου-τρό

λοφίο [το] ουσιαστικό (λοφία)

☑ Το **λοφίο** είναι μία φούντα από φτερά στο κεφάλι των πουλιών.
✓ **Λοφίο** είναι και η φούντα που έχουν τα καπέλα των στρατιωτικών.
🎵 λο-φί-ο

λόφος [ο] ουσιαστικό (λόφοι)

☑ Ο **λόφος** είναι ένα μικρό βουνό με στρογγυλή κορυφή. ✍ Από το **λόφο** του **Λυκαβηττού** βλέπεις όλη την **Αθήνα**. 🎵 λό-φος

λυγίζω ρήμα (λύγισα, θα λυγίσω)

☑ Όταν **λυγίζεις** κάτι, το πιέζεις με δύναμη χωρίς να το σπάσεις και του δίνεις καμπύλο σχήμα. Όταν κάτι **λυγίζει**, παύει να είναι ίσιο και παίρνει καμπύλο σχήμα.

✍ Στο έργο που έβλεπε η Αθηνά, ο γίγαντας προσπάθησε να **λυγίσει** το δέντρο

με το ένα του χέρι.
Το δέντρο **λύγισε** από τη δύναμή του.

Ήταν πολύ δυνατός.

🎵 λυ-γί-ζω

λύκειο [το] ουσιαστικό (λύκεια)

☑ Όταν πηγαίνεις στο **λύκειο**, πηγαίνεις στο σχολείο για παιδιά από 16 μέχρι και 18 χρονών.

Το **λύκειο** είναι μετά το γυμνάσιο και πριν το πανεπιστήμιο. **Λύκειο** είναι και το κτίριο όπου κάνουν μάθημα τα παιδιά 16 μέχρι και 18 χρονών.

🎵 λύ-κει-ο

λύκος [ο], **λύκαινα** [η] ουσιαστικό (λύκοι, λύκαινες)

☑ Ο **λύκος** είναι ένα άγριο ζώο που μοιάζει με μεγάλο γκρι σκυλί. Οι **λύκοι** ζουν πολλοί μαζί, σε **αγέλες**.

✍ Ο κακός **λύκος** ντύθηκε γιαγιά για να ξεγελάσει την **Κοκκίνοσκουφίτσα**.

✓ Όταν πεινάς σαν **λύκος**, πεινάς πολύ. ✦ **λυκόσκυλο**

🎵 λύ-κος ✍ 'τα ζώα'

λύνω, **λύνομαι** ρήμα (έλυσα, θα λύσω)

☑ Όταν **λύνεις** κάτι, ξεσφίγγεις το δέσιμό του. ✍ Ο κύριος **Γιάννης** **έλυσε** τη γραβάτα του για να μην τον σφίγγει στο λαιμό. ● δένω

✓ Όταν **λύνεις** ένα ζώο, το αφήνεις να τρέξει ελεύθερο. ● δένω

✓ Όταν **λύνεις** ένα πρόβλημα ή ένα αίνιγμα, βρίσκεις απάντηση σ' αυτό. ✍ Ο **Ήγκλι** **λύνει** τις πιο **δύσκολες ασκήσεις στην αριθμητική**, όμως στα **σταυρόλεξα δύσκολα βρίσκει τη λύση**. ✦ **Με λυτά** **κορδόνια**, **μπορείς εύκολα να πέσεις**. **λύση** 🎵 λύ-νω

λυπάμαι ρήμα (λυπήθηκα, θα λυπηθώ)

☑ Όταν **λυπάσαι**, νιώθεις στεναχώρια για κάτι. ✍ Όταν **χάθηκε η Ροζαλία**, η **Αθηνά** **λυπήθηκε** πολύ.

✓ Όταν **λυπάσαι** κάποιον, νιώθεις συμπόνια γι' αυτόν. ✦ Όταν νιώθεις **λύπη**, νιώθεις στενοχώρια, είσαι **δηλαδή λυπημένος**. 🎵 λυ-πά-μαι

λύπη [η] ουσιαστικό (λύπες)

→ λυπάμαι

λυπημένος, **λυπημένη**, **λυπημένο**

μετοχή (λυπημένοι, λυπημένες, λυπημένα)

→ λυπάμαι

λύση [η] ουσιαστικό (λύσεις)

→ λύνω

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

λύσσα [η] ουσιαστικό (λύσσης)

☑ Η **λύσσα** είναι μία αρρώστια που κάνει τα ζώα να τρελαίνονται και να γίνονται **λυσσασμένα**. ✍ *Ο κύριος Μιχάλης έκανε στο σκύλο του εμβόλιο για να μην κολλήσει **λύσσα**.*

✓ Ο λύκος χτυπούσε με **λύσσα** την πόρτα για ν' ανοίξουν τα τρία γουρουνάκια. Χτυπούσε την πόρτα δυνατά, με μανία.

✓ Λέμε ότι ένα φαγητό είναι **λύσσα**, όταν είναι πολύ αλμυρό.

◇ *Η Αθηνά **λύσσαξε** ν' αγοράσει κόκκινο παλτό. Το ήθελε πάρα πολύ. **λυσσασμένος*** 🎵 λύσ-σα

λύτρα [τα] ουσιαστικό

☑ Όταν πληρώνεις **λύτρα** σε κάποιον, του δίνεις χρήματα για ν' αφήσει ελεύθερο ένα αγαπημένο σου πρόσωπο που το έχει αρπάξει με τη βία και το κρατάει φυλακισμένο.
🎵 λύ-τρα

λυχνάρι [το] ουσιαστικό (λυχνάρια)

☑ Το **λυχνάρι** είναι ένα μικρό ρηχό δοχείο με χερούλι. Έχει ένα φτίλι που καίει μέσα σε λάδι ή πετρέλαιο για να φωτίζει όταν είναι σκοτεινά.

✍ *Ο Αλαντίν έτριψε το **λυχνάρι** του και βγήκε από μέσα ένα Τζίνι.*

🎵 λυ-χνά-ρι

